

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETİMİ ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ BİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN
İNCELENMESİ: BARTIN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
İsmail KARATAŞ

DANIŞMAN
Dr. Öğretim Üyesi Murat KUL

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETİMİ ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ BİLİM DALI

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN
İNCELENMESİ: BARTIN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
İsmail KARATAŞ

2008
DANIŞMAN

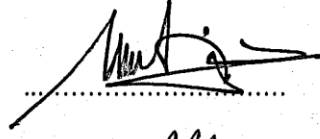
Dr. Öğretim Üyesi Murat KUL

BARTIN-2018

KABUL VE ONAY

İsmail KARATAŞ tarafından hazırlanan “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği” başlıklı bu çalışma, 30/04/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

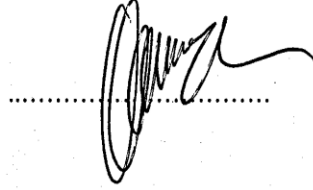
Başkan: Dr. Öğretim Üyesi Murat KUL

Üye: Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Hanifi ÜZÜM

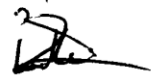
Bu tezin kabulü Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../... tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Nuriye SEMERCİ
(Enstitü Müdürü)

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Dr. Öğretim Üyesi Murat KUL danışmanlığında hazırlamış olduğum “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği” adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

30 / 04 / 2018

İsmail KARATAŞ

ÖN SÖZ

“Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği” adlı tezimde değerli bilgi ve deneyimleri ile bana yol gösteren kıymetli danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Murat KUL’a sonsuz saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Özveri ve destekleriyle yanımda olan bugünlere gelmeme katkı sağlayan bütün değerli arkadaşlarıma ve hocalarıma saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Desteğini her zaman yanımda hissettiğim, daima bana güvenen ve destek olan değerli hayat arkadaşım Gizem KARATAŞ’a, kızım Zeynep Hayrunnisa KARATAŞ’a ve oğlum Muhammed Ali KARATAŞ’a saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Öğrenmeyi sevmemde en büyük etken olan, daima bana güvenen ve destek olan eşsiz annem Kudret KARATAŞ’a, babam Mehmet KARATAŞ’a ve bütün kardeşlerime teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği

İsmail KARATAŞ

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Ana Bilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Murat KUL

Bartın-2018, Sayfa: XVI + 105

Girişimcilik özellikle 1980'lerden sonra işletme yönetimi literatüründe ilgi çeken ve araştırılan konulardan birisidir. Girişimcilik ile yakından ilişkisi olan spor endüstrisi kavramı çok yönlü olarak düşünüldüğünde sporun girişimcilik açısından önemli bir sektör olduğu ve buna bağlı olarak da spor tabanlı girişimcilik olgusunun ön plana çıktığı düşünülmektedir. Girişimcilik konusu genel olarak; girişimciliğin tanımlanması, girişimcinin özelliklerinin belirlenmesi şeklinde alt başlıklar çerçevesinde ele alınmaktadır. Literatürde ise bir bireyin girişimciliğini etkileyen birçok değişken tartışılmaktadır. Bu değişkenlerin en önemlilerinden birisi de bireyin sahip olduğu kişilik özelliklerinin olduğu düşünülmektedir. Bundan dolayı araştırmada Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini; 2017-2018 Akademik Yılı Güz Dönemi'nde öğrenim gören ve basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 231'i kadın ve 454'ü erkek olmak üzere toplam 685 öğrenci ($\bar{X}_{yaş}=21,425$) oluşturmaktadır. Veri toplama araçları olarak ölçek formu kullanılmış olup bu form üç bölümden oluşmaktadır. Ölçek formunun: birinci bölümünde "Kişisel Bilgi Formu"; ikinci bölümünde John, Donahue ve Kentle (1991) tarafından geliştirilmiş ve Sümer ve Sümer (2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış "Beş Faktör Kişilik Ölçeği (The Big Five Inventory, BFI)" ve üçüncü bölümünde ise Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen "Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği" yer almaktadır. Araştırmada korelasyonel (ilişkisel) araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde değişkenlerin özelliklerine göre; t-Testi, Tek Yönlü ANOVA, Pearson Korelasyon Analizi, Basit Doğrusal Regresyon Analizi ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi uygulanmıştır. Gruplar arasındaki farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için ise Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi kullanılmıştır. Araştırmaya ilişkin bulguların yorumlanmasında anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde; katılımcıların bölüm, iş deneyimi, sınıf, aile ikameti, anne mesleği, ailedeki girişimci durumu, anne eğitim durumu, mezun olunan lise türü, kişisel gelir, aile geliri, lisansüstü eğitim alma isteği, girişimcilik dersi alma durumu, işletme ile ilgili ders alma

durumu ve ekonomi ve/veya finans ile ilgili ders alma durumu değişkenlerine göre girişimcilik eğilimleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Fakat katılımcıların cinsiyet, baba mesleği, baba eğitim durumu ve aktif olarak (lisanslı) spor yapma durumu değişkenlerine göre girişimcilik eğilimleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olmadığı belirlenmiştir. Katılımcıların yaş ve deneyime açıklık, dışa dönüklük, öz disiplin, nevroitiklik ve uyumluluk kişilik alt boyutları ile girişimcilik eğilimleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkilere sahip oldukları belirlenmiştir. Sonuç olarak; araştırma bulgularına göre katılımcılara ilişkin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde etkili değişkenler oldukları anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, Girişimcilik eğilimi, Beden eğitimi ve spor yüksekokulu

ABSTRACT

Master's Thesis

Examining the Effects on Entrepreneurship Trends of the Personality Traits of the Students of the School of Physical Education and Sports: The Case of Bartın University

İsmail KARATAŞ

Bartın University

Institute of Educational Sciences Department of Physical Education and Sports

Teaching

Department of Physical Education and Sports Teaching

Thesis Advisor: Asst. Prof. Murat KUL

Bartın-2018, Page: XVI + 105

Entrepreneurship is one of the topics that have attracted and searched in business management literature, especially after the 1980s. The concept of sports industry, which is closely related to entrepreneurship, is thought to be a multi-faceted and it is considered that sport is an important sector in terms of entrepreneurship and accordingly sports-based entrepreneurship has become the foreground. Entrepreneurship in general; identification of entrepreneurship, identification of entrepreneurial characteristics, and so on. In the literature, many variables affecting an individual's entrepreneurship are discussed. One of the most important of these variables is thought to be personality traits that the individual possesses. Therefore, it was aimed to investigate the effects of personality traits of Bartın University Physical Education and Sports School students on entrepreneurship tendencies. The sample of the research; A total of 685 students, 231 female and 454 male, selected in 2017-2018 Academic Year Fall semester and selected by simple unselected sampling method constitute ($\bar{X}_{age} = 21,425$). Scale form was used as data collection tools and this form consists of three parts. In the first part of the scale form "Personal Information Form"; "The Big Five Inventory (BFI)", developed by John, Donahue and Kentle (1991) and adapted to Turkish by Sumer and Sumer (2005) in the second part of the scale form; In the third part of the scale form, "Entrepreneurship Scale for University Students" developed by Yılmaz and Sünbül (2009) are included. Correlational research model was used in the study. According to the characteristics of the variables in the analysis of research data; t-Test, One-way ANOVA, Pearson Correlation Analysis, Simple Linear Regression Analysis and Multiple Linear Regression Analysis were applied. The Tukey Multiple Comparison Test was used to determine which groups the differences between the groups were between. The level of significance was accepted as 0,05 in interpreting the findings related to the research. When the findings are examined; between the mean scores of entrepreneurship tendency according

to department, work experience, class, family residence, maternity occupation, entrepreneurial status at home, maternal education status, graduated high school type, personal income, family income, demand for undergraduate education, entrepreneurship course taking, course taking status related to business and course taking status related to economics and / or finance variables of participants were statistically significant differences were found. However, it was determined that there were no statistically significant differences between participants' average scores of entrepreneurship tendency according to gender, father's occupation, father's educational status, and actively (licensed) sporting status variables. Statistically significant correlations were found between participants' age and experiential openness, outwardness, self-discipline, neuroticism and compatibility personality subscales with entrepreneurship tendency points average. It was also found that the personality traits of the participants had statistically significant effects on entrepreneurship tendencies. As a result; research findings indicate that the personality traits of the participants are influential variables on the entrepreneurial tendencies.

Keywords: Personality, Entrepreneurship tendency, School of physical education and sports

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	II
BEYANNAME	III
ÖN SÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VII
İÇİNDEKİLER	IX
TABLolar LİSTESİ.....	XI
ŞEKİLLER LİSTESİ	XV
EKLER LİSTESİ	XVI

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.2.1. Araştırmanın Alt Amaçları	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sayıtlılar	6
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar	7

İKİNCİ BÖLÜM: LİTERATÜR İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	9
2.1. Girişimcilik	9
2.1.1. Girişimciliğin tanımı ve önemi	9
2.1.2. Girişimcilik tipleri	13
2.1.3. Girişimciliği etkileyen faktörler	14
2.1.4. Girişimcilik eğilimleri	15
2.1.5. Girişimciliğin nedenleri	16
2.1.6. Spor ve girişimcilik	16
2.2. Kişilik	18
2.2.1. Kişilik kavramı ve tanımlanması.....	18
2.2.2. Kişilik ile ilgili kavramlar	21
2.2.3. Kişiliğin oluşumunda etkili olan faktörler	25
2.2.4. Kişilik ile ilgili kuramlar	29
2.2.5. Kişilik tipleri	31

2.2.6. Kişiliğin belirlenmesinde kullanılan teknikler	34
2.3. Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik ile İlgili Araştırmalar	38
2.3.1. Türkiye’de yapılan araştırmalar	38
2.3.2. Yabancı ülkelerde yapılan çalışmalar	41
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM	43
3.1. Araştırma Modeli	43
3.2. Katılımcılar	44
3.3. Verilerin Toplanması	45
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	46
3.3.2. Beş Faktör Kişilik Ölçeği (The Big Five Inventory, BFI).....	46
3.3.3. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği	47
3.4. Verilerin Analizi	48
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR	50
4.1. Kişisel Bilgi Formu’na İlişkin Bulgular	50
4.2. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği ve Beş Faktör Kişilik Ölçeğine İlişkin Bulgular	57
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER	76
5.1. Tartışma ve Sonuçlar	76
5.2. Öneriler	88
KAYNAKÇA	90
EKLER	100
ÖZGEÇMİŞ	105

TABLolar LİSTESİ

Tablo No		Sayfa No
3.1.	Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu İçin Cinsiyet ve Sınıf Değişkenlerine Göre Evren ve Örneklem Sayıları	45
3.2.	Girişimcilik Puanlarının Değerlendirilme Kriterleri	48
4.1.	Katılımcıların Bölüm Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	50
4.2.	Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	50
4.3.	Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Tanımlayıcı İstatistikleri.....	51
4.4.	Katılımcıların İş Deneyimi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	51
4.5.	Katılımcıların Sınıf Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	51
4.6.	Katılımcıların Aile İkameti Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	52
4.7.	Katılımcıların Anne Mesleği Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	52
4.8.	Katılımcıların Baba Mesleği Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	52
4.9.	Katılımcıların Ailelerindeki Girişimci Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	53
4.10.	Katılımcıların Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	53
4.11.	Katılımcıların Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	53
4.12.	Katılımcıların Mezun Oldukları Lise Türü Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	54
4.13.	Katılımcıların Aktif Olarak (Lisanslı) Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	54
4.14.	Katılımcıların Kişisel Gelir Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	54
4.15.	Katılımcıların Aile Geliri Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	55

4.16.	Katılımcıların Lisansüstü Eğitim Alma Düşüncesi Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	55
4.17.	Katılımcıların Girişimcilik Dersi Alma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	56
4.18.	Katılımcıların İşletme ile ilgili Ders Alma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	56
4.19.	Katılımcıların Ekonomi ve/veya Finans ile ilgili Ders Alma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	56
4.20.	Girişimcilik Ölçeği'ne ve Kişilik Ölçeği'nin Alt Boyutları'na İlişkin Güvenirlilik Katsayıları	57
4.21.	Girişimcilik ve Kişilik Ölçeklerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler.....	57
4.22.	Katılımcıların Girişimcilik Düzeylerine İlişkin Frekans ve Yüzdeleri	58
4.23.	Katılımcıların Bölüm Bazında Girişimcilik Düzeylerine İlişkin Frekans ve Yüzdeleri	58
4.24.	Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Bölüm Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	59
4.25.	Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem İçin T Testi Sonuçları.....	59
4.26.	Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamaları ile Yaş Değişkeni Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları	60
4.27.	Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının İş Deneyimi Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem İçin T Testi Sonuçları.....	60
4.28.	Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Sınıf Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	60
4.29.	Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Aileleri ile İkamet Ettikleri Yer Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	61
4.30.	Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Anne Mesleği Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	61
4.31.	Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Baba Mesleği Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	62
4.32.	Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Ailelerindeki Girişimci Durumu Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem İçin T Testi Sonuçları	62
4.33.	Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	62

4.34. Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	63
4.35. Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	63
4.36. Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Aktif Olarak (Lisanslı) Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem İçin T Testi Sonuçları.....	64
4.37. Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Kişisel Gelir Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	64
4.38. Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Aile Geliri Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	65
4.39. Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Lisansüstü Eğitim Alma İsteği Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları.....	65
4.40. Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Girişimcilik Dersi Alma Durumu Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem İçin T Testi Sonuçları.....	66
4.41. Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının İşletme ile ilgili Ders Alma Durumu Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem İçin T Testi Sonuçları.....	66
4.42. Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Ekonomi ve/veya Finans ile ilgili Ders Alma Durumu Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem İçin T Testi Sonuçları.....	66
4.43. Katılımcıların Girişimcilik Ölçeği Puan Ortalamaları ile Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutları Puan Ortalamaları Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları.....	67
4.44. Katılımcıların Dışa Dönüklük Alt Boyutu Puan Ortalamalarının Girişimcilik Puan Ortalamaları Üzerindeki Etkisine İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	68
4.45. Katılımcıların Uyumluluk Alt Boyutu Puan Ortalamalarının Girişimcilik Puan Ortalamaları Üzerindeki Etkisine İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	68
4.46. Katılımcıların Öz Disiplin Alt Boyutu Puan Ortalamalarının Girişimcilik Puan Ortalamaları Üzerindeki Etkisine İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	69

4.47. Katılımcıların Nevrotiklik Alt Boyutu Puan Ortalamalarının Girişimcilik Puan Ortalamaları Üzerindeki Etkisine İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	69
4.48. Katılımcıların Deneyime Açıklık Alt Boyutu Puan Ortalamalarının Girişimcilik Puan Ortalamaları Üzerindeki Etkisine İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	70
4.49. Deneyime Açıklık ve Dışa Dönüklük Alt Boyutlarının Girişimcilik Üzerindeki Etkilerine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları...	71
4.50. Deneyime Açıklık, Dışa Dönüklük ve Öz Disiplin Alt Boyutlarının Girişimcilik Üzerindeki Etkilerine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	72
4.51. Deneyime Açıklık, Dışa Dönüklük, Öz Disiplin ve Nevrotiklik Alt Boyutlarının Girişimcilik Üzerindeki Etkilerine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	73
4.52. Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutlarının Girişimcilik Üzerindeki Etkilerine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	74

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil No	Sayfa No
3.1 Araştırmanın Modeli	44

EKLER LİSTESİ

EK No		Sayfa No
1.	Kişisel Bilgi Formu	100
2.	Beş Faktör Kişilik Ölçeği	101
3.	Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği	103

BÖLÜM I

GİRİŞ

Girişimcilik; çağımızın ekonomik ve sosyal açılardan en önemli güçlerinden biridir (Demirel vd., 2004, 50). Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş süreciyle önem kazanan girişimcilik, 1980'li yıllardan itibaren dünya çapında önemli bir kavram haline gelmiştir (Demirkaya vd., 2010, 352). Girişimciliğin 1980'lerden sonra bu denli popüler olmasının başlıca sebepleri arasında; istihdam oluşturma, yeni işletmelerin kurulması, yeniliklerin çoğaltılması, ekonominin büyümesi ve toplumun refah seviyesinin yükselmesine yaptığı olumlu katkılar dolayısıyladır (Kurt vd., 2006, 98).

Girişimcilik, atıl kaynakların ekonomiye kazandırılarak etkin ve verimli kullanılmasında ve yeni teknoloji üretiminde olduğu gibi; istihdam hacminin genişletilerek işsizliğin önlenmesinde, refah düzeyinin yükseltilerek geniş bir toplumsal tabana yaygınlaştırılmasında ve orta sınıfın güçlendirilmesinde, bölgesel gelişmişlik farklarının ortadan kaldırılmasında veya azaltılmasında, katılımcı demokrasinin yerleşmesinde ve toplumsal barışın sağlanarak bütünleşmenin güçlendirilmesinde işlevseldir (İlhan, 2005, 218).

Girişimcilik kavramı ile yakından ilişkisi olduğu düşünülen spor endüstrisi kavramı, Pitts ve Stotlar (2002, 1) tarafından; spor turizmi, spor malları (üretim ve dağıtım), spor kıyafetleri, amatör spor katılımı, profesyonel spor, rekreasyonel spor, lise ve kolej sporları, açık hava sporları, spor pazarlama şirketleri gibi spor işletmeleri, spor sponsorluk endüstrisi ve idari/hukuksal yapıları kapsayan büyük bir yapılanma olduğu ifade edilmektedir. Bu açıklama doğrultusunda spor endüstrisinin girişimciler için büyük fırsatlar sunmakta olduğu sonucu çıkarılabilmektedir.

Spor endüstrisinin spor tabanlı girişimcilik kavramı ile yakından ilişkili olduğu düşünüldüğünde: The Sports Journal'ın tanımına göre; bir spor tabanlı girişimci, örgütleyen, yöneten ve bu iş girişimi için riski kabul eden kişidir (Ratten, 2010, 560). Ratten (2010) spor tabanlı girişimcilik teorisi geliştirmeyi amaçladığı çalışmasında tüketicilerin günden güne değişen istekleri ve girişimciliğin en önemli özelliklerinden biri olan yenilik yapma olgusu göz önünde bulundurulduğunda sporun girişimcilik açısından önemli bir sektör oluşturduğu belirtmektedir. Spor bilimlerinde, protezlerde ve yapay malzemelerde sporda yeniliklere neden olmaya devam edecek hızlı bir ilerleme olduğu görülmektedir (Ratten, 2010, 561). Ayrıca Dünya çapındaki spor organizasyonları, girişimciliğin gelişmesine, strateji

geliştirilmesi için sosyal ağları kapasite oluşturma şeklinde kullanarak yardım etmektedir (Ratten, 2010, 559).

Kişilik ise bireyleri; birbirinden ayıran, onları diğerlerinden farklı kılan en önemli değişkendir. İnsan, anlaşılması kolay bir canlı olmadığından dolayı insandan insana, hatta toplumdan topluma bir takım düşünce, davranış ve yaklaşım farklılıklarının doğması kaçınılmazdır. İnsan, diğer bireylerle aynı çevrede yaşasa bile kendine özgü özellikleri olan “bireysel” bir varlıktır. Bir bireyin kişilik özellikleri, çevresinde yer alan diğer bireylerin kişilik özelliklerine benzemez ve birey tarafından özgün bir biçimde geliştirilir. Kısaca, bir bireyin tutarlı, belirgin ve zamanla değişmeyen özelliklerinin tümü kişilik olarak tanımlanmaktadır (Aytaç, 2001). Kişilik, bir bireyi diğer bireylerden ayıran, onu eşsiz kılan, duygu, düşünce, davranış ve tutumlarının bütünüdür (Köknel, 1985). Davranış bilimleri açısından ele alındığında kişilik, bireyin zihinsel, bedensel ve ruhsal özelliklerinin kendi davranışlarına ve yaşam tarzına yansımalarıdır (Wortman, 1998).

Girişimcilik kavramı kişilik kavramı ile ilişkilendirildiğinde; Girişimcilik potansiyeli, girişimcinin başarılı olabilme ihtimalidir. Burada başarı beklentisi girişimcinin azmi, enerjisi, mali gücü, bilgi ve tecrübe birikimi gibi özellikleri ile bağlantılıdır. Başarı belki de büyük ölçüde genel ve yakın çevresel faktörlerin etkisi altında olsa bile, girişimcinin başarı beklentisi bir başka deyişle girişimcilik potansiyeli büyük ölçüde sahip olunan kişisel özelliklere dayanmaktadır (Alpkan vd., 2002, 4). MacMullan ve Long girişimciyi, kişisel özellikleri itibarıyla ayırıcı bir karakter olarak görmekte ve kendine güvenen, kararlı, birikimli, donanımlı, algılama gücü yüksek, esnek, bağımsız, inisiyatif alabilen, deneyime önem veren ve iyimser bir kişiliğe sahip olarak ifade etmektedirler (Aytaç, 2001, 80-81). Girişimcilik, son yıllarda kendini göstermekte olan bir öğreti olarak tanımlanmasına rağmen tam olarak neyin girişimciliği meydana getirdiği konusunda anlaşmazlıklar bulunmaktadır (Hitt vd., 2011, 58). Girişimciliğin tanımı; karmaşık, değerli ve değişken aynı zamanda farklı disiplinleri içinde barındırmaktadır (Landström, 2005, 495). Multidisipliner anlamda iktisatçılar, işletmeciler ve davranış bilimciler girişimcilik kavramıyla yakından ilgilenmişler ve girişimcilik olgusunu farklı dönemlerde farklı ve çok yönlü bakış açılarıyla irdelemişlerdir (Hava vd., 2009, 4). Bu farklı ve çok yönlü bakış açıları incelenip çalışmamız ile bütünleştirildiğinde önemli ve değerli bilgilerin edinilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Girişimcilik ve eğitim kavramı birlikte düşünüldüğünde: Eğitim ve girişimcilik performansı arasında (kişinin kendi işinden elde ettiği gelir, firmasının hayatta kalabilmesi, kar ve büyüme elde etmesi) çok açık bir biçimde pozitif bir ilişki vardır (Van der Sluis vd., 2008; Unger vd., 2011; Van Praag vd., 2013). Mikro ve makro önemli etkileri olan spor ve girişimciliğin ve buna bağlı olarak ülkemizin ihtiyacı olan spor tabanlı girişimcilerin yetiştirilmesinde verilen eğitimin önemli kavramlar olarak öne çıktığı sonucu çıkarılabilmektedir.

Sonuç olarak; girişimcilik anlamında bazı bireyler başarılı olurken bazı bireylerin ise neden başarılı olamadığı durumlarda kişilik özelliklerinin önemli bir etken olduğu öngörülmektedir. Bundan dolayı kişilik özelliklerinden hangilerinin girişimcilik üzerinde etkili olduğu tespit edilirse, özellikle ülkemizin ihtiyacı olan girişimcilerin yetiştirilmesinde bize yol gösterecek yeni bilgilere ulaşılabileceği düşünülmektedir. Ayrıca çalışmada kişilik özelliklerine ek olarak birçok kişisel bilgi göz önüne alınmış ve girişimcilik çok yönlü olarak incelenmiştir. Bu bilgiler ışığında çalışma ile ilgili literatür incelendiğinde; beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerine yönelik elde edilen sonuçlar bakımından kapsamlı çalışma sayısının az olduğu görülmekte olup elde edilen yeni bilgilerin ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1. Problem

Üniversite öğrencilerinin “Kişilik Özellikleri” ve “Girişimcilik Eğilimleri” ile ilgili literatür incelendiğinde çeşitli araştırmaların yapılmış olmasına rağmen beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerine yönelik girişimcilik gibi mikro ve makro etkileri olan önemli bir konu hakkında kapsamlı araştırma sayısının az olduğu görülmüştür. Araştırma, literatürdeki bu önemli eksikliğin giderilmesi amacıyla planlanmıştır.

Araştırmanın kuramsal çerçevesi; 2017-2018 Akademik Yılı Güz Dönemi Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin “Kişilik Özellikleri” ile “Girişimcilik Eğilimleri” arasındaki ilişki/etkileşim üzerine kurgulanmıştır. Ayrıca araştırmada katılımcıların bazı kişisel bilgilerinin girişimcilik düzeyleri üzerinde etkili değişkenler olup olmadıkları da incelenmiştir. Bu araştırmanın problemi: “Katılımcıların kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisi” ile ilgilidir. Bu kapsamda “Katılımcıların kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisi var mıdır?” problem cümlesi geliştirilmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkilerinin ilgili ölçekler kullanarak ortaya konulmasıdır.

1.2.1. Araştırmanın Alt Amaçları

Genel amaç göz önünde bulundurularak aşağıdaki sorulara yanıt aranması araştırmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır.

1. “Bölüm” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
2. “Cinsiyet” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
3. Katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları ile “Yaş” değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. “İş Deneyimi” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
5. “Sınıf” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
6. “Aile İkameti” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
7. “Anne Mesleği” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
8. “Baba Mesleği” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
9. “Ailedeki Girişimci Durumu” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
10. “Anne Eğitim Durumu” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
11. “Baba Eğitim Durumu” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
12. “Mezun Olunan Lise Türü” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?

13. “Aktif Olarak (Lisanslı) Spor Yapma Durumu” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
14. “Kişisel Gelir Durumu” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
15. “Aile Gelir Durumu” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
16. “Lisansüstü Eğitim Alma Düşüncesi Durumu” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
17. “Girişimcilik Dersi Alma Durumu” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
18. “İşletme ile ilgili Ders Alma Durumu” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
19. “Ekonomi ve/veya Finans ile ilgili Ders Alma Durumu” değişkenine göre katılımcıların “Girişimcilik” puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

MacMullan ve Long girişimciyi, kişisel özellikleri itibariyle ayırıcı bir karakter olarak görmekte ve kendine güvenen, kararlı, birikimli, donanımlı, algılama gücü yüksek, esnek, bağımsız, inisiyatif alabilen, deneyime önem veren ve iyimser bir kişiliğe sahip olarak ifade etmektedirler (Aytaç, 2001, 80-81). Girişimcilik, son yıllarda kendini göstermekte olan bir öğreti olarak tanımlanmasına rağmen tam olarak neyin girişimciliği meydana getirdiği konusunda anlaşmazlıklar bulunmaktadır (Hitt vd., 2011, 58). Çünkü girişimcilik eğilimini etkileyen birçok faktör vardır. Bunlar; kişilik özellikleri, aile, kültür, eğitim olarak içsel ve dışsal faktörler olarak ele alınabilir. Fakat bu faktörlerin girişimcilik eğilimini etkilediği gibi birbirlerini etkileme gibi bir durumu bulunduğu için aslında oldukça bağlantılı, karmaşık ve etki derecelerinin belirlenmesinin zor olduğu bir konudur (Börü, 2006, 27).

Girişimciliğin tanımı; karmaşık, değerli ve değişken olmakla birlikte farklı disiplinleri içinde barındırmaktadır (Landström, 2005, 495). Multidisipliner anlamda iktisatçılar, işletmeciler ve davranış bilimciler girişimcilik kavramıyla yakından ilgilenmişler ve girişimcilik olgusunu farklı dönemlerde farklı ve çok yönlü bakış açılarıyla irdelemişlerdir (Hava vd., 2009, 4). Bu farklı ve çok yönlü bakış açıları incelenip çalışmamız ile bütünleştirildiğinde kişilik özelliklerinin girişimcilik üzerinde önemli bir etken olduğu

düşünülmektedir. Bundan dolayı kişilik özelliklerinden hangilerinin girişimcilik üzerinde etkili olduğu tespit edilirse, özellikle ülkemizin ihtiyacı olan girişimcilerin yetiştirilmesinde bize yol gösterecek yeni bilgilere ulaşılabileceği düşünülmektedir. Ayrıca çalışmada kişilik özelliklerine ek olarak birçok kişisel bilgi göz önüne alınmış ve girişimcilik çok yönlü olarak incelenmiştir. Bu bilgiler ışığında çalışma ile ilgili literatür incelendiğinde; beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerine yönelik elde edilen sonuçlar bakımından kapsamlı çalışma sayısının az olduğu görülmekte olup elde edilen yeni bilgilerin ilgili literatüre katkı sağlayacağı ve yapılacak olan araştırmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmanın planlanıp yürütülmesinde ve ulaşılan bulguların yorumlanmasında aşağıda verilen sayıtlardan hareket edilmiştir. Bu araştırma için sayıtlar aşağıda maddeleştirilmiştir:

1. Katılımcıların ölçek formunu doğru, samimi ve içtenlikle cevapladıkları kabul edilmiştir.
2. Araştırma konusu ile ilgili ulaşılabilen kaynaklardan elde edilen bilgilerin objektifliği yansıttığı varsayılmıştır.
3. Ölçek formundaki ifadelerin katılımcılar tarafından doğru olarak algılandığı varsayılmıştır.
4. Ölçek formunun uygulanması esnasında iç ve dış şartların bütün katılımcılar için aynı olduğu varsayılmıştır.
5. Ölçek formunda verilen cevaplar doğru olarak kabul edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmanın yapısında bulunan veya araştırmacı tarafından bu araştırma için öngörülecek başlıca sınırlılıklar şunlardır:

1. Araştırma bulgularının kaynağı, 2017-2018 Akademik Yılı Güz Dönemi'nde Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma için toplanan verilerin geçerliği, ölçek formunun uygulandığı zaman dilimi ile sınırlandırılmıştır.
3. Araştırma, konu ile ilgili ulaşılabilen kaynakların sağladığı veriler ile sınırlandırılmıştır.

4. Ölçek formunun uygulanması için kullanılacak süre 2 hafta ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Bu başlık altında araştırmada sıklıkla kullanılan anahtar sözcükler araştırma sürecinde kullanıldıkları anlam bakımından kısaca tanımlanmaktadır. Bu sözcükler kişilik, kişilik yapıları ve girişimcilik olarak belirlenmiştir.

Kişilik: Kişilik, bireyin hayata bakışındaki özgünlükleri meydana getiren ve temel ilgi, dürtü, yetenek ve duygusal eğilimlerini de içeren, belli bir süreklilik gösteren davranış ve özelliklerin bileşimidir (Demir ve Acar, 1997, 134).

Kişilik Özellikleri: McCrea ve Costa da Eysenck ve Cattell gibi kişiliğin yapısını meydana getiren ana boyutların iki kutuplu bir süreklilik sunduğunu ve alışlagelen dağılım özelliği gösterdiğini kabul etmişlerdir ve 2003 yılında faktör analizi çalışmaları neticesinde beş temel kişilik özelliği; Nevrotiklik/Duygusal Dengesizlik, Uyumluluk, Dışa Dönüklük ve Öz Disiplin/Sorumluluk ve Deneyime Açıklık/Gelişime Açıklık olarak belirlemişlerdir (Somer, 1998, 19).

Nevrotiklik/Duygusal Dengesizlik Kişilik Yapısı; Suçluluk, sinirlilik, hüznün ve korku gibi olumsuz duyguları yaşama eğilimidir. Bu açıdan nevtiklik kişilik faktörü yüksek kişiler, kaygılı, güvensiz, içine kapanık ve sınırlı; düşük kişiler ise rahat, özgüvenli ve sabırlı olmaktadır (Costa ve McCrae, 1995).

Uyumluluk Kişilik Yapısı; Uyumluluk kişilik faktörü yüksek kişiler güvenilir, yumuşak başlı, açık sözlü, fedakar ve alçak gönüllü olarak tanımlanmaktadır (Bono, Boles, Judge ve Lauver, 2002). Uyumluluk faktörü düşük kişiler ise düşmanca, yarışmayı seven, güvenilmez, inatçı, kaba ve şüpheli kişilik özellikleriyle bağdaştırılmaktadır (Graziano, Jensen-Campbell ve Hair, 1996).

Dışa Dönüklük Kişilik Yapısı; Dışadönüklük kişilik faktörü yüksek bireyler pozitif, sosyal, enerjik, neşeli, baskın, iddialı ve diğerlerine karşı ilgili; bu boyutu düşük bireyler içe dönük, çekingen, sakin ve yalnızlığı tercih eden şekilde tanımlanmaktadır (Bono vd., 2002).

Öz Disiplin/Sorumluluk Kişilik Yapısı; Bu kişilik özelliği ise itaatkârlık, düzenlilik, disiplin, sorumluluk, başarı yönelimlilik gibi özelliklerle ilişkilidir. Bu kişilik faktörü yüksek

olan kişiler azimli, hırslı ve başarı yönelimli olurken; düşük olanlar ise plansız, erteleyen ve disiplinsiz olarak değerlendirilmektedir (Costa ve McCrae, 1995).

Deneyime Açıklık/Gelişime Açıklık Kişilik Yapısı; Son olarak deneyime açıklık, beş faktör kişilik yapısı içinde bilişsel yönü en fazla olan özelliktir. Bu açıdan yüksek seviyede deneyime açık olan bireyler hayal kuran, maceracı, orijinal, yaratıcı, meraklı, kendi düşünce ve duygularına yönelen; düşük seviyedekiler ise geleneksel, tutucu ve ilgisiz olarak nitelendirilmektedirler (Bono vd., 2002; Costa ve McCrae, 1995; Liebert ve Spiegler, 1990).

Girişimcilik: Birey ve toplum için değer oluşturan, ekonomik fırsatlara cevap veren veya ekonomik fırsatlar oluşturan bireyler tarafından ortaya konulan, getirdiği yeniliklerle ekonomik sistemde değişikliklere neden olan bir süreçtir (Muzyka, Koning and Churchill, 1995).

BÖLÜM II

LİTERATÜR İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde ilk olarak girişimcilik kavramı ve girişimcilik ile ilgili teorik yaklaşımlar açıklanmıştır. İkinci olarak da kişilik kavramı tanımlanmış ve kavramın kuramsal arka planı ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Ayrıca kişilik ve girişimcilik ilişkisi temelinde yapılmış bazı araştırmaların sonuçlarına yer verilmiştir.

2.1. Girişimcilik

Bu başlık altında, yer alan konular arasında girişimcilik tipleri girişimciliği etkileyen faktörler kişiye özgü beceriler girişimcilik eğilimleri girişimci olmak için nedenler yer almaktadır. Ayrıca girişimcilik ve girişimcilik eğilimleri konuları genel hatları ile ele alınmaktadır.

2.1.1. Girişimciliğin tanımı ve önemi

İktisadi kalkınma hedefinin dünya ölçeğinde popüler hale geldiği 20. yüzyılın ikinci çeyreğinde devletin desteği ve kontrolünde meydana gelen ekonomik faaliyetler Kapitalist Blok, Sovyet Blok ve Üçüncü Dünya Bloklarının oluşmasına sebep olmuştur. Devletlerin önderliğinde iktisadi kalkınma modeli, yaklaşık 50 yıllık yüksek büyüme hızlarını yakalayan sosyal refah devleti önderliğindeki sürecin tıkanma noktasına gelmesiyle 80'li yıllarda yerini piyasanın hâkimiyetine dayalı modele bırakmaya başlamıştır. 90'larda dünya ölçeğinde iktisadi kalkınmayı gerçekleştirecek, eski yüksek büyüme hızlarının yakalanabilmesini sağlayacak devlet yerine yeni aktör artık girişimci olmuştur (Yeşilay, 2006).

Küresel Girişimcilik Gözlem Kurumu (The Global Entrepreneurship Monitor) küresel raporunda girişimcilik faaliyetlerinde ciddi artışlar olduğunu, toplam 54 ülkede 400 milyon girişimcinin faaliyette olduğunu ve milyonlarcasının da hazırlık aşamasında olduğunu tespit etmiştir (Gemconsortium, 2011). Böylelikle dünyada her yıl binlerce iş fikri işletme olarak vücut bulmakta ve bunlardan bazıları dünya çapında faaliyet gösteren dev şirketler haline gelmektedirler. Bunlardan en öne çıkanlardan biri Microsoft'tur. Microsoft'un kurucusu Bill Gates Harvard Üniversitesinden mezun olmadan ayrılıp, 1975 yılında Microsoft'u kurarak günümüzde kullandığımız bilgisayar sistemlerinin temelini attı. Bill Gates sadece bir pantolon fiyatı olan 30 dolarlık sermayesiyle bugün milyar dolarlık bir üretim kapasitesini yakalamış

ve dünyadaki bilgisayarların %90'ında Microsoft'un Ofis ve Windows yazılımları kullanılır hâle gelmiştir. Gates'in bu yazılımı yaparak insanlığın üretiminin artmasına önemli bir katkısı olmasının yanında insanların yüksek yaşam standartlarını yakalayabilmesi için yapabileceklerinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Yine başarılı bir girişimci olan Wal-Mart perakende mağazasının kurucusu olan Sam Walton dağıtım depoları merkezlerinde ve envanter kontrolü sisteminde yaptığı inovasyon ile Wal-Mart'ın 30 yıldan az bir sürede Arkansas'da küçük bir mağazadan ülkenin en büyük perakende zinciri haline gelmesini sağlamıştır. Wal-Mart'ın sunduğu uygun yer ve fiyat seçenekleri müşterilerin faydasına olması; Ted Turner (CNN), Henry Ford (Ford otomobil), Ray Kroc (McDonald's franchising) ve Fred Smith (FedEx) vb. girişimciler gibi Walton da tüm dünyada milyonlarca insanın günlük yaşam standartlarının yükselmesini sağlamıştır (Sobel, 2012).

Girişimciler, bunlar gibi sayabileceğimiz onlarca, yüzlerce belki de milyonlarca yaptıkları yeniliklerle insanların yaşam standartlarının yükseltmek için çalıştıkları gibi işsizlik sorununu çözmesi, küresel rekabete karşı direnç merkezi olması, ulusal ekonomilerde servetin tabana yayılmasını sağlaması ve hatta küresel rekabette ulusal bir direnç faktörü olması gibi birçok fonksiyonu da yerine getirmektedirler (Karabulut, 2009).

Günümüz girişimcilerin üstlendikleri ve yerine getirdikleri bazı fonksiyonlar şu şekilde sıralanabilir (Ünal, 2009, 79):

- Bir iş fikrini ve düşüncüyü işletme-girişim haline getirerek üretim ve pazarlama yapmak,
- Başkalarının göremediği fırsatlardan yararlanma,
- Yeni ve potansiyel pazarlar oluşturma,
- Yeni teknoloji geliştirerek mal ve hizmet üretme,
- Yeni potansiyel kaynakların üretimde kullanılarak insanlığın hizmetine sunulmasını sağlama,
- İş hayatında değişimi sağlama,
- İşsizliğin azaltılmasını ve istihdamın artırılmasını sağlama ve
- Ekonomik gelişme ve kalkınmayı sağlama.

Girişimcilik, başta ABD olmak üzere, tüm gelişmiş ülkelerde ve hemen her endüstri dalında önemlidir. Girişimciliğin önemini, özellikle üç alan için vurgulamak mümkündür. Bu alanlar (Balaban ve Özdemir, 2012):

- Yenilikçilik-icatçılık,
- Yeni işletmelerin doğması-büyümesi,
- Yeni iş alanları oluşturmaktır.

Girişimciliğin tanımı ile ilgili literatür incelendiğinde (Yeşilay, 2006) net bir tanımının yapılması, yazındaki belirsizlikten ve birçok başka kavramla karıştırılmasından dolayı oldukça zor bir uğraş gibi gözükmektedir. Girişimcilik kavramının açıklanmasına yönelik ilk yaklaşım Richard Cantillon (1680–1734) tarafından yapılmıştır (Landström, 2005, 28). Cantillon iktisadi birimleri toprak sahipleri, girişimciler ve işçiler olmak üzere üç sınıfa ayırmıştır. Cantillo girişimciyi, işletme faaliyetlerini yerine getirirken belirsizlikle yüz yüze kalan kişi olarak tanımlamış ve bunu girişimcinin herhangi bir malı belli bir fiyattan ve belli bir miktarda satın almasına rağmen satacağı fiyatın ve miktarının belirsiz olmasıyla açıklamıştır (Özden vd., 2008).

Türk Dil Kurumu (2012) ise girişimcinin sözlük anlamını ticaret, endüstri vb. alanlarda üretim için sermaye koyarak işe girişen, kalkışan kimse, olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımları dikkate aldığımızda girişimcinin üretim faktörlerini bir araya getiren, tüm riski üstlenerek kendi işini kuran kişi olarak düşünölmekte olduğu görölmektedir. Ancak günümüzde gelişen teknolojik, finansal şartlar, çözüm ortaklıklarıyla birlikte girişimcilik kavramı da yeni bir boyut kazanmıştır. Girişimcilik (Özden vd., 2008) sosyoloji, işletme, iktisat, psikoloji gibi çok sayıda disiplin tarafından ele alınan bir kavram haline geldiğinden farklı tanımlamalar ve tartışmalar ortaya çıkmıştır. Bu tartışmalar girişimciliğin bir meslek grubu olup olmadığından girişimciliğin sürekli bir eylem olup olmamasına kadar uzanmaktadır. Girişimcilik girişimci olarak kabul edilen kişilerin girişimcilik eylemlerini kariyerlerinin belli bir aşamasında veya yaptıkları işin belli kısımları ile ilgili bir aşamada sergilediklerinden ve sürekli olarak sergilemeleri söz konusu olmadığından herhangi bir meslekte olduğu gibi fonksiyonları, görevleri ve sorumlulukları tanımlanmış bir meslek grubu olarak ele alınmamaktadır (Bozkurt, 2000).

Genel bir literatür taraması yapıldığında girişimci ve girişimcilik kavramlarını tanımlamaya çalışan yüzlerce teori ve tanımlamalar yapıldığı görölmektedir. Bunlardan bazılarına yer verecek olursak girişimcilik teorisine önemli katkılarda bulunan Hisrich ve

Peters (2001, 9)'e göre girişimci; emek, hammadde ve diğer varlıkları daha büyük değer/ımkân oluşturacak şekilde bir araya getiren kişidir. Girişimci, aynı zamanda, değişiklik, yenilik ve yeni bir düzenin kurucusudur. Bu çerçevede girişimcilik, yeterli emek ve zaman ayırarak, malî, fiziksel ve sosyal riskleri göze alarak, parasal ödüller, kişisel tatmin ve bağımsızlık elde ederek yeni bir değer oluşturmak süreci olarak görülmektedir. Casson (1995) ve Foss-Klein'a (2002) göre ise girişimcilik, risk alma, fırsat kovalama, hayata geçirme ve yenilik yapma süreçlerinin tamamını ifade eder. Bu çerçevede, hem şirket açma süreci, hem de yenilik yapma süreci girişimciliğin kapsamına girer. Bu bağlamda Bridge ve arkadaşları da, girişimciliğin daha öz olarak, bir işe başlamak, iş sahibi olmak ve işi geliştirme ve büyütmeyi kapsadığını belirtmişlerdir (Aytaç, 2006).

Karabulut'a (2009) göre girişimci, çevresel pazar fırsatlarının farkına varan, bu fırsatları yenilikçi fikirleriyle değerlendirip pazarlanabilir fikirlere dönüştürmek için ek zaman, çaba, para harcayan, becerilerini ortaya koyan, ek değer meydana getirerek uygulamaya aktarma sırasında rekabetçi pazarın ölçülebilir risklerini dikkate alan, girişim sürecinin çabalarının sonucunu ödüle dönüştürme girişiminde bulunan kişidir şeklinde tanımlamıştır.

Top (2006) ise girişimciyi, kişiyi esas alan ve kişiye bağlı özel yetenek beceri ve zihinsel kapasitelere işaret ederken, girişimcilik girişimcinin ortaya koyduğu eylemin, hareketin, organizasyonun ve meydana getirdiği yeni sonuçların genel adıdır. Girişimcilik öncelikle zihinsel algılama ve sezgi yoluyla başlayan bir yolculuk, model, güven, imaj ve kuluçka rollerle sosyalleşen bir başarı, psikolojik açıdan girişimcinin özellikleri ile birleşen bilinçli duygusallık, başarıya odaklanan davranışlarını ve diğer davranışları işe uygun şekilde biçimlendiren özel bir teknolojidir. Girişimciliği ise, yaşama, değer katma, yargı, umut ve beklentilerle diğer insanlar arasında öznel bir fark oluşturmak şeklinde tanımlamıştır.

Girişimciler ekonomik, psikolojik ve sosyolojik açıdan farklı şekillerde tanımlanabilirler. Ekonomistler açısından girişimci, kaynakları, işgücü, makine teçhizatı ve diğer varlıkları bir araya getiren, önceki değerlerden daha fazla değer getiren kişidir. Psikologlar açısından, girişimciler, bir şeyler edinme, bir şeye ulaşma, deney yapma, başkalarının elindeki otoritelere erişme ve bu gibi içgüdüleri motive etme ihtiyacı duyan insanlardır. Sosyologlara göre, bir girişimci, statüsüne saygı duyulan ve toplumda saygı gören inandırıcı bir kişidir. Girişimcinin tanımı ile ilgili tüm bu farklılıklar, girişimcinin gerçek

hayat, değişim, zenginlik, iş, sosyal ve kişisel varlık, beklenti, toplum geleceği, öz ve benlik olduğunu ortaya koymaktadır (Özkul, 2008).

Yukarıdaki ifadelerde de görüldüğü üzere girişimciliğin birçok tanımı olmakla beraber, bu tanımların tümünde ortak olan nokta girişimcinin daima “başkalarının baktığı ama göremediğı fırsatları görüp, bunları birer iş fikrine dönüştürebilmesi” ve “risk almaya yatkınlığı” ve “yenilikçi kimliğini ön plana çıkarması”dır. Bu özellikler, dünyanın her yerindeki girişimcilerin ortak özelliğidir (Patıra ve Karahan, 2010).

Bütün bu tanımlamalardan hareketle, girişimcilik tanımlarını üç başlık altında değerlendirmek mümkündür (Abdullaeva, 2007):

- Değere Dayalı Tanım: Girişimi sayesinde değer (refah, istihdam) oluşturan kişidir”. Özellikle ekonomi eksenli tanımlarda bu boyuta vurgu yapılmaktadır.
- Kişisel Özelliklere Dayalı Tanım: Kendine özgü bireysel beceri, özellik istidat ve tecrübeler sayesinde başarılı ve buluşçu iş lideri olabilen kişidir”. Burada girişimcinin hızlı karar alabilen, liderlik yapabilen, sorumluluk üstlenebilen, sıkı çalışabilen, başarıma arzusu yüksek bir kişilik sergilediğı ifade edilmektedir.
- Davranışa Dayalı Tanım: Çevredeki boşlukları ve fırsatları görerek gerekli kaynakları bir araya getirebilen, risk alabilen, yenilik yapabilen ve bir girişimi harekete geçiren kişidir. Bu tanımda ise girişimciliğin özellikle fırsatları değerlendirebilme ve risk alabilme boyutlarına vurgu yapılmaktadır.

2.1.2. Girişimcilik tipleri

Girişimciliğin tanımından yola çıkılırsa: Girişimcilik; kavram, kapsam ve içerik olarak çeşitlilik ihtiva eden bir yapıdadır. Ayrıca literatürde girişimcilikle ilgili tipolojilerin ifade edildiğı birçok çalışma yapılmıştır. Bunlar arasında en bilinenleri (Özkul, 2008);

- Norman R. Smith, 1967 yılında yazmış olduğu “The Entrepreneur and His Firm: The Relationship Between Type of Man and Type of Company” adlı çalışma,
- Justo De Jorge Moreno, Leopoldo Laborda Catillo ve Elio De Zuani Masere’nin 2007’de yaptıkları “Influence of Entrepreneur Type, Region and

Sector Effects on Business Self-confidence: Empirical Evidence from Argentine Firms” adlı çalışmadır.

Adı geçen çalışmalarda girişimci tipleri yedi grupta toplanmaktadır (Özkul, 2008, 152). Bununla birlikte literatürde en yaygın olarak; orijinal veya idealist girişimci, stratejist girişimci, taktik girişimci ve geleneksel (klasik) girişimci tarzlarının kullanıldığı görülmektedir (Top, 2006, 18).

2.1.3. Girişimciliği etkileyen faktörler

Bireyin girişimcilik ruhunu geliştirmesini ve sahip olduğu girişimci niteliklerini olumlu ya da olumsuz etkileyebilecek faktörleri şu şekilde sıralamamız mümkündür (Soysal, 2010, 86).

Kültürel ve çevresel faktörler

Son dönemlerde girişimciliği kişiye özgü karakteristiklerle açıklamanın dışında, bölgelerin sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleri ile birlikte değerlendiren çalışmalar da yoğunluk kazanmıştır. Buna göre girişimcilik, bireyin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik ve kültürel yapının bir ürünü olarak değerlendirilmektedir (Soysal, 2010, 86). Girişimciyi etkileyen çevresel faktörler aşağıdaki şekilde sıralanabilir (Top, 2006; Soysal, 2010):

- Aile,
- Toplumsal Davranış Örüntüleri,
- Eğitimin Kalite ve Düzeyi,
- Genel Ekonomik Koşullar,
- Küreselleşme,
- Ar-Ge çalışmalarının daha bağımsız hale gelmesi,
- Teknolojinin yaygınlığı,
- Otomasyonun artması,
- Bilgi akışının hızlanması,
- Girdi kompozisyonunun değişmesi,
- Bilginin işleme ve dağıtım maliyetlerinin düşmesi,
- Piyasa rekabet yapısının değişmesi ve
- Pazarla ilgili bilgiler.

Kişiye özgü beceriler

Girişimcinin sahip olduğu aynı zamanda kendi içinde de mücadelesini verdiği üç kategoride toplanan becerileri ve özellikleri aşağıdaki şekilde sıralanabilir (Atasoy, 2009, 16); Bunlar;

- Teknik benlik,
- Girişimci benlik ve
- Yönetici benlik.

Teknik Beceri (Benlik): Bu kategoride yazılı ve sözlü iletişim, sunum yapma, çevreyi gözlemleme teknik iş yönetimi, teknoloji kişiler arası iletişim, etkili ve etkin dinleme, organizasyon ağ kurma, yönetim stili, eğitime, koçluk gibi beceriler sayılabilir (Atasoy, 2009, 16).

Yönetici Benlik: Bu kategoride iş yönetimine ilişkin temel ve gelişmiş beceriler vardır. Bu özellikler planlama ve hedef belirleme, karar verme, insan ilişkileri, pazarlama, finans, muhasebe, iş idaresi, kontrol/denetim, müzakere, iş/atılım kurma/başlatma, işin büyüme aşamasını yönetme becerilerine sahip olma olarak sıralanabilir (Atasoy, 2009, 16).

Girişimci Benlik: Bu kategoride de içsel denetim/kontrol, disiplin, risk alma, yenilikçilik, teknolojik yenilikçiliğe eğilim, değişim eğilimli olma, ısrarlı/inatçı olma, çabuk yılmama, ileriye görme, değişimle başa çıkma becerisi sayılabilir (Atasoy, 2009, 16).

2.1.4. Girişimcilik eğilimleri

Her ne kadar girişimciler dünyanın farklı bölgelerinde birbirlerinden farklı sektörlerde ve birbirlerinden farklı büyüklüklerde olsalar da Ernst&Young'ın yılın girişimcisi ödülü için 685 girişimciyle yapılan söyleşi tarzındaki araştırmada bazı ortak kişilik özellikleri ve davranış kalıpları belirlemiştir (Pinelli, 2012).

Southern Methodist University's Cox School of Business'ın 200 başarılı girişimci üzerinde yaptığı bir başka araştırmada başarılı bir girişimcinin güçlü, sağlıklı bir bünyeye, kontrol ve yönetme yeteneğine, özgüven, aciliyet duygusuna, kapsamlı farkındalık sezilerine, gerçekçi bakış açısına, kavramsal yetenek becerilerine, objektif yaklaşım becerilerine, duygusal kararlılık ve rakamlarla ifade etme gibi ana karakter özelliklerine sahip olduklarını belirlemiştir (Glick, 1985; Smith, 1967).

Son dönemlerde yapılan bu tür araştırmalar neticesinde girişimci olanlar ile olmayanlar arasında kişilik özelliklerinden kaynaklanan bazı farklılıkların olduğu görülmektedir. Girişimci kişilik özelliklerini, daha pratik açıdan özetlemek gerekirse, girişimcilerin kişiliklerine, eylemlerine, alışkanlıklarına ve düşünsel özelliklerine göre de sınıflandırmak mümkündür. Girişimci kişilik özelliklerinden insanların girişimcilik eğilimlerinin üç temel kategoride değerlendirilebileceği görülmektedir. Bunlar (Top, 2006, 87):

- Düşünsel eğilimler,
- Duygusal eğilimler ve
- Eylemsel eğilimlerdir.

2.1.5. Girişimciliğin nedenleri

Kişilerin neden girişimci olmak istedikleri literatürde oldukça çok tartışılmış ve bu tartışmaların sonucunda insanları girişimcilik faaliyetlerine iten faktörlerden öne çıkan birkaçı şu şekilde sıralanmıştır (Evancarmichael, 2012; Gruenden-in-Berlin, 2011; Randall, 2003):

- Bağımsızlık ve kendini gerçekleştirme isteği,
- Kendi fikirlerini gerçekleştirme,
- Pazarda bir fırsat keşfetmek,
- Toplum içinde daha büyük bir saygınlık ve prestij kazanmak,
- Diğerlerinden daha iyi yapmayı istemek,
- Yüksek ve performansa dayalı bir gelir,
- Çoğu zaman şimdiki işinden memnun olmamak veya işten çıkarılma riskinden kaçınmak,
- İşsizlikten kurtulmak için bir çıkış yolu aramak,
- Her zaman hayalini kurmuş olmak ve
- Yüksek hedeflerine ulaşabilmektir.

2.1.6. Spor ve girişimcilik

Spor kavramı birçok araştırmacı tarafından farklı tanımlar ile ifade edilmektedir. Kat'a (2009) göre sporun bireylerin sosyal ve toplumsal uyumu, zihinsel ve fiziksel sağlığı, kişiliğin

oluşumu ve gelişimi bakımından hocaların vazgeçilmezi, seyir sevkini yüksek, insanlara haz ve doyum veren, disiplin, adaletli bir yarış, bu yarışta spora özgü gelişkin kurallar ve insanların tutkusudur. Brockhaus'a (1973) göre spor insanın fiziksel ve zihinsel etkinliğine hizmet eden oyuna ve performansa yönelik bir unsur olmakla birlikte beden eğitimi, eğlenceyi kurallara bağlı yarışmaları içeren oldukça geniş kapsamlı bir kavramdır (Akt. Dumlupınar, 2007). Spor; bireyin, biyolojik kökenli içgüdülerin neden olduğu dürtülerin hedefe ulaşmasını sağlarken, aynı zamanda temel gereksinimleri de karşılayan bir davranış biçimidir (Başer, 1998). Spor, yüzyıllar boyunca insanlığın vazgeçemediği bir uğraş olan spor, günümüzdeki anlamıyla, tek başına toplu veya takım halinde yapılan, kendine özgü kuralları, teknikleri olan, bedensel ve zihinsel yetilerin gelişmesini sağlayan, eğitici ve eğlendirici uğraş olarak da tanımlanabilmektedir. (Savaş, 1997, 305).

Spor endüstrisi ise; spor turizmi, spor malları (üretim ve dağıtım), spor kıyafetleri, amatör spor katılımı, profesyonel spor, rekreasyonel spor, lise ve kolej sporları, açık hava sporları, spor pazarlama şirketleri gibi spor işletmeleri, spor sponsorluk endüstrisi ve idari/hukuksal yapıları kapsayan büyük bir yapılanmadır (Pitts ve Stotlar, 2002, 1).

Spor endüstrisinin spor tabanlı girişimcilik kavramı ile yakından ilişkili olduğu düşünüldüğünde: The Sports Journal'ın tanımına göre; bir spor tabanlı girişimci, örgütleyen, yöneten ve bu iş girişimi için riski kabul eden kişidir (Ratten, 2010, 560). Ratten (2010) spor tabanlı girişimcilik teorisi geliştirmeyi amaçladığı çalışmasında tüketicilerin günden güne değişen istekleri ve girişimciliğin en önemli özelliklerinden biri olan yenilik yapma olgusu göz önünde bulundurulduğunda sporun girişimcilik açısından önemli bir sektör oluşturduğu belirtmektedir. Spor bilimlerinde, protezlerde ve yapay malzemelerde sporda yeniliklere neden olmaya devam edecek hızlı bir ilerleme olduğu görülmektedir (Ratten, 2010, 561). Ayrıca Dünya çapındaki spor organizasyonları, girişimciliğin gelişmesine, strateji geliştirilmesi için sosyal ağları kapasite oluşturma şeklinde kullanarak yardım etmektedir (Ratten, 2010, 559). Buna ek olarak; Hardy (1996)'ye göre spor finansal güdülerle yönetilmezse ve topluluklar ve devlet tarafından sübvans edilirse, yenilik tüketicilere değer katmanın bir yolu olarak giderek daha önemli hale gelmektedir (Akt. Ratten, 2010, 560).

Spor sektöründe profesyonel spor liglerinin bilet başlıkları, tesisler, müsabaka ve organizasyonlar, medya ilişkileri, localar, TV yayınları, sponsorlar, profesyonel yöneticiler, avukatlar, koçlar, muhasebeciler gibi birçok girişimci fikirlerin uygulanabileceği alanları vardır (Geri, 2013). Howard ve Crompton (2004) spor ürünleri ve hizmetleri ile ilgili üretim

ve tüketim harcamalarının yıllık yaklaşık 213 milyar dolar olduğunu tahmin etmektedirler (Borgese, 2007, 2).

Girişimcilik ve eğitim kavramı birlikte düşünüldüğünde: Eğitim ve girişimcilik performansı arasında (kişinin kendi işinden elde ettiği gelir, firmasının hayatta kalabilmesi, kar ve büyüme elde etmesi) çok açık bir biçimde pozitif bir ilişki vardır (Van der Sluis vd., 2008; Unger vd., 2011; Van Praag vd., 2013). Mikro ve makro önemli etkileri olan spor ve girişimciliğin ve buna bağlı olarak ülkemizin ihtiyacı olan spor tabanlı girişimcilerin yetiştirilmesinde verilen eğitimin önemli kavramlar olarak öne çıktığı sonucu çıkarılabilmektedir.

2.2. Kişilik

Bu başlık altında kişilik kavramı ve tanımlanması, kişilik ile ilgili kavramlar, kişiliğin oluşumunda etkili olan faktörler, kişilik ile ilgili kuramlar ve kişilik tipleri ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

2.2.1. Kişilik kavramı ve tanımlanması

Güney'e (2009, 184) göre insanlar hem fiziksel görünüşleri hem de tutum ve davranışları bakımından farklılıklar göstermektedirler. İnsanların hareketleri, fikirleri ve duyguları bakımından farklı olduklarını gösteren en önemli göstergeler, toplumsal yaşamda gerçekleşen olaylardır. İnsanların birbirlerinden farklı olmalarının birçok nedeni vardır. Örneğin, aynı kültürel özelliklere sahip insanların davranışları aynı olsaydı, bu farklılıkların tek sebebini, değişik çevresel şartlara bağlamak mümkün olabilirdi. Diğer taraftan insanlara bir benlik ve kimlik kazandıran özelliklerin hem doğuştan hem de eğitimle elde edildiği yapılan araştırmalarla ispatlanmıştır.

Genç bir disiplin olan psikoloji, inceleme alanı olan insanın oldukça karmaşık bir varlık olması ve nesnel olarak incelenmeye çok uygun olmaması nedeniyle uzun bir geçmişe sahip doğa bilimlerinin ulaştığı kesinliğe ulaşamamıştır. Bu yüzden aynı olguyu açıklamaya çalışan birbirinden farklı yaklaşımların olması kaçınılmazdır. Bu olgulardan biri de psikolojide farklı yaklaşımlarla tanımlanan kişiliktir. Ünlü psikolog Alfred Allport, çeşitli kaynaklardan yararlanarak kişiliğin 50 ayrı tanımını derlemiştir (İnanç ve Yerlikaya, 2011, 5). Bu da kişiliğin çok geniş ve karmaşık olduğunun en açık göstergesidir (Özgün, 2007, 16).

Kişilik kelimesi, Latince de ki “persona” kelimesinden türetilmiştir. Persona, drama oyuncularını tarafından kullanılan tiyatro maskesi anlamındadır. Klasik Roma tiyatrosunda aktörler temsil ettikleri karakterlere uygun maskeler giyerek rollerini bu maskeler yardımıyla canlandırdı. Yüzeydeki bu maskeler "kişilik" olarak adlandırıldı. Sahne ve izleyici arasındaki mesafe çok büyük olduğu için, oyuncu bu şekilde seçecekti çünkü rolün yüz ifadeleri görülemiyordu. Bu yöntemle, "kişilik" kavramı ile kişiler arasındaki farklılıkların açıklanması amaçlanmıştır (Zel, 2006, 11).

Kişilik kavramı, insanın sosyal yaşantısının bir parçası olarak yüzyıllar boyunca ilgi görmesine rağmen bilimsel gelişimine 1930'lu yıllarda kişilik psikolojisinin diğer sosyal bilim alanlarından ayrı bir bilimsel disiplin olarak ortaya çıkmasıyla başlamıştır. Kişilik, bir insanın duyuş, düşünüş, davranış biçimlerini etkileyen etmenlerin kendine özgü görüntüsüdür. Devamlı olarak içten ve dıştan gelen uyarıcıların etkisi altında olan kişilik, bireyin biyolojik ve psikolojik, kalıtsal ve edinilmiş bütün yeteneklerini, güdülerini, duygularını, isteklerini, alışkanlıklarını ve bütün davranışlarını içine almaktadır (Yelboğa, 2006).

Kişilik, insanın tüm özelliklerini içeren geniş kapsamlı bir kavram (Özgün, 2007, 16) olduğundan kişiliğin ne olduğu ve hangi unsurları içerdiği konusunda geniş ölçüde tanımlamalar ve konuya ilişkin açıklamalar bulunmaktadır. Kişilik, günlük konuşmalarımızda en çok kullandığımız kavramlardan biri olmasına rağmen, bu kavramın anlamının bütün insanlar için aynı olduğu söylenemez. Bu nedenle literatürde birçok kişilik tanımına rastlamak mümkündür (Güney, 2009, 185).

Örneğin Watson'a göre kişilik; bir bireyin alışkanlıkları toplamı, Mark May'e göre insanın toplumda oynadığı çeşitli roller ve bu rollerin başkaları üzerinde bıraktığı etkiler, Allport'a göre ise bireyin çevresine, kendisine özgü bir biçimde uymasını sağlayan güçlerin toplamıdır (MSGSL Psikoloji, 2012). Özcan (2011, 63) ise kişilik kavramına ilişkin iki farklı tanım yapmıştır. Bunlardan ilkinde gözlemci bir perspektiften bakarak kişiliği, “kişinin başkaları tarafından nasıl algılandığıdır” şeklinde belirtmiştir. İkinci tanımı ise kişinin kendi perspektifinden yaparak “kişinin kendini nasıl algıladığıdır” şeklinde ifade etmiştir.

Demir ve Acar'a (1997, 134) göre kişilik; bireyin hayata bakışındaki özgünlükleri meydana getiren ve temel ilgi, dürtü, yetenek ve duygusal eğilimlerini de içeren, belli bir süreklilik gösteren davranış ve özelliklerin bileşimidir. Bir başka tanımda Yelboğa (2006) kişiliği, bir insanın duyuş, düşünüş, davranış biçimlerini etkileyen etmenlerin kendine özgü görüntüsü olarak tanımlamıştır. Yazar, kişiliğin, devamlı olarak içten ve dıştan gelen

uyarıcılarının etkisi altında olduğunu ve bireyin biyolojik ve psikolojik, kalıtsal ve edinilmiş bütün yeteneklerini, güdülerini, duygularını, isteklerini, alışkanlıklarını ve bütün davranışlarını içine aldığı belirtmiştir. Gelineen noktada, kişiliğin oluşmasında insanın doğuştan gelen özellikleri ve içinde yer aldığı çevrenin etkisini bir arada görmek mümkündür.

Bir diğer tanıma göre ise kişilik; bireyin zihinsel, bedensel ve ruhsal farklılıklarının hepsinin kendi davranış biçimlerine ve yaşama tarzına yansımalarıdır (Zel, 2006, 10).

Psikologlar kişilik kavramına ilişkin beş prensibi kabul etmektedirler. Bu prensipler (Özcan, 2011, 64):

- Kişilik organize bir bütündür; aksi halde bireyin bir anlamı olmaz.
- Kişilik belirli kalıplar içinde organize olmuştur ve bunlar, belli derecede gözlemlenebilir ve ölçülebilirdir.
- Kişiliğin biyolojik bir temeli olsa da spesifik kişilik gelişimi sosyal ve kültürel çevrenin bir ürünüdür.
- Kişiliğin yüzeysel özellikleri ve derin kaynakları vardır.
- Kişilik hem ortak özellikleri hem de ortak olmayan, benzersiz özellikleri kapsar.

Gerçekte, kişiliğin bir yanı, kişinin diğer insanlara karşı tutumu, gösterdiği davranış, onun koyduğu maskedir. Sürekli olarak çevre ile temasta olan bir kişi, genellikle duygularında, düşüncelerinde, tutumlarında ve davranışlarında olduğu için değişikliği dener. Bazı durumlarda bu olgu sürekli; Bazıları ise farklı görünmek istemektedir. Böylece, sürekli veya ara sıra takılan maskelerin arkasına sığınarak, kendisi istediği veya istediği gibi göstermeye çalışır. Kişilik kavramı, o zaman başkaları ile kurduğu ilişkilere ve kendini gösterdiği yönde kişinin tepkisini içerir (Isır, 2006). Bireyin kişiliği, çevresiyle kurduğu etkileşimle şekillenmektedir. Bireyin kendisine en yakın çevresi olan aile, okul ve arkadaş çevresi kişiliğin oluşmasında etkili olmaktadır (Dündar, 2009).

Kişilik, bireyin kendisinden kaynaklanan tutarlı davranış kalıpları ve kişilik içi süreçler olarak da tanımlanabilir. Bu tanım iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, tutarlı davranış kalıpları ile ilgilidir. Burada önemli olan nokta kişiliğin tutarlı olmasıdır. Bu tutarlı davranış kalıplarını her zaman ve her durum içinde gözlemek mümkündür. Tanımın ikinci bölümü, kişilik içi süreci ele almaktadır. Kişiler arası süreçlerden farklı olarak, kişilik içi

süreçler, nasıl davranacağımızı ve hissedeceğimizi etkileyen ve içimizde gelişen bütün duygusal, güdüsel ve bilişsel süreçleri kapsamaktadır (Demirci vd., 2010).

Toplumsal yaşamda birinden söz ederken çoğu zaman, "kişilik sahibi", güvenilir kişiliği var", "kişiliği zayıf", "kişiliği silik" gibi deyimler kullanır ve buna bağlı olarak tanımlar yapılır. Günlük konuşmalarda bazen kişilik "mizaç", "huy", "karakter" gibi kavramlarla eş anlamda kullanılmaktadır (Güney, 2009, 186).

2.2.2. Kişilik ile ilgili kavramlar

Kişilikle ilgili olan ve kimi zaman kişilik kavramı ile eş anlamlı olarak kullanılan bazı kavramlar arasında karakter mizaç (huy), benlik, yetenek ve kimlik kavramları yer almaktadır.

Karakter

Karakter, günlük hayatımızda kişilikle eş anlamlı olarak sıklıkla kullanılır. Psikologlara göre karakter, kişiliğin bir parçasıdır ve kişiliğin sosyal ve ahlaki karakteristiklerini ifade etmektedir. Bir başka deyişle karakter, bireyin zihinsel gücünü şekillendiren genel özelliklerdir (Zel, 2006, 18).

Psikolojide karakter, kişilik ve davranışın toplum içindeki değerlere uygunluğu olarak ifade edilir. Bu bağlamda, karakter, toplum tarafından kazanılan ve toplumda olumlu veya olumsuz kabul edilen davranışların sürekli gelişimidir. Dürüstlük, hilekarlık, hırsızlık ve misafirperverlik karakteristik ve kişilik yönüdür (MSGSL Psikoloji, 2012).

Karakter, kişiliğin oluşumunda bireyin bulunduğu kültürün bir temsilcisi gibi bireyin kişilik özelliklerinin toplumsal bakış açısına uyumunu sağlayan bir mekanizmadır. Toplumdaki insanlar, davranışlarına bağlı olarak iyi veya kötü olarak değerlendirilir. Toplumda karşı uygun davranışlar ve ahlak kurallarına iyi karakter denir. Davranış, toplumun istenmeyen yön ve etiğine uymazsa, buna kötü karakter denir. Karakterin nasıl oluştuğu konusunda psikologlar arasında fikir birliği bulunmuyor. Fakat karakterin, toplumsal tecrübenin bir sonucu olarak en erken yıllardan gelen değerleri kabul ederek oluştuğu kabul edilmektedir. Konuşmayla edinilen ve eğitimle şekillenen davranışları karakterize eden bir karakterdir (MSGSL Psikoloji, 2012). Karakterin oluşumuyla ilgili iki temel basamak vardır. Bunlar (Zel, 2006, 20):

- Beğenilme, takdir ve ödüllendirme basamağı ve
- Gerçek idealler basamağıdır.

Mizaç (Huy)

Huy ya da ruh hali, kişiliğinizin duygusal yönünü tanımlayan bir kavramdır (Özgün, 2007, 16). Bazı araştırmacılar, mizaçları, kalıcı olmaları gerekip gerekmediği veya derin duyulmadığı duyguları hızla uyandıran tüm nitelikler olarak tanımlarlar. Bazı kişiler yavaşça uyanabilir ve süreksiz ve yüzeysel olabilmektedir. Bu açıdan mizaç, bireyden çok bireyin içyapısı ile ilgilidir. MÖ 4. yy. da beden kimyasının mizaç üzerinde önemli etkilerinin olduğunu ileri süren Hipokrat, mizacı dört grupta incelemiştir. Neşeli mizaç, soğukkanlı mizaç, kızgın mizaç ve melankolik mizaç olarak sınıflandırmıştır (Zel, 2006, 20).

Mizaç bir bireyin duygusallık duygusunu temsil eder ve mizacıyla ilgili özelliklerin bazıları önceki nesillerden miras alınırken diğer kısmı öğrenme ve öğrenme yoluyla edinilir (Zel, 2006).

Benlik

Benlik, bireyin algıları ve kendisinin değerlendirmelerinden oluşur (Özgün, 2007, 16). Birçok kişi aynı kişilik ve benlik duygusunu kullanır. Bununla birlikte, kişilik ve kişilik birbiriyle iç içe geçmiş ve kendi kimliğinden oldukça farklı özellikler türetilmiştir. Çoğu insan kendi benliklerinin farkında değildir. Kendilik, kişinin kendini tanıması ve değerlendirmesidir. Başka bir deyişle ben, kişinin öznel tarafıdır. Benlik, iç benlik yüzünden bir kişi olarak anlamak için karmaşık ve zor bir kavramdır. Bu kavramı daha iyi anlamak için, sorduğu sorulara içtenlikle cevap vermesi gerekiyor. İşte bu soruların bazıları şunlardır (Güney, 2009, 188):

- Ben neyim?
- Amaç ve hedefim nedir?
- Ne yapabilirim?
- Doğru ve yanlış olanlar nelerdir?
- Değer yargılarımdır nedir?
- Nelere inanmam, nelere inanmamam gerekir?

Toplumsal standartlara, bireysel, listenin başında en çok kullanılan araçtır, ancak bir kıyaslama ile aynıdır (Güney, 2009, 188). Gelineen noktada benliğin görevlerini şu şekilde sıralayabiliriz. Bunlar (Köknel, 1985, 66):

- İçgüdülerden ve dürtülerden kaynaklanan güdüleri engellemek, denetlemek ve düzenlemek,
- Çevredeki nesne ve kişilerle bağlantı kurmak,
- Gerçeği tanımak, denemek, anlamak,
- Gerçeğe uyum sağlamak,
- Çevreden gelen uyarımlar sınırlamak, sıralamak, zamanlamak,
- Algılamak, saklamak, hatırlamak, düşünmek, karşılaştırmak, çıkarımlar, yapmak ve yargıya varmak,
- Kavramları birleştirmek ve bütünleştirmek,
- Kişinin karşılaştığı engelleri aşabilecek güçleri toplamak,
- Geleceğe ilişkin beklenti ve amaçlar saptamak ve
- Kişiliği kaygıdan kurtaran savunma düzenlerini kullanmak şeklinde sıralanmaktadır.

Bunların hepsi, kişinin olaylar, nesnelere ve kişiler etrafında tutumu, davranışı ve eylemini şekillendirir ve renklendirir (Köknel, 1985, 66).

Kimlik

Kimlik, farklı alanlarda farklı şekillerde tanımlanan kavramlardan biridir. Kimlik kavramının tanımında ortak bir noktada buluşulamamasının nedeni, kavramının fiziksel, bilişsel ve toplumsal öğeleri içeriyor olmasıdır. Erikson kimlik kavramını açıklarken bazen bir duyguya, bazen de psikolojik bir yapıya işaret etmekte ve kimlik oluşum sürecini bilinç ve bilinç dışı mekanizmaların bileşimi olarak açıklamaktadır. Marcia'ya göre kimlik, bireyin dürtülerinin, inançlarının ve kişisel geçmişinin dinamik bir örgütlenmesinden oluşmaktadır (Atak, 2011). Kimlik bazen kişilik yerine kullanılır ve bir kişinin belirli bir kişi olmasını sağlayan tüm koşullar olarak ifade edilir (Özgün, 2007, 16).

Kimlik, çok çeşitli bağlamlarda kullanılan bir kavramdır. Ego-kimliği, öz kimliği, kişisel kimlik, grup kimliği, ulusal kimlik, cinsel kimlik, kültürel kimlik, mesleki kimlik bunlardan bazılarıdır. Dereboy (1993)'e göre kimlik duygusu, kişinin kendini birey olarak benzersiz ve kendine özgü bir tarz içinde var olduğunu ve bu tarzın süreklilik gösterdiğini

duyumsayıdır (TURKPDR, 2012). Kimlik oluşumu, hayatın ilk yıllarında başlar ve aşamalı bir şekilde bir ömür boyu devam eder. Öncelikle aile içi etkileşimlerle şekillenen kimlik, kendine güven, özsaygı değerlilik duygularıyla olumlu ya da olumsuz bir biçimde gelişmeye başlar. “Ben kimim?” sorusunun dayanağı olan “ben” in tanınması ve (değerleri) içine alan öznel bir duygu olarak “kişisel kimlik” denilebilir (Karaduman, 2010). Kimliği oluşturan iki bileşen vardır. Bunlar (Sorgulama Zamanı, 2011);

- Tanınma, tanımlama ve
- Aidiyettir.

Tanınma ve tanımlama bireyin toplum içerisinde, toplum tarafından nasıl tanındığı ve kendisini nasıl tanımladığıdır. Bunun aracı ise dil ve kültürdür. Aidiyet ise bireyin kendini herhangi bir toplumsal gruba dâhil hissetmesiyle kendini gösterir. Burada önemli olan nokta şudur; her ne kadar toplum bireyi belli bir kimlikle tanımlıyorsa da, birey kendini söz konusu kimliği oluşturan topluluğa dâhil hissetmiyorsa, o kimliğe sahip olduğu söylenemez (Sorgulama Zamanı, 2011).

Kişisel kimlik, bir bireyin hangi koşullar ve durumlar dâhilinde bir ‘kişi’ sayılabileceğini ve ‘kişi kimliğine’ sahip olabileceğini ifade etmektedir. Kişi kimliğinin nasıl oluştuğu konusu aynı zamanda felsefenin de ilgi alanına girmektedir. Bununla birlikte kişisel kimlik, filozoflar, ahlâk bilimciler ve hekimler tarafından etik konuları ile ilişkili olarak araştırılmış ve işlenmiştir (Wikipedia, 2012). Kimlik duygusuna ya da ayrı bir bütünlük olarak kişinin kendisinin farkında olma kapasitesine duyulan ihtiyaçtır. Düşük düzeydeki hayvanlar kimlik duygusuna sahip değildirler. Ancak insanoğlu doğadan kopmuş olduğu için kendilik kavramına, “ben benim” duygusuna gereksinim duymaktadır (İnanç ve Yerlikaya, 2011, 118).

Yetenek

Yetenek yalnızca kişiliği oluşturan bir olgu olmakla kalmaz, aynı zamanda kişiliği şekillendirmede önemli bir faktördür. Kişiliğin oluşumu ile ilgili yetenekler iki gruba ayrılır. Bunlar (Zel, 2006, 21);

Bireyin Sahip Olduğu Bedensel Yetenekler: Bireyin duyu organları vasıtasıyla belirli olayları gerçekleştirebilmenin tüm bedensel nitelikleridir. Bunların büyük bir kısmı bireylerin doğumdan edindikleri ve zamanla kullanıma hazır hale getirildikleri özelliklerdir.

Yürüme, ayakta durma, koşu, görme, renk ayırma, derinliği ayırma, tat ve koku alma ve el kolu ayağı gibi organları belirli bir koordinasyonda kullanma gibi fiziksel nitelikler en önemlisidir.

Zihinsel Yetenekler: Zihinsel yetenek, bireylerin duyu organları aracılığıyla belirli olayları yapabilmek için tüm vücut özelliklerini taşır. Zihinsel yetenekler ayrıca kişinin yaşı, cinsiyeti ve diğer bazı bireysel özelliklerin yanı sıra doğasında olan zihinsel yeteneklerle de edinilebilir. Sayısal çıkarlar, teknik anlayış ve teknik ilgi, bellek yeteneği, soyut düşünme, ilişkiler bulma, karşılaştırma yapma, öğrenme ve anlama en önemli zihinsel yetenektir.

Kişiliğin oluşması ve olgunlaşması kişinin sahip olduğu bedensel ve zihinsel yeteneklerin nasıl geliştiği ve bütünleştiği ile ilgilidir. Bu nedenle kişilik konusu incelenirken bu iki yetenek grubunun dikkate alınması gerekmektedir.

2.2.3. Kişiliğin oluşumunda etkili olan faktörler

Güney (2009) kişilik teriminin, genellikle bireysel farklılıkları vurgulamak için kullanıldığını ancak buna rağmen davranış bilimcilerinin ve psikologların üzerinde anlaştıkları tek bir kişilik tanımının bulunmadığını belirtmektedir. Bu nedenle kişilik kavramının içine birçok özellik dâhil edilmiştir.

Kişiliği bir süre içinde bir tür davranış olarak görmek doğru değildir. Kişilik bir çeşit geçmiş, şimdiki zaman ve gelecektir. Bireysel alışkanlıkların devamını gerektiren bir yapı, geleceğe itaat etmek istemektedir. Bu anlamda kişilik, geçmişin izleri, şimdiki zamanın uygulamaları ve geleceğin temel eğilimi tarafından oluşturulmuştur. Bu durumda kişiliği, yaşam sürecinde bireyin alışkanlık ve davranış özelliklerine yansıyan gözlemlenebilir yönde görmek mümkündür (Zel, 2006, 12).

Kişiliği oluşturan değişkenleri saptamak da oldukça zor bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak kişiliğin kalıtım ve çevre arasındaki etkileşimin bir ürünü olduğu söylenebilir. Her birey genelde (Özcan, 2011, 65):

- Diğer insanlarla benzemekte ve benzer şekilde davranmakta,
- Bazı insanlara benzemekte ve onlar gibi davranmakta ve
- Hiç kimseye benzemeyen özgün bir davranışta bulunmaktadır.

Kişilik soyut davranış motifleriyle somut insan davranışları arasında bir araçtır. Her davranış motifi, belirli bir insan kişiliği süzgecinden geçerek fiili davranış haline gelir. Karmaşık bir yapıya sahip kişiliğin oluşumunda etkili olan faktörleri altı temel grupta incelemek mümkündür (Zel, 2006, 12).

Kalıtımsal (Biyolojik) yapı faktörleri

Kişilik araştırmaları, tüm psikolojik özelliklerin altında yatan en önemli unsurun kalıtım olduğunu göstermiştir. Bu bağlamda kalıtsal faktörlerin kişilik oluşumunda önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Birçok araştırmacı, insanların kalıtsal özelliklerini neyin oluşturduğunu ve belirli özelliklerin ve özelliklerin bireylerde nasıl kalıtsal olduğunu araştırmışlardır (Zel, 2006, 12). Örnek olarak, anatomi konusunda yapılan çalışmalarla beynin ön lobunun planlama, yürütme ve davranışlara yol gösterme ile ilişkili olduğu belirlenmiştir (Özcan, 2011, 66).

Psikologlar bu etkileri incelemek üzere ikiz araştırmaları olmak üzere çeşitli yöntemler kullanmışlardır. Ancak, bu araştırmaları yorumlarken bu yöntemlerin altında yatan varsayımlardan dolayı bazı sorunlar ortaya çıkmıştır. Yine Kişiliğin oluşumunda biyolojik faktörlerin etkisi olduğunu savunan yaklaşımlar fiziksel ve psikolojik değişkenler arasında gözlemlenebilir bir ilişki olduğunu savunmaktadırlar (Burger, 2006, 412).

Luthans, fiziksel görünümün (uzun veya kısa boy, yağlı veya zayıf, yakışıklı veya çirkin siyah-beyaz) başkalarının kişiliğini etkileyeceğini, çünkü bunların üzerindeki etki farklı olacağını söylüyor. Genetik, insan oluşumunda çok önemli bir faktör olarak bilinmekle birlikte, henüz yeterince anlaşılmayan bir alandır. Hayvanlar üzerinde yapılan pek çok çalışma, psikolojik ve fizyolojik özelliklerin genler tarafından belirlendiği bulunmuştur. Yine, birçok araştırmacının sonucunda bazı davranış bilimcileri, yöneticilerin diğer insanlardan farklı olduklarını düşündüklerini ortaya koymuştur (Merih, 2012).

Mintzberg, beynin sol yarımküresinin planlama; sağ yarımkürenin ise yönetme üzerine olduğunu öne sürmüştür. Fizyolog ve psikologlar, bio-feedback eğitimin sonuçları ile bilinçli kontrolden çok beyin dalga modelleri(brain-wave patterns), gastrik salgılar, kan basıncı düzensizliği ve deri ısı gibi biyolojik fonksiyonların öncelikli olduğunu fark etmişlerdir. Kişiliğin biyolojik temelleri üzerine diğer bir çalışma ise, fiziksel karakteristiklerin etki analizi ve olgunlaşma yaşıdır (Merih, 2012). Özcan (2011, 66) kişiliği oluşturan faktörlerden

biyolojik faktörlerin soyaçekim, beyin ve fiziksel özellikler olarak üç grup altında incelenebildiğini belirtmiştir.

Sosyal faktörler

Genetik faktörlerin kişilik üzerinde önemli bir etkisi olmakla birlikte sosyal faktörlerin de kişiliğin oluşumunda yadsınamaz bir önemi bulunmaktadır. Sosyalleşme süreci öğrenilenler, elde edilen değerler, tutumlar, inançlar, kültürün kabul ettiği davranışlar, toplum, örgüt veya gruptan oluşmuş bir süreç olarak ifade edilebilir. İnsan organizmasının içinde yaşadığı sosyal çevreye yeterli ve etkili bir uyum sağlaması ancak algılama yoluyla gerçekleşebilmektedir. Algılama ise duyu organları aracılığıyla elde edilen çeşitli veriler ile çevredeki nesnelere, kurallara ve olaylara ait izlenimlerin tanınması durumudur. Algılama ve buna bağlı olarak öğrenme olayı, bireylerin fiziki ve sosyal çevrelerine uyum göstermelerini sağlayacak birer zihinsel mekanizmadır (Güney, 2009, 191).

Belli bir toplumsal yapı içerisinde her bireyin eğitim ve benzeri gelişim faktörleri bakımından farklı olanaklara sahip olması, kişilik farklılıklarının oluşmasında etkili olmaktadır. Bireylere, toplumsal gruplara bağlılık, basamaklı kişiliklerin oluşmasında önemli bir faktördür. Örneğin, sosyo-ekonomik açıdan iyi bir sınıfta doğan bir çocuk muhtemelen yüksek düzeyde bir gelir, yaşam tarzı, sosyal statüye sahip bir mesleğe sahip olacak ve pozisyonlarına göre davranacaktır. Sosyo-ekonomik açıdan, alt sınıfta doğan bir kişi, yaşamlarını olasılıklar yönünden sürdürecektir (Güney, 2009, 191).

Aile faktörü

Kişiliğin oluşmasında önemli ve etkili olan faktörlerden biri de ailedir. Aile normal şartlarda insanların karşılaştığı ilk sosyal gruptur. Bundan dolayı bireylerin sosyal değerleri ilk öğrenmeye başladıkları yer de aile ortamındadır. Anne-baba toplumsallaşmanın ilk kaynağı ve modelleridir. Kişiler ailelerinden bazı davranışların ödüllendirildiğini bazılarının ise cezalandırıldığını, grup normlarını ve değerlerini öğrenmektedirler (Özcan, 2011, 69). Ailenin Sosyo-ekonomik durumu, ailedeki çocuk sayısı, bireyin doğum sayısı, anne ve babasının geçmişi ve eğitim düzeyleri, amca ve hala gibi ikincil akrabaların etkileri bireyin kişiliğinin şekillenmesinde etkili olmaktadır (Macionis, 2003).

Kültürel faktörler

Etrafımızı çepeçevre kuşatan kültür ve değerler kişilik özelliklerimizi ve eğilimlerimizi etkilemektedir. Bu yüzden farklı kültürlerde doğan insanlar davranışlarını etkileyen farklı tip kişilik özellikleri göstermektedirler (Macionis, 2003).

Kültürel değerler, soyut kavramlardan oluşur. Bu soyut kavramlar, birer dış uyarım olarak, algılama yoluyla insan hafızasında yer aldığı zaman davranışlara yansiyarak somutlaşmaktadır. Standart ilke ve kurallardan ibaret olan sosyal normların, toplumdaki değişik kişilerde bulunan davranışsal yansıması farklı gerçekleşmektedir. Standart normların, toplumdaki her bireyde aynı davranışa yol açmaması, her bireyin algılama mekanizmasının farklı olmasından ileri gelmektedir. Temelde kişilik farklılığı oluşturan faktörlerden biri de, her bireyin algılamasındaki seçicilik olgusudur. Buna bağlı olarak da öğrenme farklı seviye ve derecelerde gerçekleşmektedir (Zel, 2006, 14).

Kişiliğin bazı yönleri kültürel yapının bir fonksiyonu olarak ortaya çıkmaktadır. Çoğu zaman bireylerin bazı kişilik özellikleri, bir seçme ihtimali olmadan, itirazsız şekilde kendi kültürünün çeşitli unsurları tarafından şekillendirilmektedir. Kültür, insanlar arasında paylaşılan, nesilden nesile aktarılan inançlar, değerler, normlar, vb. olarak tanımlanabilir. Bireyin kişiliğinin önemli bir bölümü içinde yaşadığı kültür tarafından şekillendirilmektedir. Kültür; bireylerden hem uyumluluk hem de kabullenme istemektedir. Bu doğrultuda her kültür, bireylerinden o kültüre göre uygun olan şekilde davranmasını, o şekilde eğitilmesini istemektedir (Zel, 2006, 14).

Coğrafi ve fiziki faktörler

Hayatları boyunca mücadele etmek zorunda kalan kişiler de kişilik gelişimini etkilemektedir. Coğrafi faktörler, bölgelerin iklim, fiziksel ve fiziksel koşulları gibi faktörleri içerir. Bu faktörleri, yerel halk üzerinde kişilik oluşumunda önemli faktörler olarak tanımlamak mümkündür (Kaşlı, 2009). Coğrafyanın kişilerin kişilik oluşumunu etkileyen diğer faktörlere, özellikle toplumun kültürü ve antropolojik yapısı üzerindeki etkileri çok iyi bilinmektedir. Örneğin; kıyı bölgelerinde yaşayan insanlar, sıcak ve soğuk iklimlerde kara ve dağlık bölgelerde yaşayan insanlar birbirinden farklıdır. Bu bağlamda, soğuk iklimlerde yaşayan insanların daha sert ve daha zayıf eğilim gösterdiği, sıcak iklimlerin ve kıyı insanların daha duygusal olarak ılımlı olduğu genel bir görüşü vardır (Zel, 2006, 16).

Diğer faktörler

Yukarıda listelenen faktörlerin yanı sıra, kişiliği etkileyen diğer faktörler, kitle iletişim araçları, yetişkin grupları ve doğum sıralarında da toplanabilir (Zel, 2006, 16). Buna ilave olarak Jung'a göre kişinin gelecekteki hedef ve beklentileri de kişiliği etkileyen diğer faktörlerden sayılabilir (İnanç ve Yerlikaya, 2011, 76). Jung'a göre insan davranışlarını anlamada davranışın belirleyicisi olarak gelecekteki amaç ve hedefleri gösteren teolojik görüşün dikkate alınması gerektiğini ifade etmiştir. Jung'a göre insan sürekli yeni beceriler öğrenmekte, yeni hedefler oluşturmakta ve kendini gerçekleştirmek yolunda gelişmektedir. Bu yüzden kişiliği biçimlendiren yalnızca geçmiş olaylar değil aynı zamanda da gelecekteki hedef ve beklentilerdir. Kitle iletişim araçları, genel bir tanımla "kitlesele bir boyutta ileti dağıtabilen araçlar" olarak tanımlanabilir. Kitle iletişim araçları; haber ve bilgi verme amacı başta olmak üzere, eğitmek ve eğlendirmek gibi amaçlar taşıyan, belirli bir okuyucu kitlesine, belirli aralıklarla ya da sürekli olarak ulaşan araçlardır (Türkçe Bilgi, 2012). Kitaplar, dergiler ve televizyon gibi medya araçları çocukların yetiştirilmesinde ve gençlerin davranış kalıplarının edinilmesinde daha etkilidir. Bu bakımdan kitle iletişim araçları, kişiliğin şekillenmesinde belirgin bir yere sahiptir (Masterson, 2008, 163).

Bireyin bulunduğu yetişkin grubu da kişiliğin oluşumunu etkileyen faktörlerden biridir. Bireyler, davranışlarını şekillendirirken bazı idealleri benimseyen veya sosyal grupları benimseyen yetişkin grubun üyelerinden bazılarını örnek alacaktır. Bu örnek, insanlardaki kişilik oluşumunda önemli bir faktör olarak görülüyor (Türk ve Helvacı, 2005, 94).

Kişilik gelişiminde Alfred Adler sosyal bağlamın etkisi üzerindeki vurgusuna paralel olarak, Adler, kişilik gelişiminde doğum sırasının etkisi üzerine odaklanmıştır. Adler'in görüşüne göre genelde belirli kişilik özellikleri belirli doğum sırasına sahip çocuklarda görülmektedir. Buna bağlı olarak Adler dört farklı doğum sırası pozisyonu üzerinde durmuştur. Bunlar ilk çocuk, ikinci çocuk, en küçük çocuk ve tek çocuktur (İnanç ve Yerlikaya, 2011, 54).

2.2.4. Kişilik ile ilgili kuramlar

“Kuramları iyi öğren, ancak yaşayan ruhun mucizesine dokunduğunda onları bir yana bırak” (Jung, 1954). Kişiliği anlamaya yönelik tüm yaklaşımlar bir teori ile başlar. Bu teori, çoğunlukla belirgin psikologların tutarlı davranma kalıpları ve kişi içi süreçler için yaptıkları sunumlardan kaynaklanmaktadır ve insan kişiliklerinin altında yatan mekanizmaları ve bu

mekanizmaların bireysel davranışların ortaya çıkışı için nasıl sorumlu olduğunu açıklar (Burger, 2006, 35).

Kuram kelimesi Türk Dil Kurumu'na göre belirli bir konudaki düşüncelerin, görüşlerin bütünü, uygulamalardan bağımsız olarak ele alınan soyut bilgi, sistematik bir şekilde düzenlenen ve ortak bir bilgiye dayanan birçok olayı açıklayan bir dizi kural, kanun, teori ve teori olduğu ifade edilmektedir (TDK, 2012).

Bununla beraber İnanç ve Yerlikaya (2011) kuramı şu şekilde tanımlamışlardır; olguları açıklamak üzere araştırmacı tarafından oluşturulmuş birbiriyle ilişkili bir dizi kavram ve varsayımdan oluşan ve araştırmacıların tümdengelim yöntemini kullanarak sınanabilir hipotezler geliştirmelerini sağlayan kavramsal bir sistemdir.

Karmaşık bir yapıya sahip olan insanın kişiliği hakkında bugüne kadar birçok araştırma yapılmış olmasına rağmen henüz bir görüş birliği sağlanmış değildir (Zel, 2006, 33). Bu karmaşıklığı biraz daha sadeleştirerek tanımlayacak olursak (Dal, 2009, 38); kişilik konusundaki bilimsel çalışmalar, kişinin günlük yaşamını belirleyen düşüncelerdeki, duygulardaki ve gözlemlenebilir davranışlardaki düzeni ortaya çıkarmak ve açıklamak amacıyla sistematik bir çaba içinde bulunurlar. Esas itibarıyla kişilik ile ilgili kuramlar bu düzenlilikleri gözlemlemeye ve anlamaya; giderek bu temel üzerinden bireyin duygu düşünce ve davranışları ile ilgili olarak tahminde bulunmaya imkân sağlar şeklinde ifade edilebilmektedir.

Kişilik psikologları ve araştırmacıları tarafından sorulan temel soru: Tutarlı davranış kalıplarının ve kişilik içi süreçlerin kaynaklarının neler olduğudur? Böylelikle literatürde birçok kişilik psikoloğu bu soruya değişik yanıtlar vermişlerdir. Peki, neden bu kadar çok kişilik kuramı vardır? Sorusuna şu şekilde bir temsil örneği verilmektedir. Bir fülle karşılaşan beş kör adam, her biri hayvanın ayrı bir parçasını tutar ve birbirlerine filin nasıl bir hayvan olduğunu anlatmaya çalışırlar. Bacağı tutan kör adam fili uzun ve yuvarlak olarak tanımlar. Kulağı tutan, filin ince ve düz olduğunu söylerken, hortumunu tutan, fili uzun ve ince olarak betimler. Kuyruğu tutan kör adam ile filin gövdesine dokunan kör adam ise bütünüyle başka tanımlar yaparlar fil için. Öykünün anlatmak istediği her adamın hayvanın yalnızca bir bölümünü bildiğidir. Filin bunların dışında da özellikleri olduğu için her bir adamın tanımı doğru ancak eksiktir (Burger, 2006, 25). Bununla beraber bu tanımlarla, kişilik kuramlarını ve kuramcılarının yaşam tarzlarını incelediğimizde kişilik kuramlarının ortak özellikler taşıdıklarını görmekteyiz. Bu özellikler (Burger, 2006):

- Kişilik kuramları psikoloji tarihinde önemli bir yere sahiptir. Kişilik kuramcıları buldukları çağın yenilikçileri olmuştur.
- Kişilik kuramlarının genel yaklaşımı işlevseldir. Belirtilen sorunlar daha fazladır; organizmanın adaptasyonunda etkili olan faktörleri araştırmak, bireyin hayatında ve zihinsel sağlığında etkili faktörleri belirlemek ve bunların ölçülmesini ve değerlendirilmesini sağlamak. Kişilik kuramcıları, ortalama bireyin bireysel psikolojiye olan en genel sorunlarını ve yanıtlarını araştırmışlardır.
- Kişilik kuramcıları, insan davranışlarında motivasyona önem vermektedir. Sebeplerin, ihtiyaçların ve davranışların anlaşılmasında ve çözülmesinde motivasyonların önemli bir rol olduğuna inanmışlardır.
- Kişiliklerin büyük ortamında doğal ortamda ve doğal davranışlarda ele alınması gerekir'i savunmuşlardır. Davranışların yaşam süresince yine birbiri ile bağlantılı olarak geliştiğini vurgulamışlardır.
- Kişilik kuramcıları davranışların çeşitli yönlerini, derinlemesine ele alma ve inceleme yerine, daha çok bütünü yeniden görme ve birleştirme yoluna gitmişlerdir.

2.2.5. Kişilik tipleri

Kişiliğe ilgi duyan birçok teorisyenin ve araştırmacının amacı, bireylerin spesifik özelliklerini tanımlamak ve onları bu özelliklere uyacak şekilde belirli kalıplarda gruplamaktır. Bununla birlikte, bu gruplama sadece teoriktir. Başka bir deyişle, kişilik modelleri, bilim insanlarının bireylerin davranışlarını analiz etmelerini ve açıklamalarını kolaylaştırmak için oluşturulmaya çalışılmıştır. İçe dönük kişilik ve dışa dönük kişilik gibi. Aslında, tamamen içe dönük veya dışa dönük bir birey bulma oranı düşüktür. Aslında, zaman içerisinde değiştiği için, bir kişinin hangi kişilik kalıplarını belirlemek zordur (Soysal, 2008).

Her bireyin ayrı bir kişiliği olması beklenen bir sonuç olmakla beraber belirli ortamda bulunan bireylerin kişiliklerinin ortak noktaları belirlenerek sınıflamalar yapmak da mümkündür. Kişilikleri ortak eğilim ve davranışlara göre sınıflamak, onların analiz edilmesini sağlayarak bireysel tahmin ve tahlillere de zemin hazırlamaktadır. Bireylerin belirli özellik, eğilim ve süreklilik gösteren davranışlarına göre sınıflandırılması “tip” kavramını ortaya çıkarmaktadır. Bu sınıflandırmaya ise “tipolojik sınıflandırma” denilmektedir (Özcan, 2011, 72).

Literatürde kişilik tipleri konusunda bilim adamları değişik farklılık alanları belirlemişlerdir. Literatür incelendiğinde oldukça fazla kişilik tipleri oluşturulduğu görülmektedir. Burada bu kişilik tiplerinden konuyla ilgili aşağıda detaylı olarak ele alınan 4 tanesi incelenmektedir.

John L. Holland'ın Mesleki Tercih Kuramı

Alanda yapılan en önemli ve en çok çalışılmış teorilerden biri olan mesleki seçim teorisi, bireylerin tanımlanan altı kişiden biri olma eğiliminde olduklarını ve mesleki tercihlerinin bu eğilimler doğrultusunda yapıldığını savunmaktadır. Hollanda'nın tipolojisine göre, bireylerin dâhil olduğu genel çevre altı farklı kategoriye ayrılır ve bireylerin başarısı, içindeki kişilik özellikleriyle uyumluluğuna bağlıdır (Kamaşak ve Bulutlar, 2010). Söz konusu kişilik tipleri ve özellikleri şu şekilde ifade edilmektedir.

Gerçekçi: Gerçekçi kişiler, agresif davranış motor koordinasyon gerektiren aktivitelere duyulan ilgi, fiziksel dayanıklılık, erkeksi yönlerin ağır basması gibi özelliklerle karakterize edilirler. Bu kişiler düşünceden çok eyleme yatkındırlar ve soyut problemler yerine somut problemlerle çalışmayı, insanlar yerine nesnelere uğraşmayı severler (Özcan, 2011, 81).

Araştırmacı: Araştırmacılar daha çok doğal veya sosyal olayları anlamak, araştırmak, tahmin etmek ve kontrol etmek istiyorlar. Psikologlar, mikrobiyologlar, biyologlar, bilim adamları, mühendisler, kimyagerler gibi çalışabilirler ayrıca herhangi bir şirketin araştırma ve geliştirme departmanında araştırma yapmak bu tür kişiliğe sahip kişiler için çok uygundur (Kamaşak ve Bulutlar, 2010).

Sanatçı: Sanatçı bireyler, edebiyat, sanat veya müzikle ilgileniyor. Bu içe dönük, duygusal ve hassas insanlar geniş bir hayal gücüne sahiptir ve sanat, müzik, edebiyat ve estete çekilmektedir. Bu bağlamda müzisyenlik, tiyatro sanatı, sanatçılık, iç mimarlık, dekoratör, modelistlik ve besteci sevgi ile yapabilecekleri şeylerden sayılabilir (Kamaşak ve Bulutlar, 2010).

Sosyal: Başkaları ile sosyalleşmeyi seven, insanlara yardım etmeyi seven, hassas olan, empati gösterebilen insanlar bu gruba girerler. İnsanları ve duygularını anlamaya çaba gösterirler. Toplumsal bireyler başarılı, neşeli, dışa dönük, grup oluşturma insanları anlıyor. Bu insanlar mekanik ve bilimsel becerilerden yoksun kişilerarası ilişkilere önem verdikleri

şeklinde değerlendirebilirler. Bu tür kişiliklere; sosyal hizmet uzmanı, çocuk doktoru, psikolog, öğretmen, eğitimci meslek grupları olarak örneklendirilebilir (Gencür, 2011, 6).

Girişimci: Bu kişiler, diğer insanlara ve sözlü etkinlikleri etkilemek konusunda aktif, iyi bilgilendirilmiş, enerjik, dışa dönük, cesur, iddialı ve ikna edici kişilerdir. Güç ve statü kazanmak için çabalıyorlar. Hedeflerine ulaşmak için başkalarını nasıl kullanacaklarını bilirler. Ekonomik ve politik alanlarda başarıya değer veriyorlar. Örneğin; Politikacılar, işadamları, satış elemanları, pazarlamacılar, televizyon yapımcıları gibi meslek ve pozisyonlar için uygundur (Gencür, 2011, 6).

Geleneksel: Nesnelere odaklanma, kurallara uyma, sipariş ve düzen ve sıkı denetim, bu türe belirleyen temel özelliklerdir. Bu insanlar büyük işletmelerde çalışmaktan hoşlanıyor. Duygularından çok nesnelere anlamayı arzu etmektedirler. Organizasyona ve işte başarıya önem verirler, sanatsal becerilerden yoksundur. Örneğin; yürütme sekreteri, istatistikçi, finansal analist vb. (Gencür, 2011, 6).

Freud'un kişilik tiplmesi

Freud'un tipolojisine göre, bireylerin kişilik tipleri Erotik, Obsesif, Narsist olmak üzere 3 kategoriden oluşmaktadır (Anadolu, 2012).

Spranger'in kişilik tiplmesi

Kişiliği değerlere göre sınıflandıran Spranger, her bireyin bir bütün olarak kişiliğini biçimlendiren bir hayat felsefesi, baskın değerleri olduğu kanısındadır. Spranger, insanları altı ideal "Değer Tipi"ne göre sınıflandırmıştır (Anadolu, 2012).

Eysenck'in kişilik tiplmesi

Eysenck kişilik teorisi ilk geliştirildiğinde nörotisizm-stabilite ve dışadönüklük-içer dönüklük boyutlarını içerirken daha sonra psikotisizm boyutu da eklemiştir (Karancı vd. 2007, 18). Eysenck'in kişilik kuramının dördüncü ve son safhası olan kişilik tipleri bireyin baskın özelliklerine göre belirlenmektedir. Eysenck, kişilik özelliklerini faktör analizi ile diğer ayırıcı özellik yaklaşımını savunanlara göre gruplandırdı ve sonuçta üç çeşit kişilik özelliğini ortaya koymuştur (Psikolik, 2012). Bu kişilik boyutları ve özellikleri şu şekilde özetlenebilir (Psikolik, 2012):

- **İçedönük-dışa dönük:** Dışa dönüklük, sosyalliği ve dürtüsellığı temsil ederken, bu boyutta yüksek puan alan kişiler, insanlarla iletişimi seven, girişken ve yalnız olmaksızın insanlarla olmayı tercih eden, partilere gitmekten, şaka yapmaktan hoşlanan, birçok arkadaşına sahip olan, dürtüsellik, kontrolsüz duygular ve bazen güvenilir olmayan kişilik özellikleri gösteren biri olarak tanımlanmıştır (Karancı vd., 2007, 18).
- **Nevrotik:** Nörotisizm boyutunun duygusal tutarlılığa veya aşırı tepkiselliğe işaret etmekte olduğu ve bu boyutta yüksek puan alan bir kişinin kaygılı, depresif, gergin, çekingen, aşırı duygusal ve düşük öz-güveni olabileceği ve bu kişilik sahibi bireylerin kaygı, korku depresyon, düşük benlik saygısı, duygusal ve mantık dışı davranışlar göstermeye yönelik yatkınlık ile ilişkili olduğu öne sürülmüştür (Karancı vd., 2007, 18).
- **Psikotik:** Psikotisizm boyutu ise soğuk, mesafeli, saldırgan, güvensiz, duygusuz, tuhaf ve empati kuramama, suçluluk ve diğer insanlara karşı duyarsızlık gibi daha çok sıra dışı kişilik özelliklerini ifade etmektedir. Psikotisizm saldırganlık, mesafeli davranma, antisosyal davranışlar ve diğer insanlara karşı duyarsız davranma ile ilişkili bulunmuştur (Karancı vd., 2007, 18).

2.2.6. Kişiliğin belirlenmesinde kullanılan teknikler

Kişiliği ölçme araçları, onu geliştiren kişilerin kişiliklerine göre çeşitlendirildi. Kişiliği davranış alışkanlıklarının bir bütün olarak gören, toplumda bırakılan izlenimler ya da kişinin derinlik psikolojisi açısından dinamik nedenlere önem veren kişiler, birbirlerine farklı kişilik testleriyle meydan okumuşlardır (Zel, 2006, 62).

Beş Faktör Kişilik Ölçeği

Kişiliğin sürekliliğini ve yapısını incelemek amacıyla faktör analizini kullanan Robert McCrea ve Paul Costa öncelikle dışadönüklük ve nevrotizm boyutlarına odaklanmış ancak kısa süre sonra “deneyime açıklık” adını verdikleri yeni bir boyut keşfetmişlerdir. 1985 yılına kadar üç faktörlü modeli savunan bu iki araştırmacı 1983-1985 yılları arasında gerçekleştirdikleri çalışmalar sonucunda kişiliğin ölçülebilmesini sağlayan bir ölçme aracı geliştirmişlerdir (İnanç ve Yerlikaya, 2011, 287).

Costa ve McCrae'nin beş faktör kişilik modeli, herhangi bir kuramdan türetilmiş olmaktan çok görgül çözümlenmeler sonucu ortaya çıkmıştır (Gümüş, 2009). Beş faktör kişilik modeli artık evrensel bir kişilik değerlendirme modeli olmuş ve dünya bilim otoriteleri tarafından da kabul edilmiştir. Sözü geçen kişilik modelinde öne çıkan durumlar ve özellikleri şu şekilde ifade edilmektedir (Günel, 2011, 46):

- **Dışa Dönüklük (Extraversion):** Bu boyut; heyecanlı, neşeli, konuşkan, hoşsohbet, sevecen, dinamik, sempatik özellikler içerir. Bu faktörün diğer ucunda; utangaç, sakın, sakın, içe dönük, yalnızlığı tercih ediyor, konuşmayı tercih etmeyen gibi özellikler yer almaktadır.
- **Yumuşak Başlılık / Uyumluluk (Agreeableness):** Saygılı, güvenilir, doğayı seven, esnek, nazik, merhametli, uyumlu, alçak gönüllü özelliklere sahip olmak. Bu faktörün diğer ucunda; saldırgan, düşmanca, sinirli, huysuz, inatçı, dikey ve şüpheli gibi özellikler vardır.
- **Öz Denetim / Sorumluluk (Conscientiousness):** Bu boyut; düzenli, ihtiyatlı, kararlı, kararlı, titiz, ilişkisel, başarı odaklı, sistematik, hesap verebilir ve uyumlu özelliklerini içermektedir. Bu faktörün diğer ucunu; plansız, düzensiz, erteleyen gibi özellikler oluşturmaktadır.
- **Duyusal Denge / Duyusal Tutarlılık (Emotional Stability):** Bu faktörde ilgili, kendine güvenen, sabırlı, eleştirilen ve strese karşı dirençli olanlar açıklanmaktadır. Bu faktörün diğer tarafını; endişeli, sinirli, utangaç, güvensiz, kendine güvenen, endişeli, agresif ve değişken gibi özellikler oluşturmaktadır.
- **Gelişime Açıklık (Openness):** Yaratıcı, analitik düşünce, hassas, meraklı, bağımsız, yenilikçi, açık fikirli, gücü ifade etme yeteneğine sahiptir. Bu faktörün diğer tarafını ise; geleneksel, muhafazakar, ilgisiz ve sıradan gibi özellikler oluşturmaktadır. Model incelendiğinde, faktörlere çok sayıda kişilik özelliği dâhil edilmiş ve sınıflamalar çok sayıda analiz sonucu oluşturulmuştur. Bununla birlikte, beş faktörlü kişilik modeli, kullanım alanı oldukça geniş olmasına rağmen zaman zaman çok fazla eleştirilere maruz kalan bir formdur.

Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri

“Doğru”, “yanlış” ve “bilmiyorum” şeklinde cevaplandırılan 550 maddeden oluşan, bireyin kişisel ve toplumsal uyumunu objektif olarak değerlendirmeyi amaçlayan bir ölçektir (Psikoweb, 2012).

Bu kişilik envanterinde birey kendisini rapor eder. Minnesota, çok yönlü kişilik envanteri için nesnel bir ölçüm aracıdır. Minnesota envanteri, normal kişilerin yanıtlarını, çeşitli tanı kategorilerine göre sınıflandırılan anormal kişilerin yanıtlarıyla karşılaştırarak geliştirildi (Zel, 2006, 65). Bir kategorideki anormal kişilerden normal deneklerin iyi bir şekilde ayrılmasına bağlı olarak, test öğelerine farklı değerler verildi. Bu sayede sekiz farklı ölçek oluşturuldu. Buna ek olarak, erkeklerle kadınların bilgilerini birbirinden ayıran kalemlerin skorlanmasıyla bir erkek-kadın ölçeği oluşturulmuştur. Son olarak, onuncu ölçek, toplumsal, sosyal ve dışsal değerleri ayıran öğeler kullanılarak elde edilmiştir (Güney, 2009, 208).

Bu ölçeğin isimleri ile belirlenen nitelikleri şu şekilde özetlenebilir (Psikoweb, 2012).

- **Hipokondri (Hs):** Hipokondriyaz grubuna giren hastalar bedensel işlevlerine aşırı derecede ilgi gösterirler. Eğer herhangi bir bedensel hastalığa sahip değillerse, birçok semptom bulacaklar ve onlar için endişe edeceklerdir.
- **Depresyon (D):** Depresyonda olan kişilerin ana belirtileri, yaşama karşı kötümserlik, gelecekte ümitsizlik, kendini değersiz, işe yaramaz hissetmek, suçluluk duyguları, hareketlerde ve düşüncede yavaşlama ve çeşitli bedensel yakınmalardır. Sıklıkla ölüm ve intiharla ilgili düşüncelerin yoğunluğu da dikkati çeker.
- **Histeri (Hy):** Bu hastalar zor çatışmaları çözmek ya da bazı sorumluluklardan kaçmak için fiziksel ifadeler kullanıyorlar. Semptomlar, vücudun bazı yerlerinde psikiyatrik nedenlerle ortaya çıkan işlev bozukluklarını içerir. Örneğin felç, titreme, görme engellilik, sağırılık vs.
- **Psikopatik Sapma (Pd):** Bu kişilik kalıbının ana özellikleri, davranışın olumsuz olmasına, öğrenmeden yararlanmamasına ve insanlar arasındaki duygusal ilişkilerin yüzeysel olmasına rağmen, aynı türden davranışları sürdürmek için toplumsal normlara ve kurallara karşı çıkmaktır. Bu kişilerin engellenmesi için tolerans eşikleri düşük, çok agresif ve sorumsuz olabilirler.
- **Maskinite – Femininite (Mf):** Bu kişilik kalıbındakilerin cinsel sapma dışında nevrotik, psikotik ve psikopatik belirtileri olmadığı yalnız kadınlar ile erkeklerin birbirlerinden ayırt eder nitelikte olduğu görünmüştür.

- **Paranoya (Pa):** Durumları inanç sistemlerine göre yanlış anlamaya ve yorumlamaya eğilimlidirler.
- **Psikasteni (Pt):** Bu tiplerde anormal korkular, karar vermede ve dikkat toplamada güçlük, suçluluk duyguları, bunaltı sıklıkla rastlanan özelliklerdir. Aşırı ahlaki standartlar, kendi kendini eleştiri de bu tür kişilerde sıklıkla görülür.
- **Şizofreni (Se):** Şizofreninin en önemli özellikleri gerçeği çarpıtmak, sosyal etkileşimden çekilmek, algılama, düşünme ve iletişim bozukluğu, uygunsuz ya da kör duygulardır.
- **Hipomani (Ma):** Bu gruplar genelde kendilerini iyi, neşeli ve çok enerjik hissediyorlar; bu durum içerdikleri durumla orantılı değil, fakat çok hızlı kızıyor olabilirler. Düşünce ve konuşma hızı, bir fikir uçuşu şeklinde görülebilir.
- **Sosyal İçe Dönüklük (St):** İçe dönüklük-dışa dönüklük; araştırma ve kurumlarda kapsamlı bir şekilde incelenen bir kişiliktir. Güney, (2009, 2009)'a göre diğer kimselerden kaçınma ve bir kimsenin kendini sosyal ilişkilerden uzaklaştırmasıdır.

Myers-Briggs Kişilik Envanteri

Katharina C. Briggs ve Isabel B. Myers'in 16 Kişilik Tipi Jung'un teorisini esas almıştır. Teoriye göre insanlar, algılama ve yargılama alanlarındaki tercihlerine göre antrenman yaparak kendi "tip"lerini kazanırlar. Her tercih grubuna göre doğal olarak gelişen ilgi alanları, değer yargıları, istekler ve düşünce tarzı, gruba ait belirgin özellikler ve yetenekler ortaya çıkmaktadır (Isır, 2006, 89);

Bu kişilik sınıflandırması dünyada en yaygın olarak kullanılan kişilik ölçüm enstrümanıdır. Bu modelde dört temel tercih bulunmaktadır ve her tercihte iki seçenek söz konusudur. Bunlar şu şekilde belirtilebilir (Özcan, 2011, 73; Isır, 2006, 90):

- **Dışadönüklük-İçedönüklük:** Çevrenin etkilerinin kişinin oluşumunda bulunmadığı varsayımına dayanmaktadır. Kişiliğin bu özelliği, bireyin iç dünyayla dış dünya arasındaki tercihini belirlemede etkilidir.
- **Duyusal-Sezgisellik:** Bu kavram, bireyin çevre algısını yansıtır. Duyusal algılamalar algıları beş duyu ile yerine getirirler ve somut, gözle görülebilir

gerçekler üzerine odaklanır. Bu kişilik özelliğine sahip kişiler ölçülebilir yollarla bilgi edinir. Bu kişilik tipinde önemli olan yaşanılan andır, bu kişilik özelliklerine sahip olan bireyler, geleceği pek düşünmezler. Bu yöntemle algılananlar, gerçeklik tarafından desteklenmeyen fikirlere güvenmiyorlar. Sezgisel algılamalar her şeyde bir ilişki arar, bu durumun bireysel parçalarına değil, bu bölümler arasındaki karşılıklı ilişkiler dikkate alınmaktadır. Algı; bilinçaltında ve somut temelleri dikkate almadan oluşmaktadır.

- **Düşünme-Hissetme:** Bireylerin kararlarının dayandığı ölçütlerin bireysellik veya öznelliğinin yönüdür. Düşüncenin kararları kişisel değerlerden ziyade akıl yürütme ve mantığa dayanmaktadır. Bununla birlikte hissedener ise, insanlarla meşgul olmaktan, onları anlamaya çalışmaktan ve ilişkiler kurmaktan zevk almaktadırlar.
- **Yargılama-Algılama:** Bireyin yaşam tarzı tercihini belirler. Yargılayıcı kişiler; esnek ve rastgele bir yaşam stili yerine daha çok organize, planlı ve yapılandırılmış bir yaşam tarzını sever ve kararlıdır. Bununla birlikte, algılayıcılar ise planlı, terbiyeli ve düzenli yaşam tarzı yerine esnek, doğal bir yaşam tarzını benimsemektedirler.

2.3. Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik ile İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde çalışma ile ilgili alanyazında yapılmış olan bazı çalışmalar yer almaktadır.

2.3.1. Türkiye’de yapılan araştırmalar

Arslan (2002), mesleki tercihlerin şekillenmeye başladığı ve kariyer planlaması yapıldığı bir dönemde Haliç Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin oluşmasında aile, cinsiyet, doğum yeri, ailedeki çocuk sayısı, aile reisinin mesleği, eğitim ve gelir seviyesi gibi çeşitli unsurların ne derecede etkin olduğunu ortaya çıkarılmasını amaçlayan çalışmanın sonucunda, katılımcıların kendi işlerini kurmaları, bağımsız bir şekilde çalışmak istemeleri ve babanın eğitim seviyesi yüksek olanlarda, kendi işini kurma veya girişimcilik eğiliminin daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca, Öğrencilerin ailelerinin gelir seviyesi ve ailedeki çocuk sayısının az oluşu ile girişimcilik arasındaki ilişkinin, pozitif yönde olduğu da görülmüştür.

İrmiş (2003), Kırgızistan Bişkek'teki girişimcilikle ilgili profesyonel eğitim alan öğrencilerin meslek tercihlerini tespit etmeye yönelik çalışmasında; öğrencilerin hangi meslekleri ne derecede önemli gördükleri ve kendi işletmelerini kurmayı ne kadar istediklerini başka bir ifadeyle girişimde bulunma konusunda eğilimlerinin nasıl olduğunu ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışmanın sonucunda, öğrencilerin çok büyük bir kısmı yeni sistem içerisinde girişimciliğin ne kadar önemli olduğunu anlamışlar ve bu sebeple de kendi işlerini ve işletmelerini kurma isteği içerisinde oldukları görülmüştür.

Cansız (2007), üniversite öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmasının temel amacını, üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi oluşturmaktadır. Bununla birlikte çalışmanın temel amacını destekleyen “girişimcilik için gerekli kişisel niteliklerin belirlenmesi”, “girişimcilerin başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi” ve “potansiyel girişimcilerin yaratıcılık, risk alma eğilimi ve kontrol odaklılığı ile ilgili özelliklerinin belirlenmesi”dir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda örnek kitleyi oluşturan öğrencilerinin potansiyel birer girişimci olabilecekleri ancak yönlendirme eksikliği nedeniyle bu potansiyellerini dışa vuramadıkları ortaya çıkmıştır. Ankete katılan kadın ve erkek öğrencilerin girişimcilik özelliklerin ölçen sorulara verdikleri yanıtlar dikkate alındığında, kadın öğrencilerin sezgisel anlamda, erkek öğrencilerin ise maddi kazanç odaklı olarak girişimciliğe eğilimlerinin var olduğu da gözlemlenmiştir.

Gürbüz (2008), girişimcilik eğilimiyle ilişkili faktörlerin belirlenmesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinde bir uygulama adlı çalışmanın temel amacı; Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyan lisans öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ortaya çıkarmaktır. Bunun için; girişimcilikle ilgili ders alan ve almayan, ayrıca gelecekte girişimci olmayı isteyen ve istemeyen öğrenciler arasında psikolojik değişkenler (başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans, kendine güven ve yenilikçilik), demografik ve aile özellikleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemektir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin girişimcilik özelliğine sahip olduğu, ayrıca öğrencilerin mezun olduktan sonra girişimci olmak isteyen ve istemeyenlerle, genel girişimcilik ve altı psikolojik özellik arasında yapılan t testi sonucunda kontrol odağı ve belirsizliğe karşı tolerans değişkenleri dışında tüm değişkenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu durumda gelecekte girişimci olmak isteyen öğrenciler diğerlerine göre; başarı ihtiyacı, risk alma eğilimi, kendine güven ve yenilikçilik özelliklerine sahip oldukları görülmektedir.

Özden ve diğ. (2008) yaptıkları araştırmada, bir Türk üniversitesi olan Erzurum Atatürk Üniversitesi ile bir Kırgız-Türk ortak işbirliği ile kurulan ve Kırgızistan'da faaliyet gösteren Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi'nde girişimcilğe en yakın eğitimin verildiği iktisadi ve idari bilimler fakülteleri öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri karşılaştırılmalı olarak incelenmektedir. Araştırmada öğrencilerin mezun olduktan sonra kendi işini kurmak isteyip istememelerine göre girişimci adayı olarak kabul edilerek ya da en azından mevcut girişimcilerin bu kişiler arasından çıkacağını varsayarak girişimcilik kararlarını etkileyen psikolojik, demografik ve psikolojik faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda; psikolojik özelliklerden başarı ihtiyacı, risk alma eğilimi, yenilikçilik ile demografik ve aile özelliklerinden babanın girişimcilik durumu ve ailede girişimci olması durumu değişkenlerinin girişimcilik üzerinde anlamlı etkilere sahip olduğu görülmektedir. Psikolojik özelliklerden risk alma eğilimi ile yenilikçilik arttıkça girişimcilik artmakta buna karşılık başarı ihtiyacı arttıkça girişimcilik azalmaktadır.

Başol, Dursun ve Aytaç (2011) yaptığı çalışmada girişimci öz yeterlikleri kapsamında kadın ve erkek öğrencilerin genel anlamda yetkinliklerinin birbirinden farklı olmadığı saptanmıştır. Bu sebeple potansiyel olarak girişimci olma niyeti olan öğrencilerin cinsiyet ayrımı gözetmeksizin desteklenmesi neticesine varılmaktadır. Araştırmada yapılan regresyon analizi neticesinde elde edilen önemli bir sonuç da, girişimci öz-yeterlikleri açısından en önemli kişilik tipinin, dışadönük kişilik tipi olmasıdır.

Ören ve Biçkes (2011) tarafından yapılan araştırmanın bulguları ışığında, kişilik özellikleri ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir bütünlük olduğu neticesine ulaşmıştır. Bunun yanı sıra insanların kendi idealleri ve hedefleri doğrultusunda icap olduğunda diğer kişilerle birlikte hareket etme eğiliminde olmaları ya da diğer kişileri hedeflerine yönelik kullanma düşüncesinde olabildikleri görülmüştür.

İrmiş ve Barutçu'nun (2012) yaptığı çalışmada her ne kadar öğrencilerin dâhil oldukları sınıf ile kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmeleri arasında ve gelecekte kendi işlerini kurma niyetleri arasında anlamlı bir ilişki gözüküyor olsa da birinci sınıf öğrencilerinin hem kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmeleri bakımından hem de gelecekte kendi işlerini kurma niyetleri bakımından yüzde oranları, bilhassa ara sınıf öğrencilerine nazaran ve daha sonra da dördüncü sınıf öğrencilerine göre yüksektir. Başka bir deyişle, girişimcilik ve işletmecilik konusunda daha çok ders almış olan dördüncü sınıf öğrencilerinin, hala yeterince girişimcilik ve işletmecilik dersi almamış olan birinci sınıf

öğrencilerine kıyasla kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmeleri ve gelecekte kendi işlerini kurma niyetleri bakımından yüzde oranları daha düşüktür. Fakat dördüncü sınıf öğrencilerinin de önemli bir kısmı kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmekte ve gelecekte kendi işlerini kurmayı hedeflemektedirler.

Şeşen ve Basım'ın (2012) yaptığı araştırmanın amacı, spor bilimleri alanında öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişisel özelliklerinin, girişimcilik niyetlerini nasıl etkilediğini ortaya çıkarmaktır. Elde edilen bulgular, hem demografik özelliklerin hem de kişisel niteliklerin, öğrencilerin girişimci olma noktasındaki niyetlerini etkilediğini ortaya koymaktadır.

Çelik, İnce ve Bozyiğit'in (2014) yaptığı çalışmaya göre ailede ve yakın çevrede girişimci olması ile öğrencilerin girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir ilişki ortaya konmuştur. Çalışmadan çıkan bir başka sonuç, ailedeki kararlara katılma seviyesi ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişkinin ortaya konmuş olmasıdır.

Yüksel, Cevher ve Yüksel (2015)'in yaptığı araştırmaya dâhil olan katılımcılar "yenilikçilik" özelliğinin bir girişimcide bulunması gereken en temel özellik olduğuna işaret ederken "strese karşı dayanma" ise girişimci de bulunmaması gereken özellik olarak ortaya konmaktadır. Katılımcıların girişimcilik özellikleri ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ortaya konmuştur.

Uslu'nun (2015) yaptığı araştırmada girişimci kişilik özelliklerinden özgüven, yenilikçilik, başarıma ihtiyacı, risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans boyutlarında erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha yüksek girişimci kişilik özelliğine sahip oldukları ortaya konmuştur. Yapılan araştırmada cinsiyete göre farklı bulguların elde edilmesi mevcut araştırmalarda farklı ölçme araçlarının kullanılması, ülkeden ülkeye farklılık gösteren kültürel faktörler gibi sebeplerle açıklanabilir. Girişimci kişilik özelliklerinden sadece yenilikçilik boyutunda yaşa bağlı önemli bir farklılığın olduğu; öteki girişimci kişilik özellikleri arasında ise yaşa bağlı önemli bir farklılığın olmadığı ortaya konmuştur.

2.3.2. Yabancı ülkelerde yapılan çalışmalar

Koh'un (1996), Hong Kong'daki 100 lisansüstü öğrencisi üzerinde bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmanın amacı; öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerini (başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe tolerans, kendine güven ve yenilikçilik) belirlemektir. Çalışmanın sonucunda, risk alma eğilimi, belirsizliğe tolerans ve yenilikçilik

özelliklerinin girişimci eğilime sahip olan öğrencilerde, sahip olmayan öğrencilere göre daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır.

Luthje ve Franke'nin (2003) yaptığı çalışmada, mühendislik öğrencileri arasında girişimcilik niyetinin sebeplerini saptamak ve test etmek için, kovaryans yapı modeli kullanılmıştır. Araştırma, kişilik özelliklerinin serbest meslek tutumu üzerinde yüksek bir etkiye sahip olduğunu ve yeni bir girişimde bulunma niyeti ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Wang ve Wong (2004), Singapur'da eğitim gören üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmalarının sonucunda; cinsiyet, ailenin girişimci olması ve eğitim düzeyi girişimciliği etkileyen faktörler olarak ortaya çıkarken, ailenin gelir durumu, etnik kökenin girişimcilik üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analizi ayrı başlıklar altında açıklanmaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

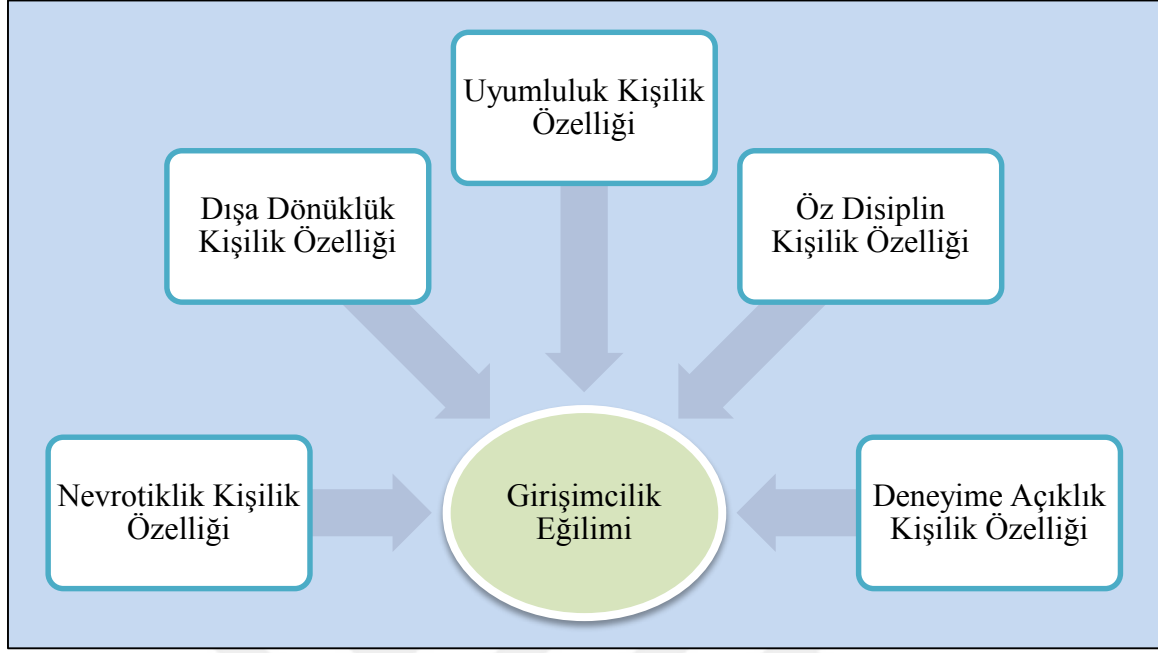
Bireysel ve sosyal ilişkiler içerisinde olan insan davranışlarının tanımlanması ve incelenmesi oldukça karmaşık bir süreçtir. Bu süreci biraz daha anlaşılabilir bir hale getirmenin bir yolu daha basit düzeyde bu ilişkileri belirleyerek anlamaya çalışmak olabilmektedir. Korelasyonel araştırmalar bu ilişkilerin belirlenebilmesini hedeflemektedir (Cohen ve Manion, 1998). Bundan dolayı Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkilerinin ilgili ölçekler kullanarak ortaya konulması amacıyla yapılan ve nicel olan bu çalışmada, korelasyonel (ilişkisel) araştırma modeli kullanılmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki ilişkilerin tanımlanması nedeniyle korelasyonel (ilişkisel) araştırmalar betimsel araştırmaların bir türü olarak da düşünülebilmektedir (Fraenkel ve Wallen, 2006).

Korelasyonel (ilişkisel) araştırmalar ikiye ayrılabilirler. Bunlar “Keşfedici” ve “Yordayıcı” korelasyonel araştırmalardır (Fraenkel ve Wallen, 2006). Keşfedici korelasyon araştırmalar, değişkenler arası ilişkileri çözümlyerek önemli bir olayı anlamaya çalışmak için kullanılmakta olup bu araştırma türünde uzak hedef neden-sonuç ilişkilerinin belirlenmesi de olabilmektedir (Büyüköztürk vd., 2014, 185).

Yordayıcı korelasyonel araştırmalarda, değişkenler arasındaki ilişkiler incelenerek değişkenlerin birinden yola çıkarak diğeri yordanması amaçlanmaktadır. Ayrıca yordama işleminde bir değişkenin bilinen bir değerinden yola çıkılarak diğeri değişkenin bilinmeyen değeri belirlenmeye çalışılmaktadır. Yordayıcı korelasyonel desenler yordayıcı değişken sayısına göre ikiye ayrılmaktadır. Bunlar tek bir yordayıcı desenden oluşan tek faktörlü yordayıcı korelasyonel desen ve iki veya daha çok yordayıcı var ise çok faktörlü yordayıcı korelasyonel desen olarak ifade edilmektedirler (Büyüköztürk vd., 2014, 185).

Sonuç olarak bütün bu bilgiler göz önünde bulundurulduğunda araştırma deseni; çalışmanın genel amacı ile tutarlı olan “Doğrudan Çok Faktörlü Yordayıcı Korelasyonel

Desen” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın modeli şekilsel olarak aşağıdaki gibi ifade edilmektedir.

Şekil 3.1: Araştırmanın Modeli

3.2. Katılımcılar

Bir araştırma için evren, soruları cevaplamak için ihtiyaç duyulan verilerin (ölçümlerin) elde edildiği canlı veya cansız varlıklardan oluşan büyük gruptur. Evren, bir başka şekilde, araştırmada toplanacak verilerin analizi ile elde edilecek sonuçların geçerli olacağı, yorumlanacağı grup olarak tanımlanabilmektedir (Büyüköztürk, 2014, 80). Bir araştırma için iki evrenden söz edilmektedir. Bunlar “Hedef Evren” ve “Ulaşılabilir Evren” olarak ifade edilmektedir (Fraenkel ve Wallen, 2006). Hedef evren hemen hemen ulaşılması imkansız evrendir ve araştırmacının ideal seçimidir. Ulaşılabilir evren ise, araştırmacının gerçekçi seçimidir ve ulaşılabilir olanıdır (Büyüköztürk vd., 2014, 80-81).

Örneklem, özellikleri hakkında bilgi toplamak için çalışılan evrenden seçilen onun sınırlı bir parçası; Örnekleme ise evrenin özelliklerini belirlemek, tahmin etmek amacıyla onu temsil edecek uygun örnekleri seçmeye yönelik süreci ve bu süreçte gerçekleştirilen tüm işlemleri tanımlamaktadır (Çıngı, 1994).

Araştırmanın, çalışma (ulaşılabilir) evrenini 2017-2018 Akademik Yılı Güz Dönemi’nde Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’nda öğrenim gören 412 kadın ve 936 erkek toplam 1348 öğrenci oluşturmakta iken örneklemini ise bu evrenden tüm

sınıflar gözetilerek basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 231 kadın ve 454 erkek toplam 685 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 3.1: Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu İçin Cinsiyet ve Sınıf Değişkenlerine Göre Evren ve Örneklem Sayıları

Sınıf	Evren		Örneklem	
	Kadın Sayısı	Erkek Sayısı	Kadın Sayısı	Erkek Sayısı
1. Sınıf	121	309	74	148
2. Sınıf	117	232	60	113
3. Sınıf	90	207	51	104
4. Sınıf	84	188	46	89
Toplam	412 Kişi	936 Kişi	231 Kişi	454 Kişi
Genel Toplam	1348 Kişi		685 kişi	

Her bir örnekleme birimine eşit seçilme olasılığı vererek (seçilen birim yerine konularak) seçilen birimlerin örnekleme alındığı yöntem “Basit Seçkisiz Örneklem Yöntemi” olarak isimlendirilmektedir. Burada her bir örneklem birimine eşit seçilme olasılığı verilmesinin anlamı örneklem uzaydan her bir örneklemin eşit olasılıkla seçilmesidir (Çıngı, 1994).

Korelasyonel araştırmalarda olabildiğince seçkisiz yöntemler kullanarak örneklem seçilmelidir. Araştırmanın dış geçerliliğin sağlanması açısından ve korelasyon katsayısının anlamlılığının örneklem büyüklüğünden etkilendiği göz önüne alarak bu araştırmalarda her bir gözenekteki örneklem büyüklüğünün 30’un altına düşmemesine özen gösterilmelidir (Fraenkel ve Wallen, 2006).

Bütün bu bilgiler birlikte değerlendirildiğinde örnekleme yöntemi olarak; örnekleme birimine eşit seçilme olasılığının verilmesi ve araştırmanın amacı ile tutarlı olduğu için basit tesadüfi örnekleme yöntemi seçilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Örneklemede yer alan öğrencilere araştırmanın amaçlarına uygun olarak hazırlanan ölçek formu gönüllülük esası gözetilerek katılımcılara yüz yüze uygulanmıştır. Veri toplama araçlarının uygulanması aşamasında katılımcılara araştırmanın amacıyla ilgili gerekli açıklamalar yapılmış olup ölçme araçları öğrencilere dağıtıldıktan sonra araştırmacı eşliğinde ölçek formunun doğru bir şekilde cevaplandırılmaları sağlanmıştır.

Ölçek formu üç bölümden oluşmaktadır. Ölçek formunun: birinci bölümünde “Kişisel Bilgi Formu”; ikinci bölümünde John, Donahue ve Kentle (1991) tarafından geliştirilmiş ve

Sümer ve Sümer (2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış Beş Faktör Kişilik Ölçeği (The Big Five Inventory, BFI) ve üçüncü bölümünde ise Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” yer almaktadır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

“Kişisel Bilgi Formu” araştırmanın alt amaçları ile uyumlu olarak hazırlanmış olup bu formda “Bölüm”, “Cinsiyet”, “Yaş”, “İş Deneyimi”, “Sınıf”, “Aile İkameti”, “Anne Mesleği”, “Baba Mesleği”, “Ailedeki Girişimci Durumu”, “Anne Eğitim Durumu”, “Baba Eğitim Durumu”, “Mezun Olunan Lise Türü”, “Aktif Olarak (Lisanslı) Spor Yapma Durumu”, “Kişisel Gelir Durumu”, “Aile Gelir Durumu”, “Lisansüstü Eğitim Alma Düşüncesi Durumu”, “Girişimcilik Dersi Alma Durumu”, “İşletme ile ilgili Ders Alma Durumu” ve “Ekonomi ve/veya Finans ile ilgili Ders Alma Durumu” değişkenlerinin yer aldığı ifadeler bulunmaktadır.

3.3.2. Beş Faktör Kişilik Ölçeği (The Big Five Inventory, BFI)

Beş Faktör Kişilik Ölçeği (The Big Five Inventory, BFI): Beş faktör kişilik ölçeği John, Donahue ve Kentle (1991) tarafından geliştirilmiş beş faktörün prototipik bileşenlerini ölçen kısa bir ölçme aracıdır. On ile sekiz madde arasında değişen alt ölçekleri olmasına rağmen, hem iyi psikometrik özelliklere hem de alt ölçekleri iyi temsil eden maddelere sahiptir (John ve Srivastava, 1999). Ölçek “Dışa Dönüklük” alt ölçeğinde 8 madde, “Uyumluluk/Yumuşak Başlılık” alt ölçeğinde 9 madde, “Öz Disiplin/Sorumluluk” alt ölçeğinde 9 madde, “Nevrotiklik/Duygusal Dengesizlik” alt ölçeğinde 8 madde ve “Deneyime Açıklık/Gelişime Açıklık” alt ölçeğinde 10 madde olmak üzere toplam 44 maddeden oluşan beşli likert tipi (1-Kesinlikle Katılmıyorum; 5-Kesinlikle Katılıyorum) bir ölçektir (John ve Srivastava, 1999). Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması, 56 ülke kapsamında kişilerin kendini tanımlama profilleri ve örüntüleri konusunda yapılan bir çalışmanın (Schmitt vd., 2007) Türkiye ayağı kapsamında, Sümer ve Sümer (2005) tarafından yapılmıştır. Sümer, Lajunen ve Özkan (2005) tarafından Türkiye'deki uygulamada envanterin Cronbach's Alpha katsayılarının 0,66 ile 0,77 arasında değişmiştir.

Beş faktör kişilik ölçeğinin bu çalışmada seçilmesinin nedeni; ölçeğin, kültürlerarası bağlamda (Schmitt vd., 2007) tarafından yapılan çalışmada geçerliği ve güvenilirliği sağlamış olmasıdır. Anılan çalışmada beş faktör kişilik ölçeğinin Cronbach Alpha güvenilirlik değerleri 0,79; 0,77; 0,76; 0,70 ve 0,78 olarak sırasıyla “Nevrotiklik”, “Dışa Dönüklük”, “Gelişime

Açıklık”, “Uyumluluk” ve “Öz Disiplin” olarak bulunmuştur (Schmitt vd., 2007). John ve Srivastava (1999) envanterin Cronbach Alpha katsayılarının 0,75 ile 0,90 arası değiştiği ayrıca üç ay ara ile uygulanan test tekrar test ölçümlerinin ise 0,80 ile 0,90 arasında değiştiği sonucuna ulaşırken; Fossati vd. (2011) Cronbach Alpha değerlerinin 0,77 ile 0,81 arasında değiştiği; iki ay süreli test tekrar test güvenilirlik değerlerinin 0,75 ile 0,86 arasında değiştiği sonucuna ulaşmışlardır.

Bu çalışmada ölçeğin güvenilirliği hakkında bilgi veren Cronbach Alpha katsayıları “Dışa Dönüklük Alt Boyutu” için 0,750; “Uyumluluk Alt Boyutu” için 0,625; “Öz Disiplin Alt Boyutu” için 0,758; “Nevrotiklik Alt Boyutu” için 0,620 ve “Deneyime Açıklık Alt Boyutu” için 0,724 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan bu değerlerin istatistiksel olarak kabul edilebilir sınırlar içerisinde yer aldığı ve ölçeğin güvenilir olduğu sonucu çıkarılmaktadır (George & Mallery, 2003; Özdamar vd., 1999 akt. Tavşancıl, 2006, 29).

3.3.3. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği

“Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilmiştir. Çalışmanın araştırma grubunu, Selçuk Üniversitesi, Eğitim ve Mesleki Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Bu amaçla, adı geçen fakültelerde okuyan 474 öğrenci araştırma grubuna atanmıştır. Araştırma grupları oluşturulurken, fakülteadaki tüm bölümleri temsilen rasgele yöntemle seçilen öğrencilerin 355’i kız, 119’u ise erkektir (Yılmaz ve Sünbül, 2009, 197).

Ölçek başlangıçta 43 madde olarak tasarlanmıştır. Bu ölçeğin ön denemesi yapılmadan önce uzman görüşlerine başvurulmuş ve onların görüşleri ışığında ölçekteki cümleler tekrar düzenlenmiş ve madde sayısı 36 maddeye indirilmiştir. Likert tipinde bir forma dönüştürülen bu cümleler “Çok sık” (5)’den “Hiçbir zaman” (1)’e uzanan 5’li aralıklı ölçek formunda düzenlenmiştir. Deneme uygulaması sonrası elde edilen veriler üzerinde Cronbach Alfa güvenilirlik analizleri ile faktör analizi (geçerlik analizi) gerçekleştirilmiştir. Girişimcilik ölçeğindeki 36 maddenin her biri kendi aralarında ve ölçek toplam puanları ile tutarlı bir sonuç ortaya koyması nedeniyle tüm maddelere faktör analizi yapılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlet testi ile analiz edilmiştir. Temel Bileşenler analizinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0,79 bulunmuştur (Yılmaz ve Sünbül, 2009, 199).

Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett testlerinin olumlu sonuçlar vermesi nedeniyle, ölçeğin temel faktörlerini ve boyutlarını ortaya koymak amacıyla faktör analizleri sonucunda ortaya çıkan faktör yüklerinin hepsi 0,40'ın üzerinde olduğu ve tek faktörde-boyutta toplandığı görülmüştür. Ölçeğin bu tek faktör tarafından açıklanan toplam varyans % 47,3'tür (Yılmaz ve Sünbül, 2009, 198). Güvenirlik analizleri sonucu ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı 0,90 bulunmuştur (Yılmaz ve Sünbül, 2009, 200).

Öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin değerlendirilmesi için Tablo 3.2'deki kriter geliştirilmiştir (Yılmaz ve Sünbül, 2009, 198).

Tablo 3.2: Girişimcilik Puanlarının Değerlendirilme Kriterleri

Girişimcilik Puan Aralığı	Girişimcilik Düzeyi
36-64	Çok Düşük Girişimcilik
65-92	Düşük Girişimcilik
93-123	Orta Düzeyde Girişimcilik
124-151	Yüksek Girişimcilik
152-180	Çok Yüksek Girişimcilik

Kaynak: Yılmaz ve Sünbül (2009, 198)

Bu çalışmada girişimcilik ölçeğinin güvenilirliği hakkında bilgi veren Cronbach Alpha katsayısı; 0,939 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan bu değer istatistiksel olarak kabul edilebilir sınırlar içerisinde yer aldığı ve ölçeğin güvenilir olduğu sonucu çıkarılmaktadır (George & Mallery, 2003; Özdamar, 1999 akt. Tavşancıl, 2006, 29).

3.4. Verilerin Analizi

Veri analizi, gönderilen verileri toplanması ve ham verilerin değerlendirilmesi anlamına gelmektedir. Veriler analizi yapılmadan önce, verileri analiz için hazır hale getirmek gerekmektedir. Verilerin analiz için hazır hale getirilmesi, elde edilen ham verilerdeki hataların elenmesidir. Buna ek olarak, verilerin eksiksiz olup olmadığı kontrol edilmesi gerekmektedir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004, 137). Çalışmada katılımcılara uygulanan ölçek formu gözden geçirilmiş olup eksik işaretli veya rasgele doldurulmuş 23 adet form analize dâhil edilmemiştir. Ölçek formu aracılığıyla elde edilen verilerin analizleri IBM SPSS 23.0 versiyonu kullanılarak yapılmıştır. Ayrıca araştırmaya ilişkin bulguların yorumlanmasında anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

Elde edilen ve programa aktarılan ölçek formundaki ham verilerin ilk olarak tanımlayıcı istatistikleri (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma vb.) hesaplanmış ve tablolştırılmıştır. Daha sonra elde edilen verilerin normal dağılımları göz önünde

bulundurularak diğer analizler; Bağımsız Örneklem T Testi, Tek Yönlü ANOVA, Pearson Korelasyon Analizi, Basit Doğrusal Regresyon Analizi ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi istatistiksel değerlendirmede kullanılmıştır. Ayrıca Tek Yönlü ANOVA sonucunda istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılan gruplar arasındaki farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, ölçek formu dönütlerinden elde edilen ham verilerin SPSS aracılığı ile çeşitli istatistiksel teknikler kullanılarak analizleri yapılmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda oluşturulan bulguların sunumunda tablolar kullanılmış ve sunulan bu tabloların sonrasında, bilgiler metin olarak açıklanmış ve yorumlanmıştır.

4.1. Kişisel Bilgi Formu'na İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde ölçek formunda yer alan Kişisel Bilgi Formu'na ait veriler tablo haline getirilerek yorumlanmıştır.

Tablo 4.1: Katılımcıların Bölüm Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Bölüm	n	%
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	167	24,4
Antrenörlük Eğitimi	196	28,6
Rekreasyon	224	32,7
Spor Yöneticiliği	98	14,3
Toplam	685	100,0

Tablo 4.1'de katılımcıların bölüm değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.1 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 167'sinin "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği", 196'sının "Antrenörlük Eğitimi", 224'ünün "Rekreasyon" ve 98'inin "Spor Yöneticiliği" bölümlerinde yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına sahip olan bölüm "Rekreasyon" iken en düşük katılımcı frekansına sahip bölümün ise "Spor Yöneticiliği" olduğu görülmektedir. Bu durum Spor Yöneticiliği bölümünün yalnızca 1. ve 2. sınıflara sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 4.2: Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	n	%
Kadın	231	33,7
Erkek	454	66,3
Toplam	685	100,0

Tablo 4.2'de katılımcıların cinsiyet değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.2 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 231'i Kadın iken 454'ü Erkektir. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre erkek katılımcı sayısının kadın katılımcı sayısının yaklaşık 2 katı olduğu görülmektedir. Bu durum çalışma evrenindeki cinsiyet dağılımı ile benzerlik göstermektedir.

Tablo 4.3: Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Tanımlayıcı İstatistikleri

Yaş	18,0	19,0	20,0	21,0	22,0	23,0	24,0	25,0	26,0	27,0	29,0	Toplam
n	29	60	136	160	110	127	26	12	16	4	5	685
%	4,2	8,8	19,9	23,4	16,1	18,5	3,8	1,8	2,3	,6	,7	100,0
n				Ortalama	Medyan	Standart Sapma			Minimum	Maksimum		
Geçerli Veri	Kayıp Veri			21,425	21,000	1,8815			18,0	29,0		
685	0											

Tablo 4.3'te katılımcıların yaş değişkenine göre tanımlayıcı istatistik sonuçları görülmektedir. Tablo 4.3 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının ortalaması 21,425, ortanca değeri 21, minimum yaş değeri 18, maksimum yaş değeri 29 ve standart sapması 1,8815'dir. Ayrıca en yüksek frekansa sahip olan katılımcılar 21 (160 kişi) yaş grubunda yer almakta iken en düşük frekansa sahip olan katılımcıların ise 27 (4 kişi) yaş grubunda yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.4: Katılımcıların İş Deneyimi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

İş Deneyimi	n	%
Var	504	73,6
Yok	181	26,4
Toplam	685	100,0

Tablo 4.4'de katılımcıların iş deneyimi değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.4 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 504'ünün iş deneyimine sahip olduğu, 181'inin ise iş deneyimine sahip olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.5: Katılımcıların Sınıf Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Sınıf	n	%
1. Sınıf	222	32,4
2. Sınıf	173	25,3
3. Sınıf	155	22,6
4. Sınıf	135	19,7
Toplam	685	100,0

Tablo 4.5'te katılımcıların sınıf değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.5 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 222'sinin "1. Sınıf", 173'ünün "2. Sınıf", 155'inin "3. Sınıf" ve 135'inin "4. Sınıf" grubunda yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına sahip olan sınıf "1. Sınıf" iken en düşük katılımcı frekansına sahip sınıfın ise "4. Sınıf" olduğu görülmektedir. Bu durumun Spor Yöneticiliği bölümünün yalnızca 1. ve 2. sınıflara sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 4.6: Katılımcıların Aile İkameti Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Aile İkameti	n	%
Köy	50	7,3
Belde	85	12,4
İlçe Merkezi	282	41,2
İl Merkezi	268	39,1
Toplam	685	100,0

Tablo 4.6’da katılımcıların aile ikameti değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.6 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının aile ikametinin 50’sinin “Köy”, 85’inin “Belde”, 282’sinin “İlçe Merkezi” ve 268’inin “İl Merkezi” grubunda yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına sahip olan grup “İlçe Merkezi” iken en düşük katılımcı frekansına sahip grubun ise “Köy” olduğu görülmektedir.

Tablo 4.7: Katılımcıların Anne Mesleği Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Anne Meslek	n	%
Çalışmıyor	513	74,9
Kendi İşi + Kendi İşinden Emekli	41	6,0
Çalışan + Çalışan Emeklisi	131	19,1
Toplam	685	100,0

Tablo 4.7’de katılımcıların anne mesleği değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.7 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının anne mesleğinin 513’ünün “Çalışmıyor”, 41’inin “Kendi İşi + Kendi İşinden Emekli” ve 131’inin “Çalışan + Çalışan Emeklisi” grubunda yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına sahip olan grup “Çalışmıyor” iken en düşük katılımcı frekansına sahip grubun ise “Kendi İşi + Kendi İşinden Emekli” olduğu görülmektedir.

Tablo 4.8: Katılımcıların Baba Mesleği Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Baba Meslek	n	%
Çalışmıyor	40	5,8
Kendi İşi + Kendi İşinden Emekli	217	31,7
Çalışan + Çalışan Emeklisi	428	62,5
Toplam	685	100,0

Tablo 4.8’de katılımcıların baba mesleği değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.8 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının baba mesleğinin 40’ının “Çalışmıyor”, 217’sinin “Kendi İşi + Kendi İşinden Emekli” ve 428’inin “Çalışan + Çalışan Emeklisi” grubunda yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına sahip olan grup “Çalışan + Çalışan Emeklisi” iken en düşük katılımcı frekansına sahip grubun ise “Çalışmıyor” olduğu görülmektedir.

Tablo 4.9: Katılımcıların Ailelerindeki Girişimci Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Ailede Girişimci Var mı?	n	%
Evet	304	44,4
Hayır	381	55,6
Toplam	685	100,0

Tablo 4.9’da katılımcıların ailelerindeki girişimci durumu değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.9 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 304’ünün ailelerinde girişimci var iken 381’inin ailelerinde girişimcinin olmadığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların ailelerinde girişimci olan grubun katılımcı sayısının olmayan grubun katılımcı sayısına yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 4.10: Katılımcıların Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Anne Eğitim	n	%
Okuryazar Değil	65	9,5
İlkokul	219	32,0
Ortaokul	220	32,1
Lise	141	20,6
Üniversite	40	5,8
Toplam	685	100,0

Tablo 4.10’da katılımcıların anne eğitim durumu değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.10 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının anne eğitim durumunun 65’inin “Okuryazar Değil”, 219’unun “İlkokul”, 220’sinin “Ortaokul”, 141’inin “Lise” ve 40’ının “Üniversite” grubunda yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına sahip olan grup “Ortaokul” iken düşük katılımcı frekansına sahip grubun ise “Üniversite” olduğu görülmektedir.

Tablo 4.11: Katılımcıların Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Baba Eğitim	n	%
İlkokul	203	29,6
Ortaokul	218	31,8
Lise	197	28,8
Üniversite	67	9,8
Toplam	685	100,0

Tablo 4.11’de katılımcıların baba eğitim durumu değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.11 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 203’ünün “İlkokul”, 218’inin “Ortaokul”, 197’sinin “Lise” ve 67’sinin “Üniversite” grubunda yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına

sahip olan grup “Ortaokul” iken en düşük katılımcı frekansına sahip grubun ise “Üniversite” olduğu görülmektedir.

Tablo 4.12: Katılımcıların Mezun Oldukları Lise Türü Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Mezun Olunan Lise Türü	n	%
Anadolu Lisesi	186	27,2
Düz Lise	192	28,0
Meslek ve/veya Teknik Lisesi	229	33,4
Spor Lisesi	78	11,4
Toplam	685	100,0

Tablo 4.12’de katılımcıların mezun oldukları lise türü değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.12 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 186’sının “Anadolu Lisesi”, 192’sinin “Düz Lise”, 229’unun “Meslek ve/veya Teknik Lisesi” ve 78’inin “Spor Lisesi” grubunda yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına sahip olan grup “Meslek ve/veya Teknik Lisesi” iken en düşük katılımcı frekansına sahip grubun ise “Spor Lisesi” olduğu görülmektedir.

Tablo 4.13: Katılımcıların Aktif Olarak (Lisanslı) Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Aktif Olarak (Lisanslı) Spor Yapma Durumu	n	%
Evet	429	62,6
Hayır	256	37,4
Toplam	685	100,0

Tablo 4.13’te katılımcıların aktif olarak (lisanslı) spor yapma durumu değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.13 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 429’u aktif olarak (lisanslı) spor yapmakta iken 256’sının aktif olarak (lisanslı) spor yapmamakta olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.14: Katılımcıların Kişisel Gelir Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Kişisel Gelir	n	%
0-500 TL	272	39,7
501-1.000 TL	171	25,0
1.001-1.500 TL	148	21,6
1.501-2.000 TL	52	7,6
2.001 TL ve üzeri	42	6,1
Toplam	685	100,0

Tablo 4.14’te katılımcıların mezun olduğu lise değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.14 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 272’sinin “0-500 TL”, 171’inin “501-1.000 TL”, 148’inin “1.001-1.500 TL”,

52'sinin "1.501-2.000 TL" ve 42'sinin "2.001 TL ve üzeri" grubunda yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına sahip olan grup "0-500 TL" iken en düşük katılımcı frekansına sahip grubun ise "2.001 TL ve üzeri" olduğu görülmektedir.

Tablo 4.15: Katılımcıların Aile Geliri Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Aile Geliri (Kişisel Gelir Hariç)	n	%
0-1.500 TL	64	9,3
1.501-2.000 TL	151	22,0
2.001-2.500 TL	104	15,2
2.501-3.000 TL	113	16,5
3.001-3.500 TL	84	12,3
3.501-4.000 TL	77	11,2
4.001-4.500 TL	52	7,6
4.501 TL ve üzeri	40	5,8
Toplam	685	100,0

Tablo 4.15'te katılımcıların aile geliri durumu değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.14 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 64'ünün "0-1.500 TL", 151'inin "1.501-2.000 TL", 104'ünün "2.001-2.500 TL", 113'ünün "2.501-3.000 TL", 84'ünün "3.001-3.500 TL", 77'sinin "3.501-4.000 TL", 52'sinin "4.001-4.500 TL" ve 40'ının "4.501 TL ve üzeri" grubunda yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına sahip olan grup "1.501-2.000 TL" iken en düşük katılımcı frekansına sahip grubun ise "4.501 TL ve üzeri" olduğu görülmektedir.

Tablo 4.16: Katılımcıların Lisansüstü Eğitim Alma Düşüncesi Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Lisansüstü Eğitim Alma Düşüncesi	n	%
Evet	274	40,0
Hayır	134	19,6
Kararsızım	277	40,4
Toplam	685	100,0

Tablo 4.16'da katılımcıların lisansüstü eğitim alma düşüncesi durumu değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.16 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 274'ünün "Evet", 134'ünün "Hayır" ve 277'sinin "Kararsızım" grubunda yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına sahip olan grup "Kararsızım" iken en düşük katılımcı frekansına sahip grubun ise "Hayır" olduğu görülmektedir.

Tablo 4.17: Katılımcıların Girişimcilik Dersi Alma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Girişimcilik Dersi Alma Durumu	n	%
Evet	278	40,6
Hayır	407	59,4
Toplam	685	100,0

Tablo 4.17’de katılımcıların girişimcilik dersi alma durumu değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.17 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 278’inin “Evet” ve 407’sinin “Hayır” grubunda yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre “Hayır” grubunda yer alan katılımcı sayısının “Evet” grubunda yer alan katılımcı sayısının yaklaşık 1,5 katı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.18: Katılımcıların İşletme ile ilgili Ders Alma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

İşletme ile ilgili Ders Alma Durumu	n	%
Evet	200	29,2
Hayır	485	70,8
Toplam	685	100,0

Tablo 4.18’de katılımcıların işletme ile ilgili ders alma durumu değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.18 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 200’ünün “Evet” ve 485’inin “Hayır” grubunda yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.19: Katılımcıların Ekonomi ve/veya Finans ile ilgili Ders Alma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Ekonomi ve/veya Finans ile ilgili Ders Alma Durumu	n	%
Evet	64	9,3
Hayır	621	90,7
Toplam	685	100,0

Tablo 4.19’da katılımcıların ekonomi ve/veya finans ile ilgili ders alma durumu değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.19 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 64’ünün “Evet” ve 621’inin “Hayır” grubunda yer aldığı görülmektedir.

4.2. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği ve Beş Faktör Kişilik Ölçeğine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde ölçek formunda yer alan Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği ve Beş Faktör Kişilik Ölçeğine ait veriler tablo haline getirilerek yorumlanmıştır.

Ölçeklerin güvenirlik düzeyini test etmek için Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Tablo 4.20'de ölçeklere ilişkin iç tutarlılık katsayıları yer almaktadır.

Tablo 4.20: Girişimcilik Ölçeği'ne ve Kişilik Ölçeği'nin Alt Boyutları'na İlişkin Güvenirlik Katsayıları

Boyutlar	Madde Sayıları	Cronbach's Alpha Katsayısı
Girişimcilik	36	,939
Dışa Dönüklük	8	,750
Uyumluluk	9	,625
Öz Disiplin	9	,758
Nevrotiklik	8	,620
Deneyime Açıklık	10	,724

Tablo 4.20 incelendiğinde, Cronbach's Alpha Katsayısı girişimcilik ölçeği için 0,939; Dışa Dönüklük alt boyutu için 0,750; Uyumluluk alt boyutu için 0,625; Öz Disiplin alt boyutu için 0,758; Nevrotiklik alt boyutu için 0,620 ve Deneyime Açıklık alt boyutu için 0,724 hesaplanmıştır. Tabloya göre hesaplanan bu değerlerin istatistiksel olarak kabul edilebilir sınırlar içerisinde yer aldığı ve ölçeklerin güvenilir oldukları sonucu çıkarılmaktadır (George & Mallery, 2003; Özdamar, 1999 akt. Tavşancıl, 2006, 29).

Tablo 4.21: Girişimcilik ve Kişilik Ölçeklerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Boyutlar	Ortalama	Medyan	Varyans	Std. Sapma	Minimum	Maksimum
Girişimcilik	4,0481	4,0556	,234	,48369	2,50	5,00
Dışa Dönüklük	3,7560	3,7500	,419	,64754	2,00	5,00
Uyumluluk	3,9351	3,8889	,241	,49092	2,56	5,00
Öz Disiplin	3,7376	3,7778	,357	,59754	1,89	5,00
Nevrotiklik	3,0144	3,0000	,351	,59208	1,13	4,50
Deneyime Açıklık	3,9047	4,0000	,267	,51652	2,20	5,00

Tablo 4.21'de girişimcilik ve kişilik ölçeklerine tanımlayıcı istatistik sonuçları görülmektedir. Tablo 4.21 incelendiğinde, ölçeğin ortalamasının 4,0481 ve standart sapmasının 0,48369 olduğu görülmektedir. Beş Faktör Kişilik Ölçeği'nin Dışa Dönüklük alt boyutunun ortalamasının 3,7560 ve standart sapmasının 0,64754; Uyumluluk alt boyutunun ortalamasının 3,9351 ve standart sapmasının 0,49092; Öz Disiplin alt boyutunun

ortalamasının 3,7376 ve standart sapmasının 0,59754; Nevrotiklik alt boyutunun ortalamasının 3,0144 ve standart sapmasının 0,59208 ve Deneyime Açıklık alt boyutunun ortalamasının 3,9047 ve standart sapmasının 0,51652 olduğu görülmektedir.

Tablo 4.22: Katılımcıların Girişimcilik Düzeylerine İlişkin Frekans ve Yüzdeleri

Girişimcilik Düzeyleri	n	%
Çok Düşük Girişimcilik	0	0
Düşük Girişimcilik	3	,4
Orta Düzeyde Girişimcilik	73	10,7
Yüksek Girişimcilik	351	51,2
Çok Yüksek Girişimcilik	258	37,7
Toplam	685	100,0

Tablo 4.22’de katılımcıların girişimcilik düzeylerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.22 incelendiğinde, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 3’ünün “Düşük Girişimcilik”, 73’ünün “Orta Düzeyde Girişimcilik”, 351’inin “Yüksek Girişimcilik” ve 258’inin “Çok Yüksek Girişimcilik” grubunda yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına sahip olan grubun “Yüksek Girişimcilik” düzeyinde olduğu görülmekte iken hiçbir katılımcının “Çok Düşük Girişimcilik” düzeyinde yer almadığı görülmektedir.

Tablo 4.23: Katılımcıların Bölüm Bazında Girişimcilik Düzeylerine İlişkin Frekans ve Yüzdeleri

Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği		Antrenörlük Eğitimi		Rekreasyon		Spor Yöneticiliği	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Girişimcilik Düzeyleri								
Çok Düşük Girişimcilik	0	0	0	0	0	0	0	0
Düşük Girişimcilik	0	0	3	1,5	0	0	0	0
Orta Düzeyde Girişimcilik	17	10,2	22	11,2	34	15,2	0	0
Yüksek Girişimcilik	90	53,9	106	54,1	104	46,4	51	52
Çok Yüksek Girişimcilik	60	35,9	65	33,2	86	38,4	47	48
Toplam	167	100	196	100	224	100	98	100

Tablo 4.23’te katılımcıların bölüm bazında girişimcilik düzeylerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Tablo 4.23 incelendiğinde: “Çok Yüksek Girişimcilik” seviyesinde en yüksek katılımcı yüzdesine sahip olan bölümün “Spor Yöneticiliği” olduğu görülmekte iken “Antrenörlük Eğitimi” bölümünün aynı seviyede en düşük katılımcı yüzdesine sahip olduğu; “Yüksek Girişimcilik” seviyesinde en yüksek katılımcı yüzdesine sahip olan bölümün “Antrenörlük Eğitimi” olduğu görülmekte iken “Rekreasyon” bölümünün aynı seviyede en düşük katılımcı yüzdesine sahip olduğu; “Orta Düzeyde Girişimcilik” seviyesinde en yüksek katılımcı yüzdesine sahip olan bölümün “Rekreasyon” olduğu

görülmekte iken “Spor Yöneticiliği” bölümünün aynı seviyede en düşük katılımcı yüzdesine sahip olduğu; “Düşük Düzeyde Girişimcilik” seviyesinde yalnızca “Antrenörlük Eğitimi” bölümünün yer aldığı (% 1,5) ve hiçbir bölümün “Çok Düşük Düzeyde Girişimcilik” seviyesinde olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4.24: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Bölüm Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Girişimcilik	Gruplar Arası	6,473	3	2,158	9,569	,000	Yön.>Öğr.; Yön.>Ant.; Yön.>Rek.; Rek.>Ant.
	Gruplar İçi	153,556	681	,225			
	Toplam	160,028	684				

Tablo 4.24 incelendiğinde; bölüm değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların bölüm değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($F_{(3-681)} = 9,569$; $p < 0.05$). Bölüm değişkenine göre anlamlı fark olan grupların belirlenmesi için yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılığın “Spor Yöneticiliği” ile “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği”; “Spor Yöneticiliği” ile “Antrenörlük Eğitimi” ve “Spor Yöneticiliği” ile “Rekreasyon” arasında olup “Spor Yöneticiliği Bölümü” lehinde olduğu görülmektedir. Ayrıca “Rekreasyon” ile “Antrenörlük Eğitimi” arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu anlaşılmış olup bu farklılığın “Rekreasyon Bölümü” lehinde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.25: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem İçin T Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	n	Ort.	Std. Sapma	sd	t	p
Girişimcilik	Kadın	231	4,0245	,50491	683	-,909	,363
	Erkek	454	4,0601	,47265			

Tablo 4.25’e göre; cinsiyet değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklem için t testinde, katılımcıların “Kadın” ve “Erkek” gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($t_{(683)} = -0,909$; $p > 0.05$).

Tablo 4.26: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamaları ile Yaş Değişkeni Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

		Girişimcilik	
Yaş	r	,249	
	p	,000	
	n	685	

Tablo 4.26'ya göre; katılımcıların yaş değişkeni ile girişimcilik puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=0,249$; $p<0.05$). Tabloya göre hesaplanan bu ilişki değerinin seviyesinin istatistiksel olarak düşük düzeyde olduğu sonucu çıkarılmaktadır (Büyüköztürk, 2016, 32).

Tablo 4.27: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının İş Deneyimi Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem İçin T Testi Sonuçları

Boyut	İş Deneyimi	n	Ort.	Std. Sapma	sd	t	p
Girişimcilik	Var	504	4,0980	,48948	683	4,576	,000
	Yok	181	3,9090	,43942			

Tablo 4.27'ye göre; iş deneyimi değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklem için t testinde, katılımcıların “İş Deneyimi Var” ve “İş Deneyimi Yok” gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmekte olup bu farklılığın “İş Deneyimi Var” grubu lehinde olduğu anlaşılmaktadır ($t_{(683)}= 4,576$; $p<0.05$).

Tablo 4.28: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Sınıf Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Girişimcilik	Gruplar Arası	7,882	3	2,627	11,759	,000	4>1; 3>1; 2>1
	Gruplar İçi	152,147	681	,223			
	Toplam	160,028	684				

Tablo 4.28 incelendiğinde; sınıf değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların sınıf değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($F_{(3-681)}=11,759$; $p<0.05$). Sınıf değişkenine göre anlamlı fark olan grupların belirlenmesi için yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda istatistiksel olarak

anlamli farklılığın “4. Sınıf” ile “1. Sınıf” arasında olup “4. Sınıf” lehinde; “3. Sınıf” ile “1. Sınıf” arasında olup “3. Sınıf” lehinde ve “2. Sınıf” ile “1. Sınıf” arasında olup “2. Sınıf” lehinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.29: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Aileleri ile İkamet Ettikleri Yer Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamli Fark
Girişimcilik	Gruplar Arası	22,693	3	7,564	37,509	,000	İ>İlçe; İ>Belde; İ>Köy;
	Gruplar İçi	137,335	681	,202			İlçe>Belde; İlçe>Köy;
	Toplam	160,028	684				Belde>Köy

Tablo 4.29 incelendiğinde; aileler ile birlikte ikamet edilen yer değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların aile ikameti değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılığın olduğu görülmektedir ($F_{(3-681)} = 37,509$; $p < 0.05$). Aile ikameti değişkenine göre anlamli fark olan grupların belirlenmesi için yapılan Tukey oklu karşılaştırma testi sonucunda istatistiksel olarak anlamli farklılığın “İ” ile “İlçe”, “İ” ile “Belde” ve “İ” ile “Köy” arasında olup “İ” lehinde; “İlçe” ile “Belde” ve “İlçe” ile “Köy” arasında olup “İlçe” lehinde ve “Belde” ile “Köy” arasında olup “Belde” lehinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.30: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Anne Mesleği Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamli Fark
Girişimcilik	Gruplar Arası	2,673	2	1,336	5,792	,003	. ve . E.>alışmayan;
	Gruplar İçi	157,355	682	,231			. ve . E.>K. İ. ve K. İ. E.
	Toplam	160,028	684				

Tablo 4.30 incelendiğinde; anne mesleği değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların anne mesleği değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir farklılığın olduğu görülmektedir ($F_{(3-681)} = 5,792$; $p < 0.05$). Anne mesleği değişkenine göre anlamli fark olan grupların belirlenmesi için yapılan Tukey oklu karşılaştırma testi sonucunda istatistiksel olarak anlamli farklılığın “alışan ve alışan Emeklisi” ile

“Çalışmayan” ve “Çalışan ve Çalışan Emeklisi” ile “Kendi İş ve Kendi İşinden Emekli” arasında olup “Çalışan ve Çalışan Emeklisi” lehinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.31: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Baba Mesleği Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Girişimcilik	Gruplar Arası	,531	2	,265	1,134	,322	-
	Gruplar İçi	159,498	682	,234			
	Toplam	160,028	684				

Tablo 4.31 incelendiğinde; baba mesleği değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların baba mesleği değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($F_{(3-681)}=1,134$; $p>0.05$).

Tablo 4.32: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Ailelerindeki Girişimci Durumu Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem İçin T Testi Sonuçları

Boyut	Aile Girişimci Var mı?	n	Ort.	Std. Sapma	sd	t	p
Girişimcilik	Var	304	4,1088	,43928	683	2,952	,003
	Yok	381	3,9996	,51182			

Tablo 4.32’ye göre; katılımcıların ailelerindeki girişimci durumu değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklem için t testinde, katılımcıların “Ailelerinde Girişimci Var” ve “Ailelerinde Girişimci Yok” gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmekte olup bu farklılığın “Ailelerinde Girişimci Var” grubu lehinde olduğu anlaşılmaktadır ($t_{(683)}=2,952$; $p<0.05$).

Tablo 4.33: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Girişimcilik	Gruplar Arası	3,098	4	,774	3,356	,010	Üni.>Lise; Üni.>Orta; Üni.>İlk; Üni.>Okuzr Değ.
	Gruplar İçi	156,930	680	,231			
	Toplam	160,028	684				

Tablo 4.33 incelendiğinde; anne eğitim durumu değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup

olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların anne eğitim durumu değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($F_{(3-681)}=3,356$; $p<0.05$). Anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı fark olan grupların belirlenmesi için yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılığın “Üniversite” ile “Lise”, “Üniversite” ile “Ortaokul”, “Üniversite” ile “İlkokul” ve “Üniversite” ile “Okuryazar Değil” arasında olup “Üniversite” lehinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.34: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Girişimcilik	Gruplar Arası	1,422	3	,474	2,035	,108	-
	Gruplar İçi	158,607	681	,233			
	Toplam	160,028	684				

Tablo 4.34 incelendiğinde; baba eğitim durumu değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların baba eğitim durumu değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($F_{(3-681)}=2,035$; $p>0.05$).

Tablo 4.35: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Girişimcilik	Gruplar Arası	2,017	3	,672	2,898	,034	Düz Lise>Anadolu Lisesi
	Gruplar İçi	158,011	681	,232			
	Toplam	160,028	684				

Tablo 4.35 incelendiğinde; katılımcıların mezun oldukları lise türü değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların mezun olunan lise türü değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($F_{(3-681)}= 2,898$; $p<0.05$). Mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı fark olan grupların belirlenmesi için yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılığın “Düz Lise” ile “Anadolu Lisesi” arasında olup “Düz Lise” lehinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.36: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Aktif Olarak (Lisanslı) Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem İçin T Testi Sonuçları

Boyut	Aktif Olarak (Lisanslı) Spor Yapma Durumu	n	Ort.	Std. Sapma	sd	t	p
Girişimcilik	Evet	429	4,0343	,54317	683	-,965	,335
	Hayır	256	4,0712	,36265			

Tablo 4.36'ya göre; katılımcıların aktif olarak (lisanslı) spor yapma durumu değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklem için t testinde, katılımcıların “Evet” ve “Hayır” gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($t_{(683)} = -0,965$; $p > 0,05$).

Tablo 4.37: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Kişisel Gelir Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Girişimcilik	Gruplar Arası	5,136	4	1,284	5,637	,000	2.001 TL ve üzeri > 0-500 TL;
	Gruplar İçi	154,892	680	,228			1.501-2.000 TL > 0-500 TL;
	Toplam	160,028	684		1.001-1.500 TL > 0-500 TL		

Tablo 4.37 incelendiğinde; kişisel gelir değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların kişisel gelir değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($F_{(3-681)} = 5,637$; $p < 0,05$). Kişisel gelir değişkenine göre anlamlı fark olan grupların belirlenmesi için yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılığın “2.001 TL ve üzeri” ile “0-500 TL” arasında olup “2.001 TL ve üzeri” lehinde, “1.501-2.000 TL” ile “0-500 TL” arasında olup “1.501-2.000 TL” lehinde ve “1.001-1.500 TL” ile “0-500 TL” arasında olup “1.001-1.500 TL” lehinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.38'deki bilgilerin anlaşılabilir olması amacıyla “Aile Geliri” gruplarından “4.501 TL ve üzeri” → 8; “4.001-4.500 TL” → 7; “3.501-4.000 TL” → 6; “3.001-3.500 TL” → 5; “2.501-3.000 TL” → 4; “2.001-2.500 TL” → 3; “1.501-2.000 TL” → 2 ve “0-1.500 TL” → 1 olarak kodlanmıştır.

Tablo 4.38: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Aile Geliri Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Girişimcilik	Gruplar Arası	14,485	7	2,069	9,625	,000	8>7; 8>6; 8>5; 8>4; 8>3; 8>2; 8>1; 7>3; 6>4; 6>3; 5>3
	Gruplar İçi	145,544	677	,215			
	Toplam	160,028	684				

Tablo 4.38 incelendiğinde; aile geliri (kişisel gelir hariç) değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların aile geliri değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($F_{(3-681)} = 9,625$; $p < 0.05$). Aile geliri değişkenine göre anlamlı fark olan grupların belirlenmesi için yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılığın “4.501 TL ve üzeri” ile “4.001-4.500 TL”, “4.501 TL ve üzeri” ile “3.501-4.000 TL”, “4.501 TL ve üzeri” ile “3.001-3.500 TL”, “4.501 TL ve üzeri” ile “2.501-3.000 TL”, “4.501 TL ve üzeri” ile “2.001-2.500 TL”, “4.501 TL ve üzeri” ile “1.501-2.000 TL” ve “4.501 TL ve üzeri” ile “0-1.500 TL” arasında olup “4.501 TL ve üzeri” lehinde; “4.001-4.500 TL” ile “2.001-2.500 TL” arasında olup “4.001-4.500 TL” lehinde; “3.501-4.000 TL” ile “2.501-3.000 TL”, “3.501-4.000 TL” ile “2.001-2.500 TL” arasında olup “3.501-4.000 TL” lehinde ve “3.001-3.500 TL” ile “2.001-2.500 TL” arasında olup “3.001-3.500 TL” lehinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.39: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Lisansüstü Eğitim Alma İsteği Değişkenine Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Girişimcilik	Gruplar Arası	6,283	2	3,141	13,935	,000	Evet>Hayır; Evet>Kararsızım
	Gruplar İçi	153,745	682	,225			
	Toplam	160,028	684				

Tablo 4.39 incelendiğinde; lisansüstü eğitim alma isteği değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, katılımcıların lisansüstü eğitim alma isteği değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($F_{(3-681)} = 13,935$; $p < 0.05$). Lisansüstü eğitim alma isteği değişkenine göre anlamlı fark olan grupların belirlenmesi için yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda istatistiksel olarak

anlamli farklılığın ‘‘Evet’’ ile ‘‘Hayır’’ ve ‘‘Evet’’ ile ‘‘Kararsızım’’ arasında olup ‘‘Evet’’ lehinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.40: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Girişimcilik Dersi Alma Durumu Değişkenine Göre Bağımsız rneklemler İçin T Testi Sonuçları

Boyut	Girişimcilik Dersi Alma Durumu	n	Ort.	Std. Sapma	sd	t	p
Girişimcilik	Evet	278	4,1794	,46379	683	6,019	,000
	Hayır	407	3,9584	,47701			

Tablo 4.40’a göre; girişimcilik dersi alma durumu değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklemler için t testinde, katılımcıların ‘‘Evet’’ ve ‘‘Hayır’’ gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu grlmekte olup bu farklılığın ‘‘Evet’’ grubu lehinde olduğu anlaşılmaktadır ($t_{(683)} = 6,019$; $p < 0.05$).

Tablo 4.41: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının İşletme ile ilgili Ders Alma Durumu Değişkenine Göre Bağımsız rneklemler İçin T Testi Sonuçları

Boyut	İşletme ile ilgili Ders Alma Durumu	n	Ort.	Std. Sapma	sd	t	p
Girişimcilik	Evet	200	4,1169	,46391	683	2,401	,017
	Hayır	485	4,0197	,48927			

Tablo 4.41’e göre; işletme ile ilgili ders alma durumu değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklemler için t testinde, katılımcıların ‘‘Evet’’ ve ‘‘Hayır’’ gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu grlmekte olup bu farklılığın ‘‘Evet’’ grubu lehinde olduğu anlaşılmaktadır ($t_{(683)} = 2,401$; $p < 0.05$).

Tablo 4.42: Katılımcıların Girişimcilik Puan Ortalamalarının Ekonomi ve/veya Finans ile ilgili Ders Alma Durumu Değişkenine Göre Bağımsız rneklemler İçin T Testi Sonuçları

Boyut	Ekonomi ve/veya Finans ile ilgili Ders Alma Durumu	n	Ort.	Std. Sapma	sd	t	p
Girişimcilik	Evet	64	4,2869	,58234	683	4,198	,000
	Hayır	621	4,0235	,46600			

Tablo 4.42’ye göre; ekonomi ve/veya finans ile ilgili ders alma durumu değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklemler için t testinde,

katılımcıların “Evet” ve “Hayır” gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmekte olup bu farklılığın “Evet” grubu lehinde olduğu anlaşılmaktadır ($t_{(683)}= 4,198$; $p<0.05$).

Tablo 4.43: Katılımcıların Girişimcilik Ölçeği Puan Ortalamaları ile Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutları Puan Ortalamaları Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

		Girişimcilik	Dışa Dönüklük	Uyumluluk	Öz Disiplin	Nevrotiklik	Deneyime Açıklık
Girişimcilik	r	1	,466**	,229**	,396**	-,164**	,476**
	p		,000	,000	,000	,000	,000
	n	685	685	685	685	685	685
Dışa Dönüklük	r	,466**	1	,131**	,292**	-,175**	,368**
	p	,000		,001	,000	,000	,000
	n	685	685	685	685	685	685
Uyumluluk	r	,229**	,131**	1	,335**	-,167**	,298**
	p	,000	,001		,000	,000	,000
	n	685	685	685	685	685	685
Öz Disiplin	r	,396**	,292**	,335**	1	-,316**	,270**
	p	,000	,000	,000		,000	,000
	n	685	685	685	685	685	685
Nevrotiklik	r	-,164**	-,175**	-,167**	-,316**	1	-,028
	p	,000	,000	,000	,000		,461
	n	685	685	685	685	685	685
Deneyime Açıklık	r	,476**	,368**	,298**	,270**	-,028	1
	p	,000	,000	,000	,000	,461	
	n	685	685	685	685	685	685

Tablo 4.43’e göre; katılımcıların “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” puan ortalamaları ile “Beş Faktör Kişilik Ölçeği” alt boyutları puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde katılımcıların “Girişimcilik” ile “Dışa Dönüklük” puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=0,466$; $p<0.05$); “Girişimcilik” ile “Uyumluluk” puan ortalamaları arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=0,229$; $p<0.05$); “Girişimcilik” ile “Öz Disiplin” puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=0,396$; $p<0.05$); “Girişimcilik” ile “Nevrotiklik” puan ortalamaları arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=-0,164$; $p<0.05$) ve “Girişimcilik” ile “Deneyime Açıklık” puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=0,476$; $p<0.05$) olduğu görülmektedir. Korelasyon analizi sonucunda elde edilen katsayıların düzeyleri Büyüköztürk’e (2016, 32) göre ifade edilmiştir.

Tablo 4.44: Katılımcıların Dışa Dönüklük Alt Boyutu Puan Ortalamalarının Girişimcilik Puan Ortalamaları Üzerindeki Etkisine İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Açıklayıcı Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	r
Sabit	2,742	,096	-	28,439	,000	-
Dışa Dönüklük	,348	,025	,466	13,750	,000	,466

Açıklanan Değişken: Girişimcilik
R=0,466; R²=0,217; F₍₁₋₆₈₃₎=189,070; p=0,000; Durbin-Watson (D.W.) Statistic=1,841

Tablo 4.44'e göre, katılımcıların "Girişimcilik Puan Ortalamaları" üzerinde etkisi olduğu düşünülen, "Dışa Dönüklük" alt boyutunun "Girişimciliği" ne şekilde yordadığının ortaya koyulması amacıyla yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda; "Dışa Dönüklük" ile "Girişimcilik" arasında anlamlı bir ilişki gözlenmektedir (R=0,466; R²=0,217). Ayrıca "Dışa Dönüklük" alt boyutunun "Girişimciliğin" anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmekte olup (F₍₁₋₆₈₃₎=189,070; p<0,05) "Dışa Dönüklük" alt boyutu "Girişimcilik" puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 22'sini açıklamaktadır. Regresyon denkleminde esas yordayıcı değişkenin katsayısının (B=0,348) anlamlılık testi de, "Dışa Dönüklük" alt boyutunun anlamlı bir açıklayıcı değişken olduğunu göstermektedir (t=13,750; p<0,05).

Regresyon analizi sonuçlarına göre "Girişimcilik Puan Ortalamasını" yordayan regresyon denklemi şu şekilde ifade edilebilmektedir:

$$\text{Girişimcilik} = 2,742 + (0,348 \times \text{Dışa Dönüklük})$$

Tablo 4.45: Katılımcıların Uyumluluk Alt Boyutu Puan Ortalamalarının Girişimcilik Puan Ortalamaları Üzerindeki Etkisine İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Açıklayıcı Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	r
Sabit	3,160	,146	-	21,716	,000	-
Uyumluluk	,226	,037	,229	6,147	,000	,229

Açıklanan Değişken: Girişimcilik
R=0,229; R²=0,052; F₍₁₋₆₈₃₎= 37,784; p=0,000; Durbin-Watson (D.W.) Statistic=1,864

Tablo 4.45'e göre, katılımcıların "Girişimcilik Puan Ortalamaları" üzerinde etkisi olduğu düşünülen, "Uyumluluk" alt boyutunun "Girişimciliği" ne şekilde yordadığının ortaya koyulması amacıyla yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda; "Uyumluluk" ile "Girişimcilik" arasında anlamlı bir ilişki gözlenmektedir (R=0,229; R²=0,052). Ayrıca "Uyumluluk" alt boyutunun "Girişimciliğin" anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmekte olup (F₍₁₋₆₈₃₎= 37,784; p<0,05) "Uyumluluk" alt boyutu "Girişimcilik" puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 5'ini açıklamaktadır. Regresyon denkleminde esas yordayıcı değişkenin

katsayısının (B=0,226) anlamlılık testi de, “Uyumluluk” alt boyutunun anlamlı bir açıklayıcı değişken olduğunu göstermektedir (t=6,147; p<0,05).

Regresyon analizi sonuçlarına göre “Girişimcilik Puan Ortalamasını” yordayan regresyon denklemi şu şekilde ifade edilebilmektedir:

$$\text{Girişimcilik} = 3,160 + (0,226 \times \text{Uyumluluk})$$

Tablo 4.46: Katılımcıların Öz Disiplin Alt Boyutu Puan Ortalamalarının Girişimcilik Puan Ortalamaları Üzerindeki Etkisine İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Açıklayıcı Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	r
Sabit	2,850	,108	-	26,475	,000	-
Öz Disiplin	,321	,028	,396	11,271	,000	,396

Açıklanan Değişken: Girişimcilik
R=0,396; R²=0,157; F₍₁₋₆₈₃₎= 127,030; p=0,000; Durbin-Watson (D.W.) Statistic=1,948

Tablo 4.46’ya göre, katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünülen, “Öz Disiplin” alt boyutunun “Girişimciliği” ne şekilde yordadığının ortaya koyulması amacıyla yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda; “Öz Disiplin” ile “Girişimcilik” arasında anlamlı bir ilişki gözlenmektedir (R=0,396; R²=0,157). Ayrıca “Öz Disiplin” alt boyutunun “Girişimciliğin” anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmekte olup (F₍₁₋₆₈₃₎= 127,030; p<0,05) “Öz Disiplin” alt boyutu “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 16’sını açıklamaktadır. Regresyon denkleminde esas yordayıcı değişkenin katsayısının (B=0,321) anlamlılık testi de, “Öz Disiplin” alt boyutunun anlamlı bir açıklayıcı değişken olduğunu göstermektedir (t=11,271; p<0,05).

Regresyon analizi sonuçlarına göre “Girişimcilik Puan Ortalamasını” yordayan regresyon denklemi şu şekilde ifade edilebilmektedir:

$$\text{Girişimcilik} = 2,850 + (0,321 \times \text{Öz Disiplin})$$

Tablo 4.47: Katılımcıların Nevrotiklik Alt Boyutu Puan Ortalamalarının Girişimcilik Puan Ortalamaları Üzerindeki Etkisine İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Açıklayıcı Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	r
Sabit	4,452	,095	-	47,004	,000	-
Nevrotiklik	-,134	,031	-,164	-4,350	,000	-,164

Açıklanan Değişken: Girişimcilik
R=0,164; R²=0,027; F₍₁₋₆₈₃₎= 18,918; p=0,000; Durbin-Watson (D.W.) Statistic=1,954

Tablo 4.47’ye göre, katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünülen, “Nevrotiklik” alt boyutunun “Girişimciliği” ne şekilde yordadığının ortaya koyulması amacıyla yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda; “Nevrotiklik” ile “Girişimcilik” arasında anlamlı bir ilişki gözlenmektedir ($R=0,164$; $R^2=0,027$). Ayrıca “Nevrotiklik” alt boyutunun “Girişimciliğin” anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmekte olup ($F_{(1-683)}= 18,918$; $p<0,05$) “Nevrotiklik” alt boyutu “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 3’ünü açıklamaktadır. Regresyon denkleminde esas yordayıcı değişkenin katsayısının ($B=-0,134$) anlamlılık testi de, “Nevrotiklik” alt boyutunun anlamlı bir açıklayıcı değişken olduğunu göstermektedir ($t=-4,350$; $p<0,05$).

Regresyon analizi sonuçlarına göre “Girişimcilik Puan Ortalamasını” yordayan regresyon denklemi şu şekilde ifade edilebilmektedir:

$$\text{Girişimcilik} = 4,452 + (-0,134 \times \text{Nevrotiklik})$$

Tablo 4.48: Katılımcıların Deneyime Açıklık Alt Boyutu Puan Ortalamalarının Girişimcilik Puan Ortalamaları Üzerindeki Etkisine İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Açıklayıcı Değişken	B	Std. Hata	Beta	t	p	r
Sabit	2,308	,124	-	18,592	,000	-
Deneyime Açıklık	,446	,032	,476	14,145	,000	,476

Açıklanan Değişken: Girişimcilik
 $R=0,476$; $R^2=0,227$; $F_{(1-683)}= 200,072$; $p=0,000$; Durbin-Watson (D.W.) Statistic=1,961

Tablo 4.48’e göre, katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünülen, “Deneyime Açıklık” alt boyutunun “Girişimciliği” ne şekilde yordadığının ortaya koyulması amacıyla yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonucunda; “Deneyime Açıklık” ile “Girişimcilik” arasında anlamlı bir ilişki gözlenmektedir ($R=0,476$; $R^2=0,227$). Ayrıca “Deneyime Açıklık” alt boyutunun “Girişimciliğin” anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmekte olup ($F_{(1-683)}= 200,072$; $p<0,05$) “Deneyime Açıklık” alt boyutu “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 23’ünü açıklamaktadır. Regresyon denkleminde esas yordayıcı değişkenin katsayısının ($B=0,446$) anlamlılık testi de, “Deneyime Açıklık” alt boyutunun anlamlı bir açıklayıcı değişken olduğunu göstermektedir ($t=14,145$; $p<0,05$).

Regresyon analizi sonuçlarına göre “Girişimcilik Puan Ortalamasını” yordayan regresyon denklemi şu şekilde ifade edilebilmektedir:

$$\text{Girişimcilik} = 2,308 + (0,446 \times \text{Deneyime Açıklık})$$

Tablo 4.49: Deneyime Açıklık ve Dışa Dönüklük Alt Boyutlarının Girişimcilik Üzerindeki Etkilerine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Açıklayıcı Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	p	İkili r	Kısmi r	Tolerans	VIF
Sabit	1,818	,126	-	14,404	,000	-	-	-	-
Deneyime Açıklık	,330	,032	,352	10,404	,000	,476	,370	,864	1,157
Dışa Dönüklük	,251	,025	,336	9,919	,000	,466	,355	,864	1,157

Açıklanan Değişken: Girişimcilik
R=0,569; R²=0,324; F₍₂₋₆₈₂₎= 163,495; p=0,000; Durbin-Watson (D.W.) Statistic=1,903

Tablo 4.49'a göre, katılımcıların "Girişimcilik Puan Ortalamaları" üzerinde etkisi olduğu düşünülen, "Deneyime Açıklık" ve "Dışa Dönüklük" alt boyutlarının "Girişimciliği" ne şekilde yordadığının ortaya koyulması amacıyla yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda; "Deneyime Açıklık" ve "Dışa Dönüklük" değişkenleri birlikte "Girişimcilik" ile anlamlı bir ilişki ($R=0,569$; $R^2=0,324$) sergilemişlerdir ($F_{(2-682)}= 163,495$; $p<0,05$). "Deneyime Açıklık" ve "Dışa Dönüklük" değişkenleri birlikte "Girişimcilik" puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 32'sini açıklamaktadır. Standartlaştırılmış regresyon katsayılarına göre, yordayıcı değişkenlerin "Girişimcilik" üzerindeki görece önemlerinin sırasıyla; "Deneyime Açıklık" ($\beta=0,352$) ve "Dışa Dönüklük" ($\beta=0,336$) olduğu görülmektedir. Yordayıcı değişkenlerin regresyon katsayılarının anlamlılık testleri göz önüne alındığında; "Deneyime Açıklık" ($t=10,404$; $p<0,05$) ve "Dışa Dönüklük" ($t=9,919$; $p<0,05$) değişkenlerinin her ikisinin de "Girişimcilik" üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu görülmektedir. Yordayıcı değişkenler ile "Girişimcilik" arasındaki ilişkiler incelendiğinde; "Deneyime Açıklık" ile ($r=0,476$) [diğer yordayıcı değişkenin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,370$)] ve "Dışa Dönüklük" ile ($r=0,466$) [diğer yordayıcı değişkenin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,355$)] düzeyinde korelasyon gözlenmektedir. Bu iki yordayıcı değişken rassal seçilmemiş olup bu iki açıklayıcı değişken ile oluşturulan model; "Beş Faktör Kişilik Ölçeği" alt boyutlarından iki açıklayıcı değişken ile oluşturulabilecek tüm model seçenekleri içinden en yüksek açıklama oranına sahip olan modeldir.

Regresyon analizi sonuçlarına göre "Girişimcilik Puan Ortalamasını" yordayan regresyon denklemi şu şekilde ifade edilebilmektedir:

$$\text{Girişimcilik} = 1,818 + (0,330 \times \text{Deneyime Açıklık}) + (0,251 \times \text{Dışa Dönüklük})$$

Tablo 4.50: Deneyime Açıklık, Dışa Dönüklük ve Öz Disiplin Alt Boyutlarının Girişimcilik Üzerindeki Etkilerine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Açıklayıcı Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	p	İkili r	Kısmi r	Tolerans	VIF
Sabit	1,424	,134	-	10,640	,000	-	-	-	-
Deneyime Açıklık	,290	,031	,309	9,300	,000	,476	,336	,836	1,197
Dışa Dönüklük	,213	,025	,285	8,501	,000	,466	,310	,824	1,213
Öz Disiplin	,186	,026	,229	7,097	,000	,396	,262	,884	1,131

Açıklanan Değişken: Girişimcilik
R=0,609; R²=0,371; F₍₃₋₆₈₁₎= 133,676; p=0,000; Durbin-Watson (D.W.) Statistic=1,903

Tablo 4.50'ye göre, katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünülen, “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük” ve “Öz Disiplin” alt boyutlarının “Girişimciliği” ne şekilde yordadığının ortaya koyulması amacıyla yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda; “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük” ve “Öz Disiplin” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” ile anlamlı bir ilişki ($R=0,609$; $R^2=0,371$) sergilemişlerdir ($F_{(3-681)}= 133,676$; $p<0,05$). “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük” ve “Öz Disiplin” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 37’sini açıklamaktadır. Standartlaştırılmış regresyon katsayılarına göre, yordayıcı değişkenlerin “Girişimcilik” üzerindeki görece önemlerinin sırasıyla; “Deneyime Açıklık” ($\beta=0,309$), “Dışa Dönüklük” ($\beta=0,285$) ve “Öz Disiplin” ($\beta=0,229$) olduğu görülmektedir. Yordayıcı değişkenlerin regresyon katsayılarının anlamlılık testleri göz önüne alındığında; “Deneyime Açıklık” ($t=9,300$; $p<0,05$), “Dışa Dönüklük” ($t=8,501$; $p<0,05$) ve “Öz Disiplin” ($t=7,097$; $p<0,05$) değişkenlerinin her üçünün de “Girişimcilik” üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu görülmektedir. Yordayıcı değişkenler ile “Girişimcilik” arasındaki ilişkiler incelendiğinde; “Deneyime Açıklık” ile ($r=0,476$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,336$)], “Dışa Dönüklük” ile ($r=0,466$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,310$)] ve “Öz Disiplin” ile ($r=0,396$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,262$)] düzeyinde korelasyon gözlenmektedir. Bu üç yordayıcı değişken rassal seçilmemiş olup bu üç açıklayıcı değişken ile oluşturulan model; “Beş Faktör Kişilik Ölçeği” alt boyutlarından üç açıklayıcı değişken ile oluşturulabilecek tüm model seçenekleri içinden en yüksek açıklama oranına sahip olan modeldir.

Regresyon analizi sonuçlarına göre “Girişimcilik Puan Ortalamasını” yordayan regresyon denklemi şu şekilde ifade edilebilmektedir:

$$\text{Girişimcilik} = 1,424 + (0,290 \times \text{Deneyime Açıklık}) + (0,213 \times \text{Dışa Dönüklük}) + (0,186 \times \text{Öz Disiplin})$$

Tablo 4.51: Deneyime Açıklık, Dışa Dönüklük, Öz Disiplin ve Nevrotiklik Alt Boyutlarının Girişimcilik Üzerindeki Etkilerine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Açıklayıcı Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	p	İkili r	Kısmi r	Tolerans	VIF
Sabit	1,551	,173	-	8,987	,000	-	-	-	-
Dışa Dönüklük	,209	,025	,280	8,311	,000	,466	,304	,813	1,230
Öz Disiplin	,176	,027	,218	6,443	,000	,396	,240	,808	1,238
Nevrotiklik	-,031	,026	-,038	-1,161	,246	-,164	-,044	,884	1,131
Deneyime Açıklık	,293	,031	,313	9,371	,000	,476	,338	,828	1,208

Açıklanan Değişken: Girişimcilik
R=0,610; R²=0,372; F₍₄₋₆₈₀₎= 100,645; p=0,000; Durbin-Watson (D.W.) Statistic=1,903

Tablo 4.51'e göre, katılımcıların "Girişimcilik Puan Ortalamaları" üzerinde etkisi olduğu düşünülen, "Deneyime Açıklık", "Dışa Dönüklük", "Öz Disiplin" ve "Nevrotiklik" alt boyutlarının "Girişimciliği" ne şekilde yordadığının ortaya koyulması amacıyla yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda; "Deneyime Açıklık", "Dışa Dönüklük", "Öz Disiplin" ve "Nevrotiklik" değişkenleri birlikte "Girişimcilik" ile anlamlı bir ilişki (R=0,610; R²=0,372) sergilemişlerdir (F₍₄₋₆₈₀₎= 100,645; p<0,05). "Deneyime Açıklık", "Dışa Dönüklük", "Öz Disiplin" ve "Nevrotiklik" değişkenleri birlikte "Girişimcilik" puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 37'sini açıklamaktadır. Standartlaştırılmış regresyon katsayılarına göre, yordayıcı değişkenlerin "Girişimcilik" üzerindeki görece önemlerinin sırasıyla; "Deneyime Açıklık" (β=0,313), "Dışa Dönüklük" (β=0,280), "Öz Disiplin" (β=0,218) ve "Nevrotiklik" (β=-0,038) olduğu görülmektedir. Yordayıcı değişkenlerin regresyon katsayılarının anlamlılık testleri göz önüne alındığında; yordayıcı değişkenlerde sadece "Deneyime Açıklık" (t=9,371; p<0,05), "Dışa Dönüklük" (t=8,311; p<0,05) ve "Öz Disiplin" (t=6,443; p<0,05) değişkenlerinin "Girişimcilik" üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu görülmekte iken "Nevrotiklik" (t=-1,161; p>0,05) alt boyutunun ise "Girişimcilik" üzerinde anlamlı yordayıcı olmadığı sonucu çıkarılmaktadır. Yordayıcı değişkenler ile "Girişimcilik" arasındaki ilişkiler incelendiğinde; "Deneyime Açıklık" ile (r=0,476) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde (r=0,338)], "Dışa Dönüklük" ile (r=0,466) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde (r=0,304)], "Öz Disiplin" ile (r=0,396) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde (r=0,240)] ve "Nevrotiklik" ile (r=-0,164) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde (r=-0,044)] düzeyinde korelasyon gözlenmektedir. Bu dört yordayıcı değişken rassal seçilmemiş olup bu dört

açıklayıcı değişken ile oluşturulan model; “Beş Faktör Kişilik Ölçeği” alt boyutlarından dört açıklayıcı değişken ile oluşturulabilecek tüm model seçenekleri içinden en yüksek açıklama oranına sahip olan modeldir.

Regresyon analizi sonuçlarına göre “Girişimcilik Puan Ortalamasını” yordayan regresyon denklemi şu şekilde ifade edilebilmektedir:

$$\text{Girişimcilik} = 1,551 + (0,293 \times \text{Deneyime Açıklık}) + (0,209 \times \text{Dışa Dönüklük}) + (0,176 \times \text{Öz Disiplin}) + (-0,031 \times \text{Nevrotiklik})$$

Tablo 4.52: Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutlarının Girişimcilik Üzerindeki Etkilerine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Açıklayıcı Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	p	İkili r	Kısmi r	Tolerans	VIF
Sabit	1,490	,193	-	7,737	,000	-	-	-	-
Dışa Dönüklük	,210	,025	,281	8,333	,000	,466	,305	,811	1,233
Uyumluluk	,023	,033	,024	,711	,477	,229	,027	,834	1,200
Öz Disiplin	,171	,028	,212	6,074	,000	,396	,227	,760	1,316
Nevrotiklik	-,029	,027	-,035	-1,092	,275	-,164	-,042	,877	1,140
Deneyime Açıklık	,288	,032	,307	8,933	,000	,476	,324	,781	1,280

Açıklanan Değişken: Girişimcilik
R=0,610; R²=0,372; F₍₅₋₆₇₉₎= 80,559; p=0,000; Durbin-Watson (D.W.) Statistic=1,903

Tablo 4.52’ye göre, katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünülen, “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük”, “Öz Disiplin”, “Nevrotiklik” ve “Uyumluluk” alt boyutlarının “Girişimciliği” ne şekilde yordadığının ortaya koyulması amacıyla yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda; “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük”, “Öz Disiplin”, “Nevrotiklik” ve “Uyumluluk” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” ile anlamlı bir ilişki (R=0,610; R²=0,372) sergilemişlerdir (F₍₅₋₆₇₉₎= 80,559; p<0,05). “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük”, “Öz Disiplin”, “Nevrotiklik” ve “Uyumluluk” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 37’sini açıklamaktadır. Standartlaştırılmış regresyon katsayılarına göre, yordayıcı değişkenlerin “Girişimcilik” üzerindeki görece önemlerinin sırasıyla; “Deneyime Açıklık” (β=0,307), “Dışa Dönüklük” (β=0,281), “Öz Disiplin” (β=0,212), “Nevrotiklik” (β=-0,035) ve “Uyumluluk” (β=0,024) olduğu görülmektedir. Yordayıcı değişkenlerin regresyon katsayılarının anlamlılık testleri göz önüne alındığında; yordayıcı değişkenlerde sadece “Deneyime Açıklık” (t=8,933; p<0,05), “Dışa Dönüklük” (t=8,333; p<0,05) ve “Öz Disiplin” (t=6,074; p<0,05) değişkenlerinin “Girişimcilik” üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu görülmekte iken

“Nevrotiklik” ($t=-1,092$; $p>0,05$) ve “Uyumluluk” ($t=0,711$; $p>0,05$) alt boyutlarının ise “Girişimcilik” üzerinde anlamlı yordayıcı olmadığı sonucu çıkarılmaktadır. Yordayıcı değişkenler ile “Girişimcilik” arasındaki ilişkiler incelendiğinde; “Deneyime Açıklık” ile ($r=0,476$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,324$)], “Dışa Dönüklük” ile ($r=0,466$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,305$)], “Öz Disiplin” ile ($r=0,396$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,227$)], “Nevrotiklik” ile ($r=-0,164$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=-0,042$)] ve “Uyumluluk” ile ($r=0,229$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,027$)] düzeyinde korelasyon gözlenmektedir.

Regresyon analizi sonuçlarına göre “Girişimcilik Puan Ortalamasını” yordayan regresyon denklemi:

$$\text{Girişimcilik} = 1,490 + (0,288 \times \text{Deneyime Açıklık}) + (0,210 \times \text{Dışa Dönüklük}) + (0,171 \times \text{Öz Disiplin}) + (-0,029 \times \text{Nevrotiklik}) + (0,023 \times \text{Uyumluluk})$$

olarak ifade edilebilmektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu araştırmada 2017-2018 Akademik Yılı Güz Dönemi Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda amaç ile uyumlu ölçek formu hazırlanmış ve bu ölçek formundan elde edilen ham veriler çeşitli istatistiksel analiz teknikleri kullanılarak bulgulara dönüştürülmüştür. Çalışmanın bu bölümünde, araştırma kapsamında elde edilen bulgulara dayalı olarak elde edilen sonuçlar ve ayrıca bu sonuçlara ilişkin tartışma ve öneriler yer almaktadır.

5.1. Tartışma ve Sonuçlar

Araştırma bulgularına göre toplam 685 katılımcının: 167'sinin "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği", 196'sının "Antrenörlük Eğitimi", 224'ünün "Rekreasyon" ve 98'inin "Spor Yöneticiliği" bölümlerinde yer aldığı; 231'i Kadın iken 454'ünün Erkek olduğu; yaş ortalamasının 21,425, ortanca yaş değerinin 21, minimum yaş değerinin 18, maksimum yaş değerinin 29 ve yaş ortalaması için standart sapmasının 1,8815; 222'sinin "1. Sınıf", 173'ünün "2. Sınıf", 155'inin "3. Sınıf" ve 135'inin "4. Sınıf" grubunda yer aldığı görülmektedir.

Araştırma da kullanılan ölçeklerin güvenilirlik düzeyini test etmek için Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Cronbach's Alpha Katsayısı girişimcilik ölçeği için 0,939; Dışa Dönüklük alt boyutu için 0,750; Uyumluluk alt boyutu için 0,625; Öz Disiplin alt boyutu için 0,758; Nevrotiklik alt boyutu için 0,620 ve Deneyime Açıklık alt boyutu için 0,724 hesaplanmıştır (Tablo 4.20). Hesaplanan bu değerlerin istatistiksel olarak kabul edilebilir sınırlar içerisinde yer aldığı ve ölçeklerin güvenilir oldukları sonucu çıkarılmaktadır (George & Mallery, 2003; Özdamar, 1999 akt. Tavşancıl, 2006, 29).

Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin ortalamasının 4,0481 ve standart sapmasının 0,48369 olduğu görülmektedir. Beş Faktör Kişilik Ölçeği'nin Dışa Dönüklük alt boyutunun ortalamasının 3,7560 ve standart sapmasının 0,64754; Uyumluluk alt boyutunun ortalamasının 3,9351 ve standart sapmasının 0,49092; Öz Disiplin alt boyutunun ortalamasının 3,7376 ve standart sapmasının 0,59754; Nevrotiklik alt boyutunun

ortalamasının 3,0144 ve standart sapmasının 0,59208 ve Deneyime Açıklık alt boyutunun ortalamasının 3,9047 ve standart sapmasının 0,51652 olduğu görülmektedir (Tablo 4.21).

Katılımcıların girişimcilik düzeylerine ilişkin örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 3'ünün "Düşük Girişimcilik", 73'ünün "Orta Düzeyde Girişimcilik", 351'inin "Yüksek Girişimcilik" ve 258'inin "Çok Yüksek Girişimcilik" grubunda yer aldığı görülmektedir (Tablo 4.22). Katılımcıların bölüm bazında girişimcilik düzeylerine ilişkin; "Çok Yüksek Girişimcilik" seviyesinde en yüksek katılımcı yüzdesine sahip olan bölümün "Spor Yöneticiliği" olduğu görülmekte iken "Antrenörlük Eğitimi" bölümünün aynı seviyede en düşük katılımcı yüzdesine sahip olduğu; "Yüksek Girişimcilik" seviyesinde en yüksek katılımcı yüzdesine sahip olan bölümün "Antrenörlük Eğitimi" olduğu görülmekte iken "Rekreasyon" bölümünün aynı seviyede en düşük katılımcı yüzdesine sahip olduğu; "Orta Düzeyde Girişimcilik" seviyesinde en yüksek katılımcı yüzdesine sahip olan bölümün "Rekreasyon" olduğu görülmekte iken "Spor Yöneticiliği" bölümünün aynı seviyede en düşük katılımcı yüzdesine sahip olduğu; "Düşük Düzeyde Girişimcilik" seviyesinde yalnızca "Antrenörlük Eğitimi" bölümünün yer aldığı (% 1,5) ve hiçbir bölümün "Çok Düşük Düzeyde Girişimcilik" seviyesinde olmadığı anlaşılmaktadır (Tablo 4.23).

Bu bulgular (Tablo 4.21, 4.22 ve 4.23) birlikte değerlendirildiğinde spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümü öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu görülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde; Bu sonucu destekler nitelikte araştırmaların olduğu görülmektedir. Özmen (2015) tarafından rekreasyon ve spor yöneticiliği bölümleri ve Özman (2013) tarafından spor yöneticiliği bölümü üzerine yapılmış olan araştırma sonuçları bulgularımız destekler nitelikte olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonucun özellikle spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümlerinin müfredatında yer alan işletme, yönetim vb. girişimcilik ile yakından ilgili olan derslerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bölüm değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılığın "Spor Yöneticiliği" ile "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği"; "Spor Yöneticiliği" ile "Antrenörlük Eğitimi" ve "Spor Yöneticiliği" ile "Rekreasyon" arasında olup "Spor Yöneticiliği Bölümü" lehinde olduğu görülmektedir. Ayrıca "Rekreasyon" ile "Antrenörlük Eğitimi" arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu anlaşılmış olup bu farklılığın "Rekreasyon Bölümü" lehinde olduğu görülmektedir (Tablo 4.24). Bu bulgu değerlendirildiğinde özellikle spor yöneticiliği ve

rekreasyon bölümü öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin yüksek olduğu sonucu çıkarılabilmektedir. Spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümü ders planları karşılaştırıldığında işletme, yönetim vb. girişimcilik ile yakından ilgili olan derslerin rekreasyon bölümünde de olmasına karşın spor yöneticiliği bölümünde daha fazla olduğu görülmekte olup bu durumun, katılımcıların girişimcilik düzeyleri artıran bir unsur olduğu düşüncesini kuvvetlendirdiği sonucu çıkarılabilmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre katılımcıların “Kadın” ve “Erkek” gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir (Tablo 4.25). Bu bulgu değerlendirildiğinde kadın ve erkek katılımcıların girişimcilik puan ortalamalarının yakın olduğu görülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde; Bu sonucu destekler nitelikte araştırmaların olduğu görülmektedir. Özmen (2015) tarafından rekreasyon ve spor yöneticiliği bölümleri, Özman (2013) tarafından spor yöneticiliği bölümü, Yılmaz ve Günel (2011) tarafından turizm bölümü, Kazaferoğlu (2017) üniversite öğrencileri ve Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından eğitim ve mesleki eğitim fakültesi öğrencileri üzerine yapılmış olan araştırma sonuçları bulgularımız destekler nitelikte olduğu anlaşılmaktadır. Fakat Şeşen ve Basım’ın (2012) yaptığı araştırmada, Wang and Wong’un (2004) ve Schiller and Crewson’un (1997) yaptığı araştırmalarda erkek öğrencilerin girişimcilik düzeyi kız öğrencilere göre daha yüksektir şeklindeki bulgular araştırmamızla aynı görüşte olmadığı görülmektedir. Bu sonucun; araştırma bulgularımızla çelişen çalışmaların örneklemelerinin farklı olmasından ve modern dünyada kadının sosyal ve iş hayatındaki artan rolünün kadın ve erkek girişimcilik düzeylerini bir birine yaklaştırdığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların yaş değişkeni ile girişimcilik puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Tablo 4.26). Bu ilişki değerinin seviyesinin istatistiksel olarak düşük düzeyde olduğu sonucu çıkarılmaktadır (Büyüköztürk, 2016, 32). Bu bulgu değerlendirildiğinde katılımcıların yaş düzeyi arttıkça girişimcilik düzeylerinin de arttığı sonucu çıkarılmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde; Şeşen ve Basım’ın (2012) yapmış oldukları araştırmada ileri yaştaki öğrencilerin daha düşük yaştaki öğrencilerden daha yüksek girişimcilik düzeyine sahip oldukları sonucu araştırma bulgumuzu destekler nitelikte olduğu anlaşılmaktadır. Fakat Kılıç, Keklik ve Çalış’ın (2012) Balıkesir üniversitesi Bandırma İşletme Bölümü öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada yaş ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki elde edememişlerdir. Bu sonucun örneklem

farklılığı ve buna bağlı olarak katılımcıların kişisel ve sosyal farklılıklarından dolayı girişimcilik düzeylerinin etkilenebileceği düşünülmektedir.

İş deneyimi değişkenine göre katılımcıların “İş Deneyimi Var” ve “İş Deneyimi Yok” gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmekte olup bu farklılığın “İş Deneyimi Var” grubu lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.27). Bu bulgu değerlendirildiğinde iş deneyimi olan katılımcıların iş deneyimi olmayan katılımcılara göre daha yüksek girişimcilik düzeyine sahip olduğu sonucu çıkarılmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde; Şeşen ve Basım’ın (2012) spor bilimleri alanındaki öğrenciler üzerine yapmış oldukları çalışmada, Keleş vd.’nin (2012) üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada ve Kazaferoğlu (2017) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada benzer sonuçlar elde edilmiştir. Katılımcıların iş deneyimine sahip olması iş ortamında aktif olarak bulunmaları anlamına gelmektedir ve bu iş ortamında sahip olduğu öğrenmelerin girişimcilik seviyelerinin yükselmesine neden olduğu düşünülmektedir.

Sınıf değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılığın “4. Sınıf” ile “1. Sınıf” arasında olup “4. Sınıf” lehinde; “3. Sınıf” ile “1. Sınıf” arasında olup “3. Sınıf” lehinde ve “2. Sınıf” ile “1. Sınıf” arasında olup “2. Sınıf” lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.28). Bu bulgu değerlendirildiğinde genellikle sınıf seviyesi arttıkça girişimcilik düzeylerinin de arttığı sonucu çıkarılmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde; Ballı ve Ballı (2014), tarafından son sınıf öğrencilerine yönelik çalışmada diğer sınıflardan daha yüksek düzeyde girişimcilik eğilimi göstermeleri araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Katılımcıların sınıf seviyesi arttıkça gerek eğitim gerekse diğer ortamlarında meydana gelen ders içi ve dışı öğrenmelerin de arttığı bu durumun girişimcilik düzeyini olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir.

Aileler ile birlikte ikamet edilen yer değişkenine göre katılımcıların puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Aile ikameti değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılığın “İl” ile “İlçe”, “İl” ile “Belde” ve “İl” ile “Köy” arasında olup “İl” lehinde; “İlçe” ile “Belde” ve “İlçe” ile “Köy” arasında olup “İlçe” lehinde ve “Belde” ile “Köy” arasında olup “Belde” lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.29). Bu bulgu değerlendirildiğinde “Köy” den “İl”e doğru girişimcilik düzeylerinin de arttığı sonucu çıkarılmaktadır. Ekici (2016) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde

yapılan çalışma sonuçları araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Genellikle maruz kalınan ortamdan dolayı Köyden-İle doğru akış teknolojiyi, yeniliği, sosyalleşmeyi ve yaşama dair bilgileri de arttırdığı düşünülmektedir. Dolayısıyla meydana gelen bu artışın girişimcilik eğilimini de arttırdığı sonucu çıkarılabilmektedir.

Anne mesleği değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Anne mesleği değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılığın “Çalışan ve Çalışan Emeklisi” ile “Çalışmayan” ve “Çalışan ve Çalışan Emeklisi” ile “Kendi İş ve Kendi İşinden Emekli” arasında olup “Çalışan ve Çalışan Emeklisi” lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.30). Bu bulgu değerlendirildiğinde katılımcılardan annelerinin çalışan veya çalışan emeklisi olanların diğer gruplara göre daha yüksek girişimcilik düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Genellikle özellikle anne olup çalışanların çalışma ortamındaki zorluklardan dolayı ailesi ile daha az zaman geçirmesi bu durumda katılımcılarda girişimcilik düşüncesinin artmasına neden olduğu düşünülmektedir.

Baba mesleği değişkenine göre katılımcıların baba mesleği değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir (Tablo 4.31). Bu bulgu değerlendirildiğinde katılımcılardan babalarının çalışan olmasının veya olmamasının girişimcilik üzerinde etkili bir faktör olmadığı sonucu çıkarılmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde; Gençay (2017) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik çalışmada katılımcıların girişimcilikleri baba mesleği değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemesi bulgularımızı destekler niteliktedir. Ayrıca Bozkurt, Aslan ve Göral (2011) tarafından yapılan çalışma sonuçları da araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir.

Katılımcıların “Ailelerinde Girişimci Var” ve “Ailelerinde Girişimci Yok” gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmekte olup bu farklılığın “Ailelerinde Girişimci Var” grubu lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.32). Bu bulgu değerlendirildiğinde katılımcılardan ailelerinde girişimci olanların girişimcilik düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Keleş vd. (2012) öğrenciler üzerine yapmış oldukları araştırmanın sonuçları bulgularımızı destekler niteliktedir. Katılımcıların ailelerindeki girişimci olan bireylerin daha tecrübeli ve yönlendirme konusunda daha geniş bir bakış açısına sahip olduğundan ve ayrıca katılımcılara

gerçekçi ve ulaşılabilir bir rol model olduklarından katılımcılarda girişimcilik düzeylerinin yükselmesine neden olduğu düşünülmektedir.

Anne eğitim durumu değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılığın “Üniversite” ile “Lise”, “Üniversite” ile “Ortaokul”, “Üniversite” ile “İlkokul” ve “Üniversite” ile “Okuryazar Değil” arasında olup “Üniversite” lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.33). Bu bulgu değerlendirildiğinde katılımcılardan annelerinin üniversite mezunu olduğu kişiler diğer gruplardaki kişilere göre daha yüksek girişimcilik düzeyine sahip olduğu görülmektedir. İbicioğlu vd. (2010), çalışmasında öğrencilerin girişimcilik özellikleri üzerinde ailenin etkisini incelemişlerdir. Buna göre anne ve babanın yaş, cinsiyet, eğitim vb. demografik özelliklerinin ve çocuklarına yaptıkları telkinlerin öğrencilerin girişimci özelliklere sahip olmasında ve girişimci türü tercihinde etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Bu sonuç araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Yaşanılan toplumda genellikle anneler babalara göre çocuklar ile daha çok zaman geçirmektedir. Bu geçirilen zamanda anne ve çocuk arasındaki iletişim çocuğun çok yönlü gelişiminde önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Ayrıca annenin üniversite mezunu olması çocuğun yönlendirilmesinde ve annenin sosyal yaşamdaki öğrenmelerinin çocuğa aktarılmasına katkı sağlayacağı ve bunun da çocuğu çok yönlü olarak geliştireceği düşünülmektedir. Bu olumlu gelişimin de katılımcıların girişimcilik düzeylerini olumlu yönde etkileyeceği sonucu çıkarılabilmektedir.

Baba eğitim durumu değişkenine göre katılımcıların baba eğitim durumu değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir (Tablo 4.34). Bu bulgu değerlendirildiğinde katılımcılardan babalarının eğitim durumu katılımcıların girişimcilik düzeylerinde etkili olmadığı görülmektedir. Gençay (2017) tarafından öğrenciler üzerinde uygulanan çalışma sonuçları araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Bu durum; annenin eğitim durumu, annenin mesleği ve babanın mesleği ile elde edilen sonuçlar ile birlikte değerlendirildiğinde; ülkemizde genellikle annelerin babalara göre çocuğun gelişiminde daha büyük rol oynadığı düşüncesini destekler nitelikte olduğu sonucu çıkarılabilmektedir.

Katılımcıların mezun oldukları lise türü değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Mezun olunan lise türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılığın “Düz Lise” ile

“Anadolu Lisesi” arasında olup “Düz Lise” lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.35). Bu bulgu değerlendirildiğinde katılımcılardan düz lise mezunu olanların anadolu lisesi mezunu olanlara göre daha yüksek girişimcilik eğilimine sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların aktif olarak (lisanslı) spor yapma durumu değişkenine göre “Evet” ve “Hayır” gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir (Tablo 4.36). Bu bulgu değerlendirildiğinde aktif (lisanslı) spor yapma durumunun katılımcıların girişimcilik düzeylerinde etkili olmadığı görülmektedir.

Kişisel gelir değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Kişisel gelir değişkenine göre anlamlı farklılığın “2.001 TL ve üzeri” ile “0-500 TL” arasında olup “2.001 TL ve üzeri” lehinde, “1.501-2.000 TL” ile “0-500 TL” arasında olup “1.501-2.000 TL” lehinde ve “1.001-1.500 TL” ile “0-500 TL” arasında olup “1.001-1.500 TL” lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.37). Bu bulgu değerlendirildiğinde genellikle katılımcıların kişisel gelirlerinin artması girişimcilik düzeylerinin artmasında etkili olduğu görülmektedir. Girişimcilik finansman ile desteklenmesi gereken bir kavram olmasından dolayı kişisel gelirin yüksek olması genellikle finansman gücünün de yüksek olabileceği anlamına gelmektedir. Bu nedenle katılımcıların kişisel gelirlerinin artması girişimcilik eğilimlerinin de artmasına neden olduğu düşünülmektedir.

Aile geliri değişkenine göre katılımcıların aile geliri (kişisel gelir hariç) değişkenine göre girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Aile geliri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılığın “4.501 TL ve üzeri” ile “4.001-4.500 TL”, “4.501 TL ve üzeri” ile “3.501-4.000 TL”, “4.501 TL ve üzeri” ile “3.001-3.500 TL”, “4.501 TL ve üzeri” ile “2.501-3.000 TL”, “4.501 TL ve üzeri” ile “2.001-2.500 TL”, “4.501 TL ve üzeri” ile “1.501-2.000 TL” ve “4.501 TL ve üzeri” ile “0-1.500 TL” arasında olup “4.501 TL ve üzeri” lehinde; “4.001-4.500 TL” ile “2.001-2.500 TL” arasında olup “4.001-4.500 TL” lehinde; “3.501-4.000 TL” ile “2.501-3.000 TL”, “3.501-4.000 TL” ile “2.001-2.500 TL” arasında olup “3.501-4.000 TL” lehinde ve “3.001-3.500 TL” ile “2.001-2.500 TL” arasında olup “3.001-3.500 TL” lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.38). Bu bulgu değerlendirildiğinde genellikle katılımcıların görece olarak aile gelirlerinin yüksek olması girişimcilik düzeylerinin artmasında etkili olduğu görülmektedir. Örucü, Kılıç ve Yılmaz’ın (2007) üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimini belirlemeye yönelik yaptığı çalışmada ailelerin geliriyle girişimcilik eğilimi arasında

anlamli bir farklılık tespit etmeleri ve Şeşen ve Basım'ın (2012) spor bilimleri alanındaki öğrenciler üzerine yaptıkları çalışmada ailelerin geliri arttıkça girişimciliklerinin de arttığını gözlemlenmeleri araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Girişimcilik, finansman ile desteklenmesi gereken bir kavram olmasından dolayı aile gelirinin yüksek olması genellikle finansman gücünün de yüksek olabileceği anlamına gelmektedir. Bu nedenle katılımcıların aile gelirlerinin artması girişimcilik eğilimlerinin de artmasına neden olduğu düşünülmektedir.

Lisansüstü eğitim alma isteği değişkenine göre katılımcıların girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Lisansüstü eğitim alma isteği değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılığın “Evet” ile “Hayır” ve “Evet” ile “Kararsızım” arasında olup “Evet” lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.39). Bu bulgu değerlendirildiğinde katılımcılardan lisansüstü eğitim alma isteği olanların diğer gruplara göre daha yüksek girişimcilik eğimine sahip olduğu görülmektedir. Lisansüstü eğitim alma isteği olan bireyler genellikle kendini geliştirmek ve yeni bilgiler öğrenme isteğinde olan kişiler olarak düşünülmektedir. Girişimcilik ise gelişim ve değişim ile yakından ilişkili bir kavramdır. Bundan dolayı lisansüstü eğitim alma isteği olan katılımcıların girişimcilik eğilimlerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

Girişimcilik dersi alma durumu değişkenine göre katılımcıların “Evet” ve “Hayır” gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmekte olup bu farklılığın “Evet” grubu lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.40). Bu bulgu değerlendirildiğinde girişimcilik dersi alan katılımcıların almayanlara göre daha yüksek girişimcilik eğilimine sahip olduğu görülmektedir. İbicioğlu, Taş ve Özmen'in (2010) üniversite öğrencilerinin girişimcilik tutumlarını ölçmeye yönelik yaptıkları araştırma sonuçları; Patır ve Karahan'ın (2010) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırma sonuçları; Keat, Selvarajah ve Meyer (2011) tarafından yapılmış olan çalışma sonuçları; Yüzüak (2010) tarafından yapılmış tez çalışmasındaki sonuçları; Souitaris vd. (2007), Karimi vd. (2012), Fayolle ve arkadaşları (2006), Doğan (2015) ve Bozkurt, Aslan ve Göral, (2011) tarafından yapılan çalışmaların sonuçları araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Girişimcilik dersinin; katılımcılarda çevresindeki değişimler hakkında farkındalık oluşturduğu, fırsatları daha iyi değerlendirmelere olanak sağladığı, topluma yönelik olguları çok yönlü olarak değerlendirme becerisi ve girişimciliğe dair birçok davranış

kazandırdığından dolayı katılımcıların girişimcilik düzeylerine olumlu katkı yaptığı düşünülmektedir.

İşletme ile ilgili ders alma durumu değişkenine göre katılımcıların “Evet” ve “Hayır” gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmekte olup bu farklılığın “Evet” grubu lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.41). Ekonomi ve/veya finans ile ilgili ders alma durumu değişkenine göre katılımcıların “Evet” ve “Hayır” gruplarının girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmekte olup bu farklılığın “Evet” grubu lehinde olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4.42). Bu bulgular (Tablo 4.41 ve 4.42) birlikte değerlendirildiğinde İşletme ve/veya Ekonomi ve/veya finans dersi alan katılımcıların almayanlara göre daha yüksek girişimcilik eğilimine sahip olduğu görülmektedir. Bu derslerin girişimcilik ile ilişkili oldukları düşünüldüğünde bu dersleri alan katılımcıların girişimcilik eğilimlerinin diğer gruba göre daha yüksek olmasının beklenen bir sonuç olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” puan ortalamaları ile “Beş Faktör Kişilik Ölçeği” alt boyutları puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde katılımcıların “Girişimcilik” ile “Dışa Dönüklük” puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki; “Girişimcilik” ile “Uyumluluk” puan ortalamaları arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki; “Girişimcilik” ile “Öz Disiplin” puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki; “Girişimcilik” ile “Nevrotiklik” puan ortalamaları arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki ve “Girişimcilik” ile “Deneyime Açıklık” puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Tablo 4.43). Korelasyon analizi sonucunda elde edilen katsayıların düzeyleri Büyüköztürk’e (2016, 32) göre ifade edilmiştir. Bu bulgular değerlendirildiğinde; her bir kişilik alt boyutu ayrı ayrı düşünülerek katılımcıların dışa dönüklük, uyumluluk, öz disiplin ve deneyime açıklık kişilik puan ortalamaları arttıkça girişimcilik eğilimlerinin de arttığı sonucu çıkarılabilmektedir. Fakat katılımcıların nevroitiklik alt boyutu puan ortalamaları arttıkça girişimcilik puan ortalamalarının ise azaldığı sonucu çıkarılabilmektedir. Anlamsal olarak dışa dönüklük, uyumluluk, öz disiplin ve deneyime açıklık kişilik özellikleri girişimcilik özellikleri ile örtüşmekte iken nevroitiklik alt boyutu kişilik özelliklerinin ise girişimcilik özellikleri ile ters bir yaklaşım içerisinde olduğu görülmektedir. Bundan dolayı elde edilen sonucun tutarlı olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünölen “Dışa Dönöklük” alt boyutunun “Girişimciliğinin” anlamlı bir yordayıcısı olduğu görölmekte olup “Dışa Dönöklük” alt boyutu “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değışimin yaklaşık % 22’sini açıklamaktadır. Regresyon denkleminde esas yordayıcı değışkenin katsayısının anlamlılık testi de, “Dışa Dönöklük” alt boyutunun anlamlı bir açıklayıcı değışken olduğunu göstermektedir (Tablo 4.44).

Katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünölen “Uyumluluk” alt boyutunun “Girişimciliğinin” anlamlı bir yordayıcısı olduğu görölmekte olup “Uyumluluk” alt boyutu “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değışimin yaklaşık % 5’ini açıklamaktadır. Regresyon denkleminde esas yordayıcı değışkenin katsayısının anlamlılık testi de, “Uyumluluk” alt boyutunun anlamlı bir açıklayıcı değışken olduğunu göstermektedir (Tablo 4.45).

Katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünölen “Öz Disiplin” alt boyutunun “Girişimciliğinin” anlamlı bir yordayıcısı olduğu görölmekte olup “Öz Disiplin” alt boyutu “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değışimin yaklaşık % 16’sını açıklamaktadır. Regresyon denkleminde esas yordayıcı değışkenin katsayısının anlamlılık testi de, “Öz Disiplin” alt boyutunun anlamlı bir açıklayıcı değışken olduğunu göstermektedir (Tablo 4.46).

Katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünölen “Nevrotiklik” alt boyutunun “Girişimciliğinin” anlamlı bir yordayıcısı olduğu görölmekte olup “Nevrotiklik” alt boyutu “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değışimin yaklaşık % 3’ünü açıklamaktadır. Regresyon denkleminde esas yordayıcı değışkenin katsayısının anlamlılık testi de, “Nevrotiklik” alt boyutunun anlamlı bir açıklayıcı değışken olduğunu göstermektedir (Tablo 4.47).

Katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünölen “Deneyime Açıklık” alt boyutunun “Girişimciliğinin” anlamlı bir yordayıcısı olduğu görölmekte olup “Deneyime Açıklık” alt boyutu “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değışimin yaklaşık % 23’ünü açıklamaktadır. Regresyon denkleminde esas yordayıcı değışkenin katsayısının anlamlılık testi de, “Deneyime Açıklık” alt boyutunun anlamlı bir açıklayıcı değışken olduğunu göstermektedir (Tablo 4.48).

Katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünülen, “Deneyime Açıklık” ve “Dışa Dönüklük” alt boyutlarının “Girişimciliği” ne şekilde yordadığının ortaya koyulması amacıyla yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda; “Deneyime Açıklık” ve “Dışa Dönüklük” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” ile anlamlı bir sergilemişlerdir. “Deneyime Açıklık” ve “Dışa Dönüklük” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 32’sini açıklamaktadır. Yordayıcı değişkenlerin regresyon katsayılarının anlamlılık testleri göz önüne alındığında; “Deneyime Açıklık” ve “Dışa Dönüklük” değişkenlerinin her ikisinin de “Girişimcilik” üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu görülmektedir. Bu iki yordayıcı değişken rassal seçilmemiş olup bu iki açıklayıcı değişken ile oluşturulan model; “Beş Faktör Kişilik Ölçeği” alt boyutlarından iki açıklayıcı değişken ile oluşturulabilecek tüm model seçenekleri içinden en yüksek açıklama oranına sahip olan modeldir (Tablo 4.49).

Katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünülen “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük” ve “Öz Disiplin” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” ile anlamlı bir ilişki sergilemişlerdir. “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük” ve “Öz Disiplin” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 37’sini açıklamaktadır. Yordayıcı değişkenlerin regresyon katsayılarının anlamlılık testleri göz önüne alındığında; “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük” ve “Öz Disiplin” değişkenlerinin her üçünün de “Girişimcilik” üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu görülmektedir. Bu üç yordayıcı değişken rassal seçilmemiş olup bu üç açıklayıcı değişken ile oluşturulan model; “Beş Faktör Kişilik Ölçeği” alt boyutlarından üç açıklayıcı değişken ile oluşturulabilecek tüm model seçenekleri içinden en yüksek açıklama oranına sahip olan modeldir (Tablo 4.50).

Katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünülen “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük”, “Öz Disiplin” ve “Nevrotiklik” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” ile anlamlı bir ilişki sergilemişlerdir. “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük”, “Öz Disiplin” ve “Nevrotiklik” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 37’sini açıklamaktadır. Yordayıcı değişkenlerin regresyon katsayılarının anlamlılık testleri göz önüne alındığında; yordayıcı değişkenlerde sadece “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük” ve “Öz Disiplin” değişkenlerinin “Girişimcilik” üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu görülmekte iken “Nevrotiklik” alt boyutunun ise “Girişimcilik” üzerinde anlamlı yordayıcı olmadığı sonucu çıkarılmaktadır. Bu dört yordayıcı değişken rassal seçilmemiş olup bu dört açıklayıcı değişken ile oluşturulan model; “Beş

Faktör Kişilik Ölçeği” alt boyutlarından dört açıklayıcı değişken ile oluşturulabilecek tüm model seçenekleri içinden en yüksek açıklama oranına sahip olan modeldir (Tablo 4.51).

Katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünülen “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük”, “Öz Disiplin”, “Nevrotiklik” ve “Uyumluluk” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” ile anlamlı bir ilişki sergilemişlerdir. “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük”, “Öz Disiplin”, “Nevrotiklik” ve “Uyumluluk” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık % 37’sini açıklamaktadır. Standartlaştırılmış regresyon katsayılarına göre, yordayıcı değişkenlerin “Girişimcilik” üzerindeki görece önemlerinin sırasıyla; “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük”, “Öz Disiplin”, “Nevrotiklik” ve “Uyumluluk” olduğu görülmektedir. Yordayıcı değişkenlerin regresyon katsayılarının anlamlılık testleri göz önüne alındığında; yordayıcı değişkenlerde sadece “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük” ve “Öz Disiplin” değişkenlerinin “Girişimcilik” üzerinde anlamlı yordayıcı olduğu görülmekte iken “Nevrotiklik” ve “Uyumluluk” alt boyutlarının ise “Girişimcilik” üzerinde anlamlı yordayıcı olmadığı sonucu çıkarılmaktadır (Tablo 4.52).

Elde edilen bulgular (4.44, 4.45, 4.46, 4.47, 4.48, 4.49, 4.50, 4.51 ve 4.52) birlikte değerlendirildiğinde katılımcıların kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde etkili oldukları görülmektedir. Katılımcılar üzerinde kişilik alt boyutları birlikte düşünüldüğünde en yüksek etkiye sahip açıklayıcı değişkenin deneyime açıklık kişilik özelliği olduğu görülmekte iken en düşük etkiye sahip kişilik özelliğinin ise uyumluluk kişilik özelliğinin olduğu sonucu çıkarılmaktadır. Ayrıca bu beş kişilik alt boyutu ile girişimcilik arasında ayrı ayrı basit doğrusal modeller kurulduğunda her bir alt boyutun girişimcilik üzerinde anlamlı etki oluşturduğu görülmektedir. Bu bulgulara ilişkin modeller incelendiğinde katılımcıların dışa dönüklük, uyumluluk, öz disiplin ve deneyime açıklık kişilik özelliklerinin girişimcilik üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu görülmekte iken nevroitiklik alt boyunun ise girişimcilik üzerinde negatif bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Anlamsal olarak dışa dönüklük, uyumluluk, öz disiplin ve deneyime açıklık kişilik özellikleri girişimcilik özelliklerini desteklemekte iken nevroitiklik alt boyutu kişilik özelliklerinin ise girişimcilik özellikleri ile ters bir yaklaşım içerisinde olduğu görülmektedir. Bundan dolayı elde edilen sonucun tutarlı olduğu düşünülmektedir.

Sonuç olarak araştırmada kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisine yönelik hem basit doğrusal modellere hem de en yüksek açıklama oranına sahip 2, 3

ve 4 yordayıcı değişkenli çoklu doğrusal modellere ilişkin sonuçlar da yer almaktadır. En yüksek açıklama oranı kavramı göz önünde bulundurularak kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimleri arasındaki kurulacak model seçeneklerinin hepsinin bu araştırmada sunulması kişilik özelliklerinin girişimcilik üzerindeki etkilerinin ayrıntılı olarak incelenmesine olanak sağlamaktadır. Araştırmanın bir dikkat çekici sonucu da kişilik alt boyutları ile kurulacak olan üç yordayıcı değişkenli model (“Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük” ve “Öz Disiplin”) ve dört yordayıcı değişkenli model (“Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük”, “Öz Disiplin” ve “Nevrotiklik”) ile araştırma modelinin (kişilik alt boyutlarının tamamı) girişimcilik puan ortalamalarındaki değişimde yaklaşık olarak aynı açıklama oranına sahip oldukları görülmektedir (yaklaşık % 37). Üç yordayıcı değişkenli model (“Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük” ve “Öz Disiplin”) göz önüne alındığında: Katılımcıların deneyime açıklık puan ortalaması 1 birim arttığında girişimcilik puan ortalamasının 0,29 arttığı; Dışa dönüklük puan ortalaması 1 birim arttığında girişimcilik puan ortalamasının 0,213 arttığı ve Öz disiplin puan ortalaması 1 birim arttığında girişimcilik puan ortalamasının 0,186 arttığı sonucu çıkarılmaktadır. Bu durum, her model için ayrı ayrı hesaplanan regresyon katsayıları dikkate alınmak koşulu ile araştırma kapsamında kurulan tüm modeller için geçerlidir.

5.2. Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre mikro ve makro önemli etkileri olan girişimcilik kavramı ile ilgili yapılacak olan araştırma ve uygulamalara ilişkin öneriler:

1. Çalışmanın evreni ve örneklemini göz önünde bulundurularak beden eğitimi ve spor yüksekokulundaki tüm bölümlerin ders planlarında; girişimcilik, işletme, ekonomi ve finans derslerine yer verilecek şekilde düzenlemeler yapılabilir.

2. Çalışmanın evreni ve örneklemini göz önünde bulundurularak girişimcilik eğitimi planlanırken bireylerin araştırmada kullanılan kişilik özelliklerine göre risk eliminasyonu yapılabilir.

3. Çalışmanın evreni ve örneklemini göz önünde bulundurulduğunda öğrencilere iş deneyimi imkanı sağlayan girişimcilik eğitimleri planlanabilir.

4. Çalışma ile ilgili konularda yapılacak incelemelerde derinlemesine bilgi sağlayacak nitel veya karma (nitel + nicel) araştırmalar yürütülebilir.

5. Daha geniş ölçekli evren ve örneklem üzerinde çalışılabilir.

6. Yaş ve meslek grubu farklı olan kişiler üzerinde benzer araştırmalar yapılarak sonuçlar çeşitlendirilebilir.

7. Araştırma konusu ile ilgili geçerli ve gúvenilir başka ölçme araçları ile sonuçlar çeşitlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Abdullaeva F. (2007). Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri ve İş Değerleri: Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan ve Türkiye Karşılaştırılması, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Anadolu, (2012). “Kişilik Kuramları”, <https://www.anadolu.edu.tr/aos/kitap/ehsm/1024/unite08.pdf> (22.10.2017).
- Arslan, K. (2002). “Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri”, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6, ss.1-11.
- Atak, H. (2011). Kimlik Gelişimi ve Kimlik Biçimlenmesi: Kuramsal Bir Değerlendirme s.164(3).
- Atasoy, T. (2009). *Kendinizin Patronu Olmak*, Girişimcilik, Ankara; ODTÜ Yayıncılık.
- Aytaç, Ö. (2005). İktisadi ve Sosyal Gelişme Açısından Girişimcilik”, *Akademik Araştırmalar Dergisi*, Sayı:26.
- Aytaç, Ö. (2006). Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif, *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:15 s.139-160.
- Aytaç, S. (2001). Örgütsel davranış açısından kişiliğin önemi. *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*. 3(1), 1.
- Balaban, Ö. ve Özdemir Y. (2012), “Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İ.İ.B.F. Örneği”, <http://girisim.comu.edu.tr/dergi/2012/3in2/o.balaban,y.o..pdf>, (18.12.2017).
- Ballı, E. ve Koca Ballı, A. İ. (2013). Üniversite öğrencilerinin bireysel değerleri ve girişimcilik eğilimleri. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 18(1): 101-121.
- Başer, E. (1998). *Uygulamalı spor psikolojisi*. Ankara Üçüncü Baskı. Bağırhan Yayınevi.
- Başol, O., Dursun, S. ve Aytaç, S., (2011). Kişiliğin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi: Üniversiteli Gençler Üzerine Bir Uygulama. *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*. 13(4): 1303-2860.
- Bono, J. E., Boles, T. L., Judge, T. A., and Lauver, K. J. (2002). The role of personality in task and relationship conflict. *Journal of Personality*, 70 (3), 1311-1344.
- Borgese, A. (2007). Standarts in sports entrepreneurship education, (Doktora Tezi) United States Sports Academy, Brooklyn, New York, USA.
- Bozkurt, Ö., Aslan, Z. ve Göral, M. (2011). Yüksek öğretimde verilen girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik eğilimine etkisi: teknik program ve sosyal program karşılaştırmalı bir araştırma, İstanbul: *Uluslararası Yönetim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar*, 2.cilt, Bölüm VIII, 822-833.

- Bozkurt, R. (2000). Girişimci ve rol bilinci, İş Fikirleri Dergisi, Aralık, sayı: 12, ss: 86-94.
- Börü, D. (2006). Girişimcilik eğilimi: marmara üniversitesi işletme bölümü öğrencileri üzerinde bir araştırma. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Brockhaus, R. (1973). Visual control of step length during running over irregular terrain. Journal of Experimental Psychology; Human Perception and Performance.
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik Psikoloji Biliminin İnsan Doğasına Dair Söyledikleri Çev: İnan Deniz Erguvan Sarıoğlu*, İstanbul; Kaknüs Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Cansız, E. (2007). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi: süleyman demirel üniversitesi öğrencileri üzerine bir çalışma. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Isparta.
- Casson, M. (1995), *Entrepreneurship and business culture*, Edward Elgar: Aldershot, İngiltere.
- Cohen, L. and Manion, L. (1998). *Research methods in educations*. Fourth edition. London: Routledge.
- Costa, P. T. ve McCrae, R. R. (1995). Domains and facets: Hierarchical personality assessment using the revised neo personality inventory. *Journal of Personality Assessment*, 64 (1), 21-50.
- Çelik, A., İnce, M., Bozyiğit, S., (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 7(3): 113-124.
- Çingı, H. (1994). *Örnekleme kuramı* (İkinci baskı). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi.
- Dal, V. (2009). Farklı Kişilik Özelliklerine Sahip Bireylerin Risk Alanlarının Tüketici Davranışı Açısından İncelenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Demir, Ö. ve Acar, M. (1997). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*, Ankara; Vadi Yayınları.
- Demirci, M. K., Özler, D. E. ve Girgin, B. (2010). “Beş Faktör Kişilik Modelinin İşyerinde Duygusal Tacize (Mobbing) Etkileri”, <http://www.jas-khazar.org/122/bes%20faktor%20kısıklık%20modelinin.pdf> (27.09.2017).

- Demirel, E.T. ve Tikici, M. (2004). Kültürün girişimciliğe etkileri. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 49-58.
- Demirkaya, H. ve Aydın, A. (2010). Girişimcilik ve girişimci kişilik geliştirmekte olan ülkelerde işsizliğin alternatif çözümü olabilir mi? 8. *Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi*.
- Dereboy, İ.F. (1993) Kimlik bocalaması: anlamak, tanımak, ele almak. Malatya: Özmert Ofset.
- Doğan, E. (2015). The effect of entrepreneurship education on entrepreneurial Intentions of University Students in Turkey, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Ekonometri ve İstatistik Dergisi*, Sayı:23, 79-93.
- Dumlupınar, C. (2007). Okullar için basketbol. Ankara: Duman Ofset.
- Dündar, S. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri le Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:24, (2), s.139-150.
- Ekici, E. (2016). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimini belirlemede planlanmış davranışlar teorisi ve girişimcilik eğitiminin rolü. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Evancarmichael, (2012). “Top 10 Reasons to Become an Entrepreneur”, <http://www.evancarmichael.com/Technology/1139/Top-10-reasons-to-become-an-entrepreneur.html> (03.09.2017).
- Fayolle, A., Gailly, B., & Lassas-Clerc, N. (2006). Effect and Counter-Effect of Entrepreneurship Education and Social Context on Student’s Intentions, *Estudios de Economia Aplicada*, Vol:24, No:2, 509-523.
- Foss, N. J., and Klein, P. G., (2002), *Entrepreneurship and the Firm*, Edward Elgar: Aldershot, İngiltere.
- Fossati, A., Borroni, S., Marchione, D. ve Maffei, C. (2011). The Big Five Inventory (BFI) Reliability and Validity of its Italian Translation in New Three in Independent Nonclinical Samples. *European Journal of Psychological Assessment*, 27(1),50-58.
- Franenkel, J. R. and Wallen, N. E. (2006). How to design and evaluate research in education. (6. baskı). New York: Mc Graw-Hill International Edition.
- Gemconsortium, (2011). “Entrepreneurs 2011 Global Report”, <http://www.gemconsortium.org/news/758/entrepreneurs-now-numbering-near-400-million-in-54-countries,-according-to-gem-2011-global-report> (22.10.2017).
- Gencür, A. S. (2011). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının kişilikleriyle bölüm memnuniyetleri arasındaki ilişki. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı Balıkesir.

- Gençay, E. (2017). Kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetine etkisi: bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- George D, & Mallery P. (2003). SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference. 11.0 update (4th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Geri, S. (2013). Research on Entrepreneurial Characteristics of Students in School of Physical Education and Sports, Turkish Journal of Education, 2(3), p:50-60.
- Glick, W. H. 1985. Conceptualizing and measuring organizational and psychological climate: Pitfalls in multilevel research. *Academy of Management Review*, 10: 601-616.
- Graziano, W. G., Jensen-Campbell, A. L. and Hair, C. E. (1996). Perceiving interpersonal conflict and reacting to it: The case for agreeableness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70, 820-835.
- Gruenden in Berlin (2011). "Berlin'de Başarılı Bir Girişimde Bulunmak", <http://www.gruenden-inberlin.de> (12.10.2017).
- Gümüş D. Ö. (2009). Kültür, değerler, kişilik ve siyasal ideoloji arasındaki ilişkiler: kültürlerarası bir karşılaştırma (Türkiye-ABD). *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji(Sosyal Psikoloji) Anabilim Dalı Ankara.
- Günel, D. (2011). İşletmelerde Yıldırma Olgusu ve Yıldırma Mağdurlarının Kişilik Özelliklerine İlişkin Bir Araştırma, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(3):37-65 Issn: 1302-3284.
- Güney, S. (2009). *Davranış bilimleri*, 5. Baskı, Ankara; Nobel Yayın Dağıtım.
- Gürbüz, H. (2008). Girişimcilik eğilimiyle ilişkili faktörlerin belirlenmesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. öğrencilerinde bir uygulama. 2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, 7-10 Mayıs, Bişkek, 485-493.
- Hardy, S. (1996). Entrepreneurs, organizations, and the sport marketplace. In S. Pope (Ed.), *The new American sport history* (pp. 341-365). Champaign, IL: University of Illinois Press.
- Hava, H. T. ve Erturgut, R. (2009). "Girişimci ruhunun geliştirilmesi ve öğrenilmiş çaresizlik olgusu", *EconAnadolu 2009: Anadolu Uluslararası İktisat Kongresi*, Eskişehir.
- Hisrich, R. D. and Peters, M. (2001). *Entrepreneurship*, 5th Ed., McGraw-Hill Higher.
- Hitt, M., Irekand, D., Sirmon, D.G., and Trahms, C.A. (2011). Strategic entrepreneurship: creating value for individuals, organizations and society. *Academy of Management Perspectives*, Vol. 25, No. 2, 2011, 57-75.
- Howard, D. R. and Crompton, J. L. (2004). *Financing Sport*, second edition, Morgantown, WV, Fitness Information Technology.

https://www.turkcebilgi.com/kitle_ileti%C5%9Fim_ara%C3%A7lar%C4%B1 İndirme tarihi: 26.10.2017.

Isır, T. (2006). Örgütlerde personel seçim süreci: bir kamu kuruluşundaki yönetici personelin kişilik özelliklerinin tespit edilerek personel seçim sürecinin iyileştirilmesi üzerine bir araştırma. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Adana.

İbicioğlu, H., Taş, S. ve Özmen H. İ. (2010). Üniversite eğitiminin girişimcilik düşüncesinin değişimine etkisi: üniversite öğrencileri üzerine bir uygulama. *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi* 2(1): 53-74.

İlhan, S. (2005). Bazı değişkenler açısından Elazığ'da girişimci profili. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 1, 217-248.

İnanç, B. Y. ve Yerlikaya, E. E. (2011). *Kişilik kuramları*. 4.Baskı, Ankara: Pegem Akademi.

İrmiş, A. (2003). Kırgızistan Bişkek'teki üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine yapılan bir çalışma. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, ss.136-52.

İrmiş, A. ve Barutçu, E., (2012). Öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmelerini ve iş kurma niyetlerini etkileyen faktörler: bir alan araştırması. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 26(2): 1-25.

John, O.P., Donahue, E. M. ve Kentle, R. L. (1991). *The big five inventory-versions 4a and 54*. Berkeley, CA: University of California, Berkeley, Institute of Personality and Social Research.

John, O.P. ve Srivastava, S. (1999). The big five trait taxonomy: History, measurement and theoretical perspectives. In L.A. Pervin and O.P. John (Eds). *Handbook of Personality: Theory and Research*, (pp.102-138). New York: Guilford.

Jung, C. G. (1954). Psychological aspects of the mother archetype. The Collected Works of C. G. Jung; Read, H., Fordham, M., Adler, G., (Der.) içinde. London: Routledge.

Kamaşak, R. ve Bulutlar, F. (2010). Kişilik, Mesleki Tercih ve Performans İlişkisi: Akademik Personel Üzerine Bir Araştırma, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt: 2, (2), ISSN: 1309 -8039.

Karabulut, A.T. (2009). *Girişimcilik ve sürdürülebilirliği*. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

Karaduman, S. (2010). Modernizmden postmodernizme kimliğin yapısal dönüşümü kimlik gelişimi ve kimlik biçimlenmesi: psikiyatride kuramsal bir değerlendirme. *Journal of Yaşar University*, Cilt: 17: 2886-2899.

Karancı, A.N., Dirik, G. ve Yorulmaz, O., (2007). Eysenck kişilik anketi-gözden geçirilmiş kısaltılmış formu'nun (Eka-Ggk) Türkiye'de geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18 (3): 254-261.

- Karimi, S., Biemans, H.J.A., Lans, T., Mulder, M., & Chizari, M. (2012). The impact of entrepreneurship education on students' entrepreneurial intentions and opportunity identification perceptions. *Proceeding of 26th Annual RENT Conference*, Lyon, France.
- Kaşlı, M. (2009). Otel işletmelerinde işgörenlerin kişilik özellikleri, lider-üye etkileşimi ve tükenmişlik ilişkisinin incelenmesi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Balıkesir.
- Kat, H. (2009). Bireysel sporcularla takım sporcularının stres düzeyleri ve problem çözme becerilerinin karşılaştırılması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Kazaferoğlu, E. (2017). Kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi ilişkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Keat, O.Y., Selvarajah, C., and Meyer, D. (2011). Inclination towards entrepreneurship among university students: An empirical study of Malaysian University students. *International Journal of Business and Social Science*, 2(4): 206-220.
- Keleş, H.N., Özkan, T. K., Doğaner, M. ve Altunoğlu, A. E. (2012). Ön lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *International Journal of Economic and Administrative Studies*. 5(9): 108-118.
- Kılıç, B., Keklik, B ve Çalış, N. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: Bandırma İ.İ.B.F İşletme Bölümü örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(17): 423-435.
- Koh, C. H. (1996). Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics: A study of HongKong MBA students, *Journal of Managerial Psychology*, 11(3): 12-25.
- Köknel, Ö. (1985). *Kaygıdan mutluluğa kişilik*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kurt, M., Ağca, V. ve Erdoğan, S. (2006). Afyonkarahisar ili girişimcilik performansının coğrafi bilgi sistemleri ile analizi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 8(2): 97-114.
- Landstörn, H. (2005). *Pioners in entrepreneurship and small business research*. New York: Springer.
- Liebert, M. L. and Spiegler, M. D. (1990). *Personality strategies and issues*. California: Brooks/Cole Publishing Company.
- Luthje, C. ve Franke, N. (2003). The making of an entrepreneur: testing a model of entrepreneurial intent among engineering students at MIT. *R&D Management*, 33(2): 135-147.

- Lütfühak, A., Keskin, H. ve Zehir, C. (2002). Girişimcilik hisleriyle girişimcilik potansiyeli arasındaki ilişki: gebze ve civarındaki girişimciler üzerine bir saha araştırması. *21. Yüzyılda KOBİ'ler Sempozyumu*, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimagosa, Kıbrıs.
- Macionis, J. J. (2003). *Sociology*, 9th Edition. New Jerseys: Pearson Education, Inc. Management Consulting Courses (2012). (14.12.2017).
- Masterson, J. F. (2008). *Bağlanma kuramı ve nörobiyolojik kendilik gelişmi açısından kişilik bozuklukları: klinik bir bütünleştirme*. Habibe Şentürk (Çev.). İstanbul: Litera.
- Merih K. (2012). Kalıtsal (biyolojik) yapı faktörleri. <http://www.merih.net/m2/lid/wmetate27.htm> (22.10.2017).
- MSGSL Psikoloji (2012). "Kişilik nedir?" (20.12.2017).
- Muzyka, D., Koning, A., and Churchill, N. (1995). On Organization and adaptation: building the entrepreneurial corporation. *European Management Journal*, 13(4): 352-365.
- Ören, K. ve Biçkes, M. (2011). Kişilik özelliklerinin girişimcilik potansiyeli üzerindeki etkileri: Nevşehir'deki yüksek öğrenim öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3): 67-86.
- Örücü, E., Kılıç, R. ve Yılmaz, Ö. (2007). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde ailesel faktörlerin etkisi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2: 27-47.
- Özcan E. D. (2011). *Kişilik Bakış Açısından Örgüt Yapısı ve İş Tatmini*, İstanbul; Beta Basım Yayın.
- Özdamar, K., Odabaşı, Y., Hoşcan, Y., Bir, A.A., İftar, G. K., Özmen, A. ve Uzuner, Y. (1999). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1081.
- Özden, K., Temurlenk, M. S. ve Başar, S. (2008). Girişimcilik eğilimi: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. <http://fbe.emu.edu.tr/journal/doc/11-12/03.pdf> (12.10.2017).
- Özgün, M. S. (2007). Okul psikolojik danışmanlarının kişilik özellikleri ile mesleki yetkinlik beklentileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özkul, G. (2008). Girişimcilik teorileri ve girişimci tipleri: Antalya-Burdur-Isparta İllerinde (BBS Düzey 2 Tr61 Bölgesinde) imalat sanayi KOBİ'lerindeki girişimciler üzerine bir inceleme. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Özman, C. (2013). Spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeyinin değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Özmen, Ç. (2015). Rekreasyon ve spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin değerlendirilmesine yönelik bir çalışma. *Yüksek Lisans Tezi*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Patır, S. ve Karahan, M. (2010). Girişimcilik eğitimi ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik profillerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması. *İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1(2): 27-44.
- Pinelli, M. (2012). Entrepreneurship files resource center nature or nurture. [entrepreneurshipfilesresource centernature_or_nurture_final.pdf](#) (15.12.2017).
- Pitts, B. G. and Stotlar, D. K. (2002). *Fundamentals of sport marketing* (2nd edition). Morgantown: Fitness Information Technology.
- Psikolik (2012). Hans Eysenck'in Biyolojik Yaklaşımı.
- Psikoweb (2012). Minnesota testi. http://www.psikoweb.com/minnesota_mmpi.html (14.11.2017).
- Randall G. (2003), Progress and entrepreneurship. *The Quarterly Journal Of Austrian Economics* Vol. 6, No. 3.
- Ratten, V. (2010). Developing a theory of sport-based entrepreneurship. *Journal of Management and Organization*, Vol. 16, pp. 557-565.
- Savaş, İ. (1997). *Spor genel kültürü*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Schiller, B. R., & Crewson, P. E. (1997). Entrepreneurial origins: a longitudinal inquiry. *Economic Inquiry*, 3: 523-531.
- Schmitt, D. P., Allik, J., McCrae, R.R., and Benet- Martinez, V. (2007). *Journal Of Cross-Cultural Psychology*, 38(2), 173-212.
- Smith, N. R. (1967). The entrepreneur and his firm: the relationship between type of man and type of company. Bureau of Business and Economic Research, Michigan State University, East Lansing, Mich.
- Sobel, S.R. (2012). Entrepreneurship. <http://econlib.org/library/Enc/Entrepreneurship.html> (10.11.2017).
- Somer, O. (1998). Türkçede kişilik özelliğini tanımlayan sıfatların yapısı ve beş faktör modeli. *Türk Psikoloji Dergisi*, 13(42): 17-32.
- Sorgulama Zamani (2011). Kimlik kavramı üzerine yaklaşımlar. <http://www.sorgulamazamani.com/kimlik-kavrami-uzerine-yaklasimlar>, (12.09.2017).
- Souitaris, V., Zerbinati, S., & Al-Laham, A. (2007). Do entrepreneurship programs raise entrepreneurial intention of science and engineering students? the effect of learning, inspiration, and resources. *Journal of Business Venturing*, 22: 566-591.

- Soysal, A. (2008). Çalışma yaşamında kişilik tipleri: bir literatür taraması. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, *Çimento İşveren Dergisi*, Cilt Ocak 2008, 4-16.
- Soysal, A. (2010). Türkiye’de kadın girişimciler: engeller ve fırsatlar, bağlamında bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65(1): 83-114.
- Sümer, N. ve Sümer, H.C. (2005). *Beş faktör kişilik özellikleri ölçeği* (Yayınlanmamış çalışma).
- Sümer, N., Lajunen, T. ve Özkan, T. (2005). Big five personality traits as the distal predictors of road accident involvement. G. Underwood, (Ed.), *Traffic and transport psychology* içinde. Elsevier Ltd.
- Şeşen, H. ve Basım, H. (2012). Demografik faktörler ve kişiliğin girişimcilik niyetine etkisi: spor bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Ege Akademik Bakış Dergisi* 12(1): 21-28.
- Tavşancıl, E. (2006). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TDK (2012). Girişimcilik. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.4f72ce97e2f000.38768992 (08.12.2017).
- Top, S. (2006). *Girişimcilik keşif süresi*. İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Türk Psikolojik Danışmanlık Rehberlik (2012). Kimlik kavramı ve kuramları. <http://www.turkpdr.com/makale/psikoloji-ve-psikolojikdanismanlik-kuramlari/kimlik-kavrami-ve-kuramlari.htm> (17.11.2017).
- Türk, M. ve Helvacı, B. (2005). Kişiliğin işletmelerde içsel ve dışsal müşteri ilişkileri açısından önemi. (İçinde: *Örgütsel Davranış Boyutlarından Seçmeler*, Editör: Mehmet Tikici, 85–126), Ankara; Nobel Yayın Dağıtım.
- Unger, J., Rauch, A., Frese, M., and Rosenbusch, N., (2011). Human capital and entrepreneurial success: a meta-analytical review. *J. Firm Ventur.* 26 (3): 341–358.
- Uslu, D. (2015). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri bölümü öğrencilerinin girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik niyetinin duygusal zeka faktörlerine göre incelenmesi*. (Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ünal, A. (2009). Girişimcilik ve KOBİ’ler İçin Kümelenmenin Önemi, Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Derneği Müsiad Çerçeve Dergisi, ss.51.
- Van Der Sluis, J., Van Praag, C.M., and Vijverberg, W. (2008). Education and entrepreneurship selection and performance: a review of the empirical literature. *J.Econ. Surv.* 22 (5), 795–841.
- Van Praag, C.M., Van Witteloostuijn, A., and Van Der Sluis, J. (2013). The higher returns to formal education for entrepreneurs versus employees. *Small Bus. Econ.*40: 375–396.

- Wang, C.K., & Wong, P. (2004). Entrepreneurial Interest of University Students in Singapore, *Elsevier, Technovation*, 24: 163-172.
- Wikipedia (2012). Duygu. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Duygu> (17.10.2014).
- Wikipedia (2012). Kişisel Kimlik. <http://tr.wikipedia.org/wiki/kişiselkimlik> (25.11.2014).
- Wortman, C. (1998). *Psychology*. New York: Alfred Knoph Inc.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara; Detay Yayıncılık.
- Yelboğa A. (2006). *Kişilik özellikleri ve iş performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi Cilt:8 (2), s.19.
- Yeşilay, R. (2006), Girişimcilik perspektifinden türkiye'nin yapısal analizi. Çanakkale 18 Mart Üni. İbrahim Bodur Girişimcilik Uygulama ve Araştırma Merkezi, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, cilt: 1(1).
- Yılmaz, B. S. ve Günel Ö. D. (2011). Üniversite eğitimi ve girişimcilik: bireyleri girişimciliğe yönlendiren etkenler. *Akademik Bakış Dergisi*, 26: 1-20.
- Yılmaz, E. ve Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21: 196–203.
- Yüksel, H., Cevher, E. ve Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1): 143-156.
- Yüzüak, E. (2010). Girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörler: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İ.İ.B.F. örneği. *Yüksek Lisans Tezi*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Zel, U. (2006). *Kişilik ve liderlik* (2. Baskı). Ankara; Nobel Yayın Dağıtım.

EKLER

EK 1: Kişisel Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU	
1) Bölümünüz: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği () Rekreasyon ()	Antrenörlük Eğitimi () Spor Yöneticiliği ()
2) Cinsiyetiniz: Kadın ()	Erkek ()
3) Yaşınız:.....	
4) İş Deneyiminiz: Var () Yok ()	
5) Sınıfınız: 1. Sınıf () 2. Sınıf () 3. Sınıf () 4. Sınıf ()	
6) Ailenizle İkamet Ettiğiniz Yer: Köy () Belde () İlçe Merkezi () İl Merkezi ()	
7) Anne Meslek: Çalışmıyor () Kendi İşini () Çalışan () Kendi İşinden Emekli () Çalışan Emekli ()	
8) Baba Meslek: Çalışmıyor () Kendi İşini () Çalışan () Kendi İşinden Emekli () Çalışan Emekli ()	
9) Ailenizde Girişimci Var mı? Evet () Hayır ()	
10) Babanızın Eğitim Durumu: Okuryazar Değil () Okuryazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Ön Lisans () Lisans () Lisansüstü ()	
11) Annenizin Eğitim Durumu: Okuryazar Değil () Okuryazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Ön Lisans () Lisans () Lisansüstü ()	
12) Mezun Olduğunuz Lise: Anadolu Lisesi () Fen Lisesi () Düz Lise () Meslek Lisesi () Spor Lisesi () Diğer:.....	
13) Aktif Olarak (Lisanslı) Spor Yapma Durumunuz? Evet () Hayır ()	
14) Kişisel Geliriniz: 0-500 TL () 501-1000 TL () 1001-1500 TL () 1501-2000 TL () 2001-2500 TL () 2501-3000 TL () 3001-3500 TL () Diğer(.....TL)	
15) Ailenizin Aylık Geliri (Kişisel Geliriniz Hariç): 0-1500 TL () 1501-2000 TL () 2001-2500 TL () 2501-3000 TL () 3001-3500 TL () 3501-4000 TL () 4001-4500 TL () Diğer(.....TL)	
16) Lisansüstü Eğitim (Yüksek Lisans/Doktora) Almak İstiyor musunuz? Evet () Hayır () Kararsızım ()	
17) Daha Önce Girişimcilik Dersi Aldınız mı? Evet () Hayır ()	
18) Daha Önce İşletme ile İlgili Herhangi Bir Ders Aldınız mı? Evet () Hayır ()	
19) Daha Önce Ekonomi (İktisat) ve/veya Finans ile İlgili Herhangi Bir Ders Aldınız mı? Evet () Hayır ()	

EK 2: Beş Faktör Kişilik Ölçeği

BEŞ FAKTÖR KİŞİLİK ÖLÇEĞİ					
Bu ölçekte 44 tane ifade yer almakta olup her bir ifade 1'den 5'e kadar derecelendirilmiştir. Her bir ifadeyi dikkatli bir şekilde okuduktan sonra, vereceğiniz karar ifadelerin yanındaki kutucukları işaretleyerek belirtiniz. 1 = Kesinlikle Katılmıyorum 2 = Katılmıyorum 3 = Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum 4 = Katılıyorum 5 = Kesinlikle Katılıyorum					
Ben,	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Konuşkan biriyim.	1	2	3	4	5
2. Başkalarında hata arayan biriyim.	1	2	3	4	5
3. İşini eksiksiz yapan biriyim.	1	2	3	4	5
4. Karamsar ve hüzünlü biriyim.	1	2	3	4	5
5. Orijinal, yeni fikirler üretebilen biriyim.	1	2	3	4	5
6. Başkalarına karşı mesafeli biriyim.	1	2	3	4	5
7. Yardımsever, çıkarıcı olmayan biriyim.	1	2	3	4	5
8. Umursamaz biriyim.	1	2	3	4	5
9. Rahat, stresle kolay baş edebilen biriyim.	1	2	3	4	5
10. Çok değişik konuları merak eden biriyim.	1	2	3	4	5
11. Enerji dolu biriyim.	1	2	3	4	5
12. Başkaları ile sürekli tartışmaya giren biriyim.	1	2	3	4	5
13. Güvenilir bir çalışan/iş gören/eleman olabilecek biriyim.	1	2	3	4	5
14. Gergin olabilen biriyim.	1	2	3	4	5
15. Yaratıcı zekası olan, derin düşünen biriyim.	1	2	3	4	5
16. Heyecan yaratabilen biriyim.	1	2	3	4	5
17. Affedici bir yapıya sahip biriyim.	1	2	3	4	5

18. Dağınık olmaya eğilimli biriyim.	1	2	3	4	5
19. Çok endişelenen biriyim.	1	2	3	4	5
20. Hayal gücü yüksek biriyim.	1	2	3	4	5
21. Sessiz kalmaya eğilimi olan biriyim.	1	2	3	4	5
22. Diğer insanlara genellikle güvenen biriyim.	1	2	3	4	5
23. Tembel olmaya eğilimli biriyim.	1	2	3	4	5
24. Duygusal olarak dengeli, kolaylıkla morali bozulmayan biriyim.	1	2	3	4	5
25. Keşfeden, icat eden, yaratıcı biriyim.	1	2	3	4	5
26. Atılgan, girişken bir kişiliğe sahip biriyim.	1	2	3	4	5
27. Soğuk ve mesafeli olabilen biriyim.	1	2	3	4	5
28. Başladığı işi tamamlayabilen biriyim.	1	2	3	4	5
29. Dakikası dakikasına uymayan biriyim.	1	2	3	4	5
30. Sanata ve estetik değerlere önem veren biriyim.	1	2	3	4	5
31. Bazen çekingen, utangaç olabilen biriyim.	1	2	3	4	5
32. Hemen hemen herkese karşı saygılı ve nazik olan biriyim.	1	2	3	4	5
33. İşlerini verimli ve tam olarak yapabilen biriyim.	1	2	3	4	5
34. Gergin ortamlarda sakin kalabilen biriyim.	1	2	3	4	5
35. Rutin, sabit bir düzeni olan işleri yapmayı seven biriyim.	1	2	3	4	5
36. Dışa dönük, sosyal biriyim.	1	2	3	4	5
37. Zaman zaman başkalarına karşı kabalaşabilen biriyim.	1	2	3	4	5
38. Planlar yapan ve bu planları uygulayabilen biriyim.	1	2	3	4	5
39. Kolayca heyecanlanabilen ve sinirlenebilen biriyim.	1	2	3	4	5
40. Düşünmeyi seven, fikirler geliştirebilen biriyim.	1	2	3	4	5
41. Sanata ilgisi çok az olan biriyim.	1	2	3	4	5
42. Başkalarıyla işbirliği yapmayı seven biriyim.	1	2	3	4	5
43. Kolaylıkla dikkati dağılabilen biriyim.	1	2	3	4	5
44. Sanat, müzik ve edebiyatta çok bilgili olan biriyim.	1	2	3	4	5

EK 3: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK GİRİŞİMCİLİK ÖLÇEĞİ					
Bu ölçekte 36 tane ifade yer almakta olup her bir ifade 1'den 5'e kadar derecelendirilmiştir. Her bir ifadeyi dikkatli bir şekilde okuduktan sonra, vereceğiniz kararı ifadelerin yanındaki kutucukları işaretleyerek belirtiniz.					
1 = Hiçbir Zaman 2 = Nadiren 3 = Bazen 4 = Sık Sık 5 = Çok Sık					
MADDELER	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Çok Sık
1. İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.	1	2	3	4	5
2. Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım.	1	2	3	4	5
3. İstedğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.	1	2	3	4	5
4. İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.	1	2	3	4	5
5. Kendi işimi kurabilirim.	1	2	3	4	5
6. İşten zorunlu olarak ayrılısam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.	1	2	3	4	5
7. Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim.	1	2	3	4	5
8. Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.	1	2	3	4	5
9. Denemediklerimi denemekten çekinmem.	1	2	3	4	5
10. Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissedirim.	1	2	3	4	5
11. Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim.	1	2	3	4	5
12. Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum.	1	2	3	4	5
13. Arkadaşımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem.	1	2	3	4	5
14. Hayatımı dış etkenlere bırakmam.	1	2	3	4	5
15. Kararlarımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum.	1	2	3	4	5

16. Risk almaktan çekinmem.	1	2	3	4	5
17. Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	1	2	3	4	5
18. Yeni bir şeyleri denememe imkan veren projeler üzerinde çalışmayı severim.	1	2	3	4	5
19. Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.	1	2	3	4	5
20. Yeni bir perspektiften bakmama imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım.	1	2	3	4	5
21. Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim.	1	2	3	4	5
22. Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldırebiliriz.	1	2	3	4	5
23. Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.	1	2	3	4	5
24. Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmakta sorun yaşamam.	1	2	3	4	5
25. Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.	1	2	3	4	5
26. Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim.	1	2	3	4	5
27. Başarıyı sağlayacak uygun yöntem ve tekniklerin arayışı içerisindeyimdir.	1	2	3	4	5
28. Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim.	1	2	3	4	5
29. Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.	1	2	3	4	5
30. İşimde ve çalışmalarımda ortaya çıkan değişimlere açığım.	1	2	3	4	5
31. İşimi severek ve azimle yaparım.	1	2	3	4	5
32. İşimde yaratıcılık yönüm güçlüdür.	1	2	3	4	5
33. İşimi gerçekleştirirken, herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışabilirim.	1	2	3	4	5
34. Bir işte ya da uygulamada liderliği ele almaktan çekinmem.	1	2	3	4	5
35. İş konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilirim.	1	2	3	4	5
36. Farklı işlere yönelik motivasyonum ve eğilimlerim güçlüdür.	1	2	3	4	5

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : İsmail KARATAŞ
Doğum Yeri ve Tarihi : İstanbul - 29.11.1981

Eğitim Durumu

Önlisans : Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dış Ticaret Bölümü (2011)

Lisans Öğrenimi : 1- Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Fizik Bölümü (2009)

2- Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü (2013)

3- Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (2017)

Yüksek Lisans Öğrenimi : 1- Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Fizik A.B.D. (2010)

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı (12.01.2016 – Devam Ediyor)

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İletişim

E-Posta Adresi : ikaratas@bartin.edu.tr

Tarih : 30.04.2018